

Örsi Ferenc

A Bujdosó-zátony foglyai

TARTALOM

A két lovas	
Riadó Remeteszálláson	
Apák, anyák, fiúk	
Virrad a vizek fölött	
A Bujdosó-zátony	
A tutaj terve	
Épül a bástya	
A vörös szemű szörnyeteg	
Vadászat és vetélkedés	
Hurkok a bozótban	
A tölgy és a tutaj	
Üresek a csapdák	
Harc a vaddisznóval	
Mennydörög messziről	
Farkas! Pánik!	
Bombázás hajnalban	
Versenyfutás a vízzel	
Az ezredes megtudja...	
Kész a tutaj	
Apák találkozása	
Előre!	
Az önkéntesek elindulnak	
Világítóbombák az éjszakában	
Hullámok hátán	
Vörös vonalak a térképen	
Tengeribetegség	
Elindulnak a csónakok	
A reménység repülője	
Út az öreg tölgyig	
Leállnak a rohamcsónakok	
Halálra ítélt falvak	
Péter a jég között	
Minden körülmények között	
A víz alatti veszedelem	
Gumicsónakból jégtörő!	
Vörös Karvalyok lecsapnak	
Forró láz a fészekben	
Jégfal kapu nélkül	
Az orvoságos repülőgép	
A vörös rakéta	
A Bujdosó csendje	
Elkéstünk...	
Farkas István éjszakája	
Négyen a jégen	

A két lovas

Az erdő csendjét patazaj verte fel. Olykor keményebben verődött a földhöz a lovak patkója, majd tompábban huppogott, ha avarral, fűvel takart részeken ügettek.

Két lovas igyekezett a mély, keréknyomokkal szántott földúton. Egy ősz hajú, vastag bajszerű, széles vállú idősebb férfi és egy tizenöt-tizenhat év körüli fiú.

Az öreg szarvasbőr zekéje és lovaglónadrágja az idők során úgy elhasználódott, hogy a mótely rágta ragyák is alig látszottak a puha bőrön. Vastag csizmáját szíjkengyelbe akasztotta, ami csak egy pokrócot szorított a lóra. Nyereg nélkül is könnyedén emelkedett az ügetés ritmusára, és olyan bizottsággal forgolódott a ló hátán, mintha magas kápájú huszárnnyeregben ülne. Mőgőtte nyolc-tíz lépésnyire nyúlánk, barna szemő legényke igyekezett. Kissé imbolyogva kapaszkodott a ló sőrényébe, bár ő nyeregben űlt. Jól szabott szőurke lovaglónadrágot, fekete bokszcsizmát viselt, és barna irhamellénye alatt norvégmintás pulóver tarkállott. Talán tizedszer űlt lőháton. Ennyit egyfolytában még sohasem űgetett, mégis bizonytalanságát legyőurve sarkallta lovát az öreg után.

Egyetlen percet sem késlekedhettek. Az áradó Duna néhány óra múlva előnti az árterületet, a sok ezer holdas erdőt, és ha nem igyekeznek, a nemes vadak, a szarvasok, őzek száza bent fulladnak.

Az öreg, enyhe térdmozdulattal a fák közé irányította lovát. A hepehupás, bokros részekben szaporán igyekeztek előre. Néhol ujjnyi vastag jéggel borított pocsolják állták útjukat, de nem értek rá kerülgetni. Az öreg felszisszent; a reccsenve törő jég horzsolta, vágta a lovak lába szárát, de kéréllhetetlenő hajtott át az ilyen helyeken. A fiú mindenőtt nyomában járt.

Az őttől őtszáz méterre, karókra, fákra erősített tőskés drótkerítés húzódott. Leugráltak a lovakról, a kantárszárakat egy fiatal fa ágaihoz hurkolták. Az öreg harsányan parancsolta:

- Az élő fák törzsénél vágd el a drótot! Mind a három szálat és taposd le a földre, ha az ágakon, bokrokon fennakadna.

A fiú drótvágó ollót húzott elő ővéből, és fától fáig sietve vágdosta, tiporta a minduntalan fennakadó tőskésdrótot. Az öreg fejszét vett ki a pokróc hajtásából, és a kerítéskarókat kezdte dönteni. Egyetlen csapással szelte el a vastag rudakat.

Vagy százméteres kaput nyitottak a kerítésben. Fél kilométerrel arrébb ismét leszálltak, és folytatták a bontást. Közben alig beszéltek, csak a kezük járt sebesen, hogy minél előbb újabb kapu nyitására indulhassanak.

Bent, az erdő mélyén a vadak már érezték a közeledő veszedelmet. Fejüket magasra emelve szaglászta a levegőbe. Kis csoportokba verődve űgettek a Duna medre mellett, ahol az őblősebb részeket megtöltötte a víz. A nyári gát alacsony földhányásából csak néhány ujjnyi látszott ki. Egy-egy őz vagy ijedt szarvastehén felkapaszkodott a töltésre, és remegő orral szimatolgatta a piszkosan hőmpőlygő áradatot. Ha valamelyik az erdőnek lődult, a többi csörtetett utána.

A víz fogságába esett állatoknak nyitott utat a két lovas. Az erdőt meghajtani már nem volt idejük, ember sem akadt volna a veszélyes feladatra, mert őgy tetszett, az áradás délutánra eléri a nagy védőtöltéseket, és akkor tengerré változik a vidék. Csak egyet tehettek: a víz elől menekőllő állatoknak kapukat vágni, hogy szárazra kapaszkodhassanak. űgy is megtörténhet, hogy a víz a laposokban bennrekeszt jó néhány nagyvadat. Az apróbbak, különösen a nyulak, őgyis biztosan elpusztulnak.

A fiú tenyerét már törte a drótvágó olló. Zsebkendővel kötötte át a hólyagokat, de szisszenni sem mert. Az öreg homloka is gyöngyözött a kemény munkától. Lopva odasandított a fiúra. Láta, mint bíbelődik a kötéssel, de nem szólt. Csak visszafelé útjukban nézte meg a kötést. A zsebkendő akkor már beleragadt a sebbe.

- Majd a gáton túl rendbe hozzuk - mondta, miközben pokrócának meglazult szíjait húzta meg -, otthon, édesanyád ügyis meggyógyítja.

- Haza akar küldeni Apó? - nézett rá ijedten a fiú.

- Haza. Nehéz napok jönnek, veszedelmesek. Mire visszaérünk, Remeteszállást kiürítik. A gáton túl pedig annyi embert zsúfolnak össze, hogy jobb, ha te visszamégy Pestre, amíg a veszedelem elmúlik.

A fiú még mondott volna valamit, de az öreg felkapaszkodott a lóra.

- Gyere, Péter! Mert végül itt rekedünk.

Kissé felemelkedett a ló hátán, úgy fülelt, mint az erdei vadak.

- Már a nyári gáton innen zúg a víz. Vágta!

Tenyerével a pokrócra csapott. A ló megugrott, először rövid szökellésekkel, majd mindjobban elnyúlva vágózni kezdett.

A fiú is szabadra engedte a szarát, és csizmája sarkával vágára ösztökölte lovát. Egy hosszan nyúló vágásnak vették az utat, amely Remeteszállásig vezetett.

Péter a szárhoz markolta lova sörényét, és előredőlve, térdeire támaszkodva ringott a nyeregben. Barna szemébe könnyeket csalt a szél, hunyorítva nézte az öreg széles hátát. Nagyon, nagyon sajnálta, hogy éppen most kell itt hagynia ezt a vidéket.

Ősz óta élt Bérczi apónál, az öreg erdésznél. Sokat betegeskedett az elmúlt esztendőben, és szülei úgy határoztak, hogy elküldik az öreghez megerősödni. Farkas István ezredes, Péter apja, jól ismerte Bérczit. Fiatal korában tíz esztendőt töltött a keze alatt, hivatásos vadászként, ebben az erdőben. Nyugodtan bízta rá a fiát. Az apó szívesen elvállalta, hogy „embert farag a gyerekből”.

A két lovastól szarvasok rettentek vissza a sűrűbe vagy szökelltek át a vágáson. A megbolydult erdőn látszott: jön a víz! Péter legszívesebben lemaradt volna, hogy az öreg ne tudja hazaküldeni Pestre, éppen most, amikor a legizgalmasabb napok ígérkeznek. Ám a vágás végén feltűntek Remeteszállás fehér házai.

Riadó Remeteszálláson

Hajnalban kongattak Remeteszálláson. A vést jelezve, amely már napok óta fenyegetett, és néhány óra múlva bekövetkezik. Nincs ellene védekezés! A Duna medrétől a védőtöltésig húzódó tizenegy kilométer széles erdő délután víz alá kerül. Akkor pedig Remeteszállás házaiban is vállmagasságig emelkedik a víz.

A kis tanyacsoport az erdő közepén búj meg. A Nagy-Duna medrétől alig négy kilométerre építették, egy lapos hátú hordalékszigeten. A biztos menedéket jelentő védőgátakkal 5-6 kilométeres földutak kötötték össze, többször keresztezve a kisvasút töltését, amely egyenes irányban szelte ketté az árterületet.

A kisvasúton szállították a fát a vasútállomásig. A földutak és az iparvasút kereszteződéseinél rakták meg a kis lórékat, amelyeket a feketére olajozott apró mozdony vontatott ki a vasútállomásra. Kitérője is volt ennek a vonalnak a tanyacsoport felé, ahol gőzhajtású fűrész dolgozott. Innen már deszka és gerenda formájában szállították tovább a fát.

A gát és a Duna közötti sok ezer holdas erdő szíve volt Remeteszállás. A sűrű mocsári erdők mélyén százával élt itt a nemes vad. Az erdészházakon és a fűrészüzemen kívül agancsdíszítésű vadászházat is rejtett a rengeteg.

Az átlagos tavaszi-őszi áradások nem veszélyeztették a mocsári tölgyekkel és nyurga nyárfákkal szegélyezett szigetet. A kisvasút töltése pedig biztos kapcsolatot jelentett a gáton túli világgal, akkor is, ha a földutakat elöntötte a medréről kicsapó Duna.

1954 nyarán azonban akik - először öregapjukra hivatkozva - nem hitték, hogy a tanyát is elborítja az ár, ijedten menekültek, amikor a szobákban hagyott holmikat megemelte az ajtókon betörő víz.

Ezen a reggelen még vészesebben csengett a telefon, mint 1954 nyarán.

Az árvízvédelmi bizottság ügyeletese jelentkezett a vonal túlsó végén, és a következő pillanatban már hangzott is a határozott parancs:

- A vízügyi szervek számítása szerint ma délután a Duna kilép a medréről, és elönti az egész árterületet. Az 1954. évinél magasabb vízállás várható. A folyó és a védőtöltés közötti terület azonnali kiürítését rendeljük el! Sürgősen közölje, hogy a földutakon közlekedhetnek-e gépkocsik, és ha igen, hány tehergépkocsira van szüksége!

Bacsó Pétert, az üzemegység vezetőjét nem érte váratlanul a kiürítési utasítás. Napok óta figyelte az Árvízvédelmi Kormánybizottság közleményeit. A hajnali telefon csak feloldotta eddigi feszültségét. Itt most gyors és határozott cselekvésre volt szükség. Magára kapta bundáját, és a fűrészüzem bejáratánál lógó sándarabhoz sietett. Élesen csendült fel a vas.

A feliasztott emberek fél óra múlva megtöltötték az üzemegység irodáját. Bacsó maga elé simította azokat a papírokat, amelyeken - okulva a két év előtti tapasztalatokból - pontosan kidolgozta a kiürítés rendjét.

Elsősorban a kisvasutat használhatta fel az értékek elszállítására. Azután a tanyán levő négy fogatot. Csak ezek után számított a később érkező teherautókra.

A négy fogat egyikét Bérczi apó kérte el a vadászház értékesebb felszerelésének mentésére. Mielőtt ezeket a holmikat kocsira rakták volna, a vadak menekülését kellett biztosítaniuk.

Amire kivilágosodott, már fűtyülve robogott a kismozdony, hogy összegyűjtse a vonalon található, berakáshoz előkészített kocsikat. Ezalatt odabent leszerelték az értékes gépeket, megrakták a fogatokat, felültették rá az asszonyokat és a kisgyerekeket, utánuk kötötték a teheneket, és Bacsó Laci vezetésével elindították a gát felé.

Az üzemegység-vezető ismét telefonált:

- A földutak fagyosak, délig biztonságosan járhatók teherautókkal. A Pap-erdő sarkánál, a gátórháznál várja a teherautókat a fiam. Onnan ő mutatja az utat ideig. Csak ezen az úton jöhetnek be az autók, hogy a kifelé tartó járműveket ne akadályozzák. Hogy hány kocsi kell? Négy darab. Igen, négy darab háromtonnás... A gátórháznál!

Bacsó Laci büszkén ült az első kocsi bakján. Ő volt az egyetlen a kis karavánból, aki nem érezte magát menekülőnek. A többiek mind ott maradnak a gáton túl. Továbbmennek a közeli falvakba, de ő visszajön. Mégpedig mint a gépkocsi irányítója, mint egy felmentő sereg vezetője. Alig várta, hogy kiérjenek a gátra, és indulhasson vissza.

Úgy elmerengett gondolataiban, hogy anyja szavát sem hallotta.

Bacsóné a kocsiderékba gyömöszölt ágyneműs bugyrokra kuporgott.

- Laci! Laci! - rázta meg nagyobbik fia vállát. - Hol az Öcsi?

Laci felállt a rázódo szekéren, végignézte a kocsikat, a biztonság kedvéért el is kurjantotta magát:

- Karcsi!!!! Bújj elő!

De nem jött válasz.

- Hol van a gyerek?! - kiabált kétségbeesve az anya, de a kocsin ülők megnyugtatták:

- Biztosan a kisvasúton jön ki. Tudja, milyen a gyerek!?

A három szekér már kiért a gátra, amikor hosszú sípolással elindult a kisvasút szerelvénye. Az emberek egy része szintén felkapaszkodott a lórékra. Csak a négy teherautót váró rakodók maradtak az épületek között. Amíg a kocsik megérkeztek, előkészítették az elszállításra szánt holmit. A többit felrakták a padlásokra.

A fűrészüzemenél álló famáglyákat ácskapcsokkal összeerősítették, és láncsal, kötéllel cövekekhez vagy fatörzsekhez rögzítették, hogy az áradó víz el ne sodorja.

Az idő eközben gyorsan telt. A Nap áttört a ködön, és a földhátak délre néző oldalán megolvastotta a kővé fagyott földet. A szürke keréknyomok csillogni és süppedni kezdtek. Jól sejtette ezt Bacsó, amikor Laci fiának magyarázta, hogy merre irányítsa a teherautókat. A Pap-erdő sarkától Remeteszállásig magas fák között vezetett az út. A fák elfogták a napfényt, és a földút, ha dőcögött is, járható volt.

Az autók azonban nem jöttek. Lassan már delet harangoztak, és az emberek türelme éppúgy fogyott, mint a meneküléshez elegendő idő.

Bacsó mérgesen kurbizta a telefont. Végre jelentkezett a gátórház.

- Kérem az árvízvédelmi bizottságot! - De a vonal másik végéről felesége hangját hallotta.

- Péter! Hol van Karcsi? Már kiért a kisvasút szerelvénye, és sehol nem találok!

- Meglesz! De amit kap, azt nem köszöni meg - fogadkozott az erdész. - Küldd a telefonhoz Lacit!

- Itt van! - adta át a kagylót nagyobbik fiának Bacsóné.

- Laci, sürgesd meg a teherautókat! - parancsolta az apja. - Mondd meg, hogy itt ragadunk, ha nem jönnek azonnal.

- Igenis megsürgetem! - jelentett a fiú, és ahogy apja letette a kagylót, azonnal csöngette az árvízvédelmi bizottságot.

- Itt Bacsó László beszél - harsogta nagyon határozottan. - Mi van kérem a remeteszállási teherautókkal? Ott fulladnak az emberek kérem!

- Útban vannak, Bacsó elvtárs! Talán már oda is érkeztek.

- Rendben van kérem! - remegett meg a hangja a boldogságtól, hogy felnőttek tartották a telefon másik végén.

Kint a gátórház előtt a nevét kiáltották. Akkor értek oda a teherautók. Laci felkapaszkodott az első kocsira. Éppen mondani akarta, hogy „irány azon a balra kanyarodó úton!”, amikor a vezető kiszólt az ablakon.

- A Pap-erdei úton megyünk?

- Igen - mondta meglepetten.

- Akkor ülj be gyorsan, Öcsi! - nyitotta az ajtót a vezető.

Bebújt a kocsiba.

- Honnan tetszik tudni az utat?

- Fél évig fuvaroztam a fát errefelé - mosolygott a vezető. - Apádat is jól ismerem.

Ha nem is úgy vonult Laci a kis autóoszlop élén, mint ahogy tervezte, mégis boldog volt, hisz - úgy gondolta - nem menekül, hanem szembemegy az árral.

Bacsónak még a fülében zakatolt felesége riadt hangja, kisetett az irodából, hogy Karcsi után nézzen.

- A baromfityénészetnél láttuk - mondták az emberei.

Az ólak sarkánál rohant neki a fia. Egy nagy tarajos kakast kergetett. Mielőtt szóhoz jutott volna, elcsattant a pofon.

- Te! - förmedt rá az apja. - Szegény anyád halálra rémül miattad!

- Ne tessék bántani Karcsit! - toppant közéjük egy nagykendős kislány.

- Még te is itt vagy? - bosszankodott Bacsó. - Mindjárt ellátom a te bajodat is!

- Nem fulladhat a vízbe a baromfi fajtenyészet! - nézett szemébe a lány. - Erre senki sem gondolt, csak a gépekre! Karcsival ketten hordtuk ide a vándorólakat...

- Csak még ezt a kakast kell megfogni, és készen vagyunk - szipogta arcát simítva a kisfiú.

- Az első teherautóra felraklak benneteket, de ha le mertek szállni róla a gáton innen!... - enyhült meg indulata.

Akkor vágatott be Remeteszállásra Bérczi apó és Péter. Az ő lovaiktól riadt meg a kakas.

- Jön a víz! - harsogta az öreg, és ahogy leugrott a lóról, odadobta a kantárszárat Péternek - szerszámold fel őket, és fogd a kocsi elé!

Amíg Péter befogta a lovakat, az öreg megrakta a kocsit. Ami nem fért rá, azt felcipelte a padlásra, hogy ne tegye tönkre a víz.

Ekkor már hallatszott a teherautók bűgása.

- Hol jártak eddig? - kiáltott az elsőre Bacsó. - Nyakunkon a víz!

- Csöndesen, apuskám - hunyorgott a tarka sálas vezető -, örüljön, hogy bejöttünk ebbe a dzsungelbe.

Laci is előbújt a vezetőfülkéből.

- Az első kocsit lemaradt - jelentette -, alig tudtuk kikerülni. Kereket cserél, innen hat-hétszáz méterre.

- Ez a kocsit álljon a baromfiudvarhoz - rendelkezett Bacsó. - Azonnal rakják föl a vándorólakat! Bonczos Kati és Karcsi is fölülnek! Te felelsz érte, hogy le ne maradjanak!

- Kati még itt van? - csillant fel Laci szeme.

- Itt, azzal a jómadár öcséddel együtt. Ha készen vagytok, irány az Ökrös-irtás! Gyorsan kifelé! - indult Bacsó.

- Az Ökrös-irtás felé megyünk? - lépett utána Laci.

- Igen, hogy ne kelljen kerülgetni a defektes kocsit.

- Értettem - ugrott fel a fiú a kocsit lépcsőjére. - Tessék erre balra kanyarodni!

Úgy állt a billegő kocsit oldalába kapaszkodva, mint egy diadalmas páncélos parancsnoka.

- Meghoztam a kocsit, Katikám - ugrott a lány elé, mintha neki akarná ajándékozni a berregő alkalmatosságot.

Közben az irodában csengett a telefon.

Az árvízvédelmi bizottság hívta Remeteszállást.

- Itt Farkas István ezredes - hangzott -, a fiam után érdeklődöm.

- Azonnal hívom! - ugrott az ablakhoz Bacsó. - Péter! - kiáltotta. - Az apád keres!

A kiáltásra Bérczi is besietett.

- Miért vagy még mindig odabent? A víz kilépett a medréből!

- Dolgunk volt, apa - kezdte Péter, de Bérczi kivette kezéből a kagylót.

- Most sietnünk kell, István. A fiút hazaküldöm Pestre, nehogy valami baj érje.

- Az első vonattal induljon! Mondja meg otthon, hogy én csak az árhullám levonulása után tudok hazamenni. Ennek a szakasznak a védelmét bízták rám.

Kint megtelt az első teherautó.

- Menjen mind a négy gyerek - javasolta Bacsó.

- Jó lesz. Én majd kirobogok a kocsival - hagyta rájuk Bérczi.

- Tehát irány az Ökrös-irtás! A nyomotokba megyünk, de siessetek!

A vadászház kiürült. Az öreg vállára lódította a hátizsákot, intett Péternek.

- Becsukom az ajtót. Kapaszkodj föl te is a teherautóra!

Négy kéz, Katié és Karcsié segített átlendülni az autót oldalán. A vezető mellé Laci telepedett.

- Indulunk - mutatott előre.

- Aztán hogyan kerüljük ki a negyedik kocsi? - értetlenkedett a tarkasálás.
- Más úton megyünk. De siessen, mert a víz már kilépett a mederből!
- A... a víz..., a víz már jön? - vesztette el flegmaságát a vezető.
- Jön!
- Jó út, amerre vezetesz?
- Ismerem! Fagyott földút.

Így indult el a négy gyerek a víz előtt, a biztonságos gátak mögé.

Bérczi még utánuk nézett. Aztán felkapaszkodott a lovak mögé az ülésdeszkára, megemelte az ostorát, pattintott egyet a lovak fölött. Néhány pillanat múlva csörömpölve tűnt el a fagyos keréknyomban dobálózó szekér a Pap-erdei úton. Kutyái, Duna és Sió egy darabig a kocsi után futottak, majd hatalmas szökellésekkel az öreg mögé lendültek a megrakott kocsi tetejére.

Az Ökrös-irtás felé vezető út erdőben kanyarog az irtás széléig. Ott enyhén déli fekvésű dombocskán húzódik keresztül, majd ismét erdőben megy tovább a gátig. Az irtás előtt keresztezi a kisvasutat, amelynek ez az ága állandóan emelkedik a Duna partján fekvő Bujdosó-zátonyig.

Eddig a kereszteződésig jól haladtak. Az észak-déli irányú vízmosások letaposott peremén ugyan nagyokat huppantak, de a vezető, aki egyre a víz irányát kérdezte, erősen adta a gázt, és a motor himbálva vitte előre a kocsit.

Az irtásnál azonban baj történt. A déli nap sugarai meglágyították az utat, és hiába pörgött veszekedetten a kerék, csak a sarat fröcskölte, a kocsi nem mozdult.

- Szórjatok gallyat eléje - kiáltozta a vezető, és kiugrott a kocsiból. - Halló! Gyerünk le onnan! Szórjatok rőzsét a kerekek alá!

Az irtás farakásai mellett kékben állt a rőzse. Ezekért szaladtak a gyerekek, és szőnyeget terítettek belőle a kerekek elé.

Az autó lassan rákapott, és egyre sebesebben indult neki az útnak. Várták, hogy megáll, de csak a vezetőfülke ajtaja nyílott ki, és a tarkasálás ordított hátra valamit. Úgy sejtették, azt, hogy a többi autó elé is rakjanak rőzsét.

- No akkor hozzunk még - intett Péter a fiúknak. - Kati csak maradjon.

- Miért maradnék? Legalább nem fázom - lódult utánuk a lány.

Az utat már tenyérszűnyeg borította, de a következő autó csak nem jött. Laci egyre nyugtalanabban figyelte a levegőben halkán rezgő motorzúgást.

- Ez most távolodik, vagy közeledik? - intette csendre a többieket.

Némán figyelték az erdő surrogó neszeit, és nem mertek egymásra nézni.

- Csak nem... - fulladt a kérdés Katiban.

A fiúk arcán látszott, hogy ők is arra gondolnak, amit a kislány nem mert kimondani.

- Menjünk eléjük - törte meg a csendet Péter.

- Jó, menjünk szembe velük - kapott rajta Karcsi, és megfogta Kati kezét.

A mozgás mintha kissé feloldotta volna balsejtelmeiket. Laci és Péter egymás mellett lépkedett, mögöttük bukdácsolt a fagyott rögökön a másik kettő. A fiúk már átértek a vasúti töltésen, amikor Péter hirtelen megfogta Laci karját.

- Hallgasd csak!...

Némán figyelték a szélverte ágak zörgését.

- Valami zúg - hunyta le szemét Péter.

Már Laci is hallotta.

- A víz! - rebbent ki belőle a riadalom. - Ez a víz!

Kati és a kisfiú akkor értek a sínekhez.

- Mi az? Miért álltatok meg? - harsogta feléjük Karcsi.

- Futás! - kiáltotta Péter, és Lacit megrántva a tanya felé vezető útnak iramodott.

A lány és Karcsi egy lezúduló vízfolyás partján érték be őket.

- Nem mehetünk tovább. Mély és rettenetesen hideg - lihegte Péter.

- Gyerünk vissza az irtáshoz! - kiáltotta Laci.

Mire odaértek, már megemelte rózsáikat a víz, és messze a fák közé úsztatta. Kétszáz méter szélességben hömpölygött előttük a gátak felé törő Duna. Egyelőre csak egy- és másfél méteres mélységben, de állandóan emelkedett.

- A kisvasút mentén kijuthatunk! - támadt mentő gondolata Péternek.

A kereszteződéstől indultak el. Háromszáz méter után vízbe lógtak a vasúti sínek is.

- Itt döglünk! - tört ki Laci, akinek lelkesedését egyszeriben elmosta a zúgó víz.

Péter csendesen megfogta Laci kezét.

- Egy fenét! Nem szégyellnéd Kati előtt, hogy félsz? Hiszen én is félek! De előttük nem szabad mutatnunk - motyogta. Mire a másik kettő odaért, Laci már erőltetett mosollyal dűnnyögte:

- Hát, bennrekedtünk... de nincs semmi baj...

Péter is erősnek látszott, így a másik kettő is szégyellt kétségbe esni.

- Én azt mondom, menjünk vissza az útkereszteződésig, és próbáljunk onnan tájékozódni. Az a legmagasabb hely ezen a környéken - ajánlotta Péter, és a többiek válaszát meg sem várva, elindult vissza a sínek között.

A nap elbújt és hideg pára ülepedett a zuhogó vizek fölé. A lótás-futástól rájuk nyirkosodott a ruha. Apró, hideg hullámok futkároztak végig a hátukon.

Csak Karcsin volt hosszú lódenkabát. Katié a kocsin maradt. Laci könyökig csúszó ujjú vattakabátban volt. Péter vastag pulóvere felett irhamellény barnállott.

- Hordjatok oda annyi száraz gallyat, amennyit csak tudtok - mutatott az út legmagasabb pontjára Péter. Aztán felkapaszkodott egy söprúágú nyárfára. Ágtőről ágtőre lépett, amíg a tanyát megpillantotta.

Remeteszállás házait már körülvette a víz, de az épületek alja még mindenütt száraz volt. Sem fényt, sem mozgást nem látott Péter a szürkületben. A fák közül már mindenhol víz csillant elő. Az Ökrös-irtásnál szélesen hömpölygött az áradat, csak a Bujdosó-zátony és a kisvasút odavezető

töltése emelkedett ki a vízből, távol, a Duna medrének szegélyén. Messziről megismerte a nagy mocsári tölgyet égbe nyúló ágairól.

- Mit láttál? - fogták közre a fiúk.

- Itt kell éjszakáznunk.

- Megfagyunk - vacogta Kati.

- Tüzelünk.

Azzal máris tördelni kezdte az összehordott gallyakat. A többiek követték példáját. Nemsokára magasan lobogott a rőzseláng.

- Hordjuk ide az összes száraz fát! - indult újabb nyalábokért Péter. Laci vele tartott. Kati és Karcsi a másik irányból hozták a fát.

- Nincs több - dobták le az utolsó darabokat, és odatelepedtek a pattogva, szikrázva lobogó tűz mellé.

A szél hol magasba emelte, hol meg földre terítette a füstöt. Marta a szemüket, köhögtek, könnyeztek tőle, de meleg volt. Csakhamar kitapasztalták, hogy melyik irányból fúj leggyakrabban. A két nagyobb fiú odagörgetett egy rönköt, és arra telepedtek. Fázósan bújtak össze, mert arcuk ugyan kipirult a lángoktól, de hátukat csípte a szél.

- Bújj a kabátom alá, Katika - gombolta ki lódenjét Karcsi, és szürke szárnyként a lány hátára borította.

A másik oldalról Laci fogta közre. Péter a rönk végén töprengve élesztette a tüzet.

- Ma még nem is ebédeltünk - sóhajtott keservesen Karcsi.

- Én még nem is reggeliztem - nyelt nagyot Kati. - Istenem, mikor ehetünk újra?

Talán elsírta volna magát, ha Péter föl nem ugrik, és bolondos, széles mozdulattal rá nem zendít.

- Csiribi-csiribá, tartsd a szádat, kismadár!

Azzal irhamellénye alól egy zsinórral elkötött nyakú nejlonzacskót húzott elő.

- Tessék! Van itt minden, csak szóljatok. Osszátok el Karcsival. Mi jobban bírjuk, igaz, Laci?

- Persze, hogy bírjuk - állt fel Laci. De azért odalesett, amikor Kati szétsimított kötényére rázta a nagy karéj kenyeret és a vastag szalonját.

- Bicskátok van? - kérdezte Péter.

- Nekem ne lenne - lelkenedett Karcsi, és máris nyújtotta az agancsnyelű zsebkését a lánynak.

- Megnézzük a vizet - karolt Laciba Péter.

- És ti? - szólt utánuk Kati. - Nektek is jut.

- Csak egyétek meg - szólt vissza Laci. - Én a gáton ettem.

Hazudott, aznap még egy falat sem volt a szájában.

Még hallották Karcsi zsörtölődését:

- Ez nem egyforma! Nekem nagyobbat vágtaal, Katikám.

- Mert neked nőnöd kell - fricskázta orra a lány. - Fogadj szót, most én vagyok az édesanyád!

Tréfásan csúszott ki a szó Kati száján, mégis mind a ketten elnémultak. Egyszerre jutott eszükbe az édesanyjuk.

- Szegény, csak meg ne tudja, amíg... amíg ki nem mentenek. Még betegebb lenne tőle.

- Az enyém is nagyon sírhat - küszködött könnyeivel Karcsi. - Az a piszok sofőr! Te, ha én egyszer találkozom veled!

- Hagyd, kár legénykedned, ő sokkal erősebb. Mit gondolsz, észrevették már, hogy benn maradtunk?

- Az biztos!

- És kimentenek? - könny csillant Kati szemében.

- Naná, majd itthagynak - csapott lelkesedésbe Karcsi. - Én már tudom is, hogyan! Tudod, Katikám, hogyan? Repülővel! Péter apja katona, és küld értünk egy repülőt. Egész biztosan! Helikoptert vagy hidroplánt.

- Mi az a hidroplán?

- Még ezt sem tudod? - csodálkozott a fiú, és magyarázni kezdte: - Az olyan repülő, amelyik a vízre is le tud szállni.

Ettől a lehetőségtől az étvágyuk is megjött. Amire Péter és Laci visszaért, már csak két „huszár” maradt a szalonnából és a kenyérből.

- Tessék azonnal lenyelni! - tömte szájukba Kati.

- Mit csináltak ennyi ideig? - kíváncsiskodott Karcsi.

- Két karóból vízmércét - telepedett a lány mellé Péter.

- Mi meg kitaláltuk, hogy mentenek ki bennünket - újságolta Karcsi. - Helikopterrel vagy hidroplánnal! Ugye küld értünk repülőt az édesapád? - fordult Péterhez. - Én még úgysem ültem repülőn.

- Biztosan... Egész biztosan - mosolygott Péter.

A gyerek ezután arról ábrándozott, hogy melyik osztálytársa mit fog szólni a helikopterhez meg a hidroplánhoz, mert eldöntötte, hogy repülő nélkül inkább bent marad a vízben.

Később elfogytak a szavai, a sokféleképpen ismételt ábrándok bágyasztókká váltak, Katihoz bújva elszunyókált. Péter felkelt, hogy megnézzze a víz emelkedését jelző karókat.

A feketén csillogó víz félig ellepte az első karót, és a második alját is nyaldosta. Odahívta Lacit.

- Ide figyelj, Laci! Mostantól kezdve felváltva virrasztunk. Amelyikünk soros, az nem ülhet le, hogy el ne aludjon. Ha emelkedik a víz, felmenekülünk erre az ikertörzsű fára. A két törzs közé rakott hasábokon is ellehetünk egy darabig. Őket - mutatott az alvókra - amíg nem kell, ne zavarjuk. Ha itt a víz, te megfogod az öcsédet, én meg Katit, és felrakjuk a fára. Érted?

- Igen - bólintott.

- Akkor próbálj aludni! Majd szólok, ha meguntam a vigyázást.

- Köszönöm! - sóhajtott Laci, és visszaballagott a szunyókálókhoz.

- Mi van? - dugta ki a fejét öccse.

- Semmi - próbált nyugodt lenni. - Csak aludjatok.

Később ő is nekik dőlt, és mellére ejtett fejjel elbóbiskolt.

Apák, anyák, fiúk

Mikorra a Remeteszálláson maradt második és harmadik teherautót megrakták, berobogott a defektes kocsis is. Még néhány nehezebb holmit kellett felrakni, ezért Bacsó úgy rendelkezett, hogy az indulásra kész kocsik azon az úton mennek vissza, amelyiken bejöttek. Így nem kellett vezetőt adni melléjük, ismerték már az utat, és minden emberét összefoghatta az utolsó szállítmány rakodásához.

Közben az irodából kihallatszott a telefon csöngése. A főgépész hívta, mert a gondjaira bízott kisvasúti szerelvényen talált anyagok egy részét el akarták vinni a védőtöltés megerősítéséhez.

- Ameddig én ott nem leszek, semmit nem adhatsz ki - utasította Bacsó -, ha kikerkezem, azonnal megbeszélem velük.

- Ne okoskodjék, elvtársam - csattant a kagylóban egy erőszakos hang -, az árvíz nem gyerekjáték! Vállalja maga a felelősséget azért, ha nem adja ide azt a néhány szál pallót és betör a víz?!

- Nekem elsősorban az én gondjaimra bízott anyagért kell felelősséget vállalnom - vesztette el nyugalmát Bacsó. - Nem azt mondtam, hogy nem adok, hanem azt, hogy csak én adok, mert én adhatok! Válassza ki, amire szükségük van, de csak akkor viheti el, ha én láttam, és megfelelő elismervényeket kapok róla.

- Micsoda bürokrácia! - méltatlankodott az ismeretlen telefonáló.

- Ez nem bürokrácia, ez csak rend!

- Jó, jó! Mikor ér ide?

- Fél óra alatt ott leszek.

- Hát csak siessen! - tették le a vonal másik végén a kagylót.

Odakint a teherautó már indulásra készen állt. Emberei is felszálltak. Beült a vezető mellé.

- Siessen, a gátórháznál várnak! - szólt oda, és még egyszer végignézett az elhagyott településen.

Már a Pap-erdei úton jártak, amikor eszébe jutott, hogy nem a gyerekek után megy. Először furdalta a lelkiismeret, de megnyugtatta magát.

- Azok már rég kint lesznek, mire mi odaérünk - és elhatározta, hogy a gátra érve nyomban megkeresi őket.

De még fel sem kapaszkodtak a meredek töltésre, már ott várta a hangoskodó fiatal mérnök. Csak messziről látta a vándoró-lakkal megrakott teherautót.

- Akkor ők is itt lehetnek - gondolta, és sietett az anyagokhoz, amelyeket addigra leraktak a kisvasúti kocsikról.

Bacsó lelkiismeretes ember volt. Maga mérte le, hány köbméter fát ad át a mérnöknek. Besötétedett, mire az elismervényeket megkapta, és munkatársaival megbeszélte a kimentett holmik elhelyezését. Csak ezután ment be a községbe, hogy családját megkeresse. A tanácsról, ahol a remeteszállások után érdeklődött, az iskolába irányították. Oda szállásolták be a menekülteket. Ebbe az iskolába járt Karcsi. Reggelenként a kisvasúttal jött be, délután azzal ment haza. Barátai közül sokan irigyelték, hiszen csodálatos történeteket mesélt az erdő vadjairól, és egyszer egy pesti filmesnek is segített, aki Remeteszállás környékén készített filmet, még őt is lefilmezte. Persze ebből

sok csúfolódás lett, mert a moziban hiába várta azt a részletet. A filmből kimaradt. Ezután már esküdözhetett az irigykedő osztálytársaknak!

Bonczos Kati két évvel volt idősebb Karcsinál. Ugyanabba az iskolába jártak, együtt utaztak mindennap a kisvasúttal, sokáig testvéreknek tartották őket. Csak az elmúlt évben indult hirtelen fejlődésnek, és néhány fiúnak kipirult az arca az osztályban, amikor az „erdei lány” belépett a tanterembe. Nagyon kevesen tudták, hogy ő abban az évben került Remeteszállásra, amikor Karcsi született: 1944-ben.

Nehéz világ járta akkor ezen a vidéken is. Bérczi apó és Farkas István sok olyan embert rejtegetett a mocsári dzsungelben, akikre biztos halál várt volna, ha a németek elfogják őket. Később Bacsót is beszervezték ebbe a munkába. Így jutottak Bonczos Katiék is Remeteszállásra. Édesapját mégis elfogta a Gestapo, éppen akkor, amikor két másik üldözöttet akart behozni a rejtékhelyre. Az utolsó pisztolytöltényig védekezett, azután ököllel, kézzel verekedett, de legyűrték. Ki akarták vallatni, hogy merre vannak a többiek. Színleg vállalkozott is, hogy elvezeti a gestapós legényeket a rejtékhelyre. Huszonnégyen jöttek vele. Megmondták: az árulás legkisebb jelére agyonlövik. De Bonczos Kati édesapja egy fenegetlen ingoványba nyúló keskeny földnyelvre vitte őket. Az erdei vadak hangján adott jelzésekből megértette, hogy Farkas és Bércziék figyelik, a nyomukban vannak. Mikor a földnyelv bejáratától hallotta az egymásnak felelgető kakukkolást, a parancsnok elé állt, és két nagy pofont kevert le. Ebben a pillanatban megdördültek Bércziék puskái. Bonczost nem menthették meg, de másnap reggelre a Gestapo épületének kerítésén sorakozott huszonnégy rohamsisak. Azután már nem merete átlépni a gátat egyetlen gestapós sem.

Bonczosné munkát kapott az erdőgazdaságnál, és a kis Katalin ott maradt Remeteszálláson. A baromfityenyésztés szakértője lett. Ő gondozta a telep híres fajtenyészetét. Három hete megbetegedett, kórházba vitték, azóta Kati látta el anyja munkáját.

Az iskola ablakai messze világítottak. Bacsó mindjárt az első ajtónál megismerte felesége kiszűrődő hangját. Benyitott. Kutató, ijedt szempárral találkozott.

- A gyerekek - kérdezte a felesége, és a következő pillanatban sírva fakadt.

Bacsó arcán látta, hogy semmit sem tud róluk.

- Én... én azt hittem, itt vannak! Én kiküldtem őket - hökkent meg Bacsó. - A teherautót is láttam idekinn, amelyikkel jöttek!

- Kik jöttek? - zokogott az anya.

- Négyen. A mi két fiunk, Bonczos Kati és Farkas Péter. Biztosan elcsatangoltak a gáton - próbálta megnyugtatni az asszonyt. - Megyek, megkeresem őket, de amit kapnak, azt nem köszönik meg!

Sietett a teherautóról lerakott holmikhöz. Ott volt a motorkerékpárja. Negyed óra múlva már végigberregett a gáton. Reflektora emberről emberre világított, de a gyerekeket nem látta sehol.

A keselyűsi vadászháznál - ahol a műút keresztezi a gátat - ismerősnek tűnő alakot pillantott meg.

- Apó! - vette le a gázt, nyomta a féket, és terpesztett lábbal állt meg Bérczi mellett. - Hol vannak a gyerekek?!

Az öreg értetlenül nézte a feldúlt embert.

- Pétert hazaküldtem Pestre, a másik háromnak az iskolában kell lennie...

- De nincsenek ott! - robbant ki a félelem Bacsóból.

Bérczi csak némán nézte a motoron támaszkodó embert. Láta rajta, hogy alig áll a lábán.

- Talán valahol elkeveredtek ebben a nagy nyüzsgésben - mondta megnyugtatóan, ám ezt maga sem hitte.

- Ha bent maradtak... - lobbant föl Bacsó.

- Az ördögbe is! Miért látsz mindjárt rémeket? - dörrent rá. - Ismerjük őket! Rossz pénz, el nem vész! Nyugtasd meg az asszonyt, és te is nyugodj meg! - szorította meg a férfi karját.

- De hol keressem őket?

- Egyelőre sehol. Majd megtalálnak benneteket. Egyik sem hülye gyerek! - nevetett rá biztatóan. - Menj vissza, és a feleségedre vigyázz! - lökte meg kissé Bacsót.

Megvárta, amíg a motort elnyelte a sötétség, és csak akkor sietett be a vadászházba. Már egyáltalán nem volt nyugodt. Az egyik sarokban heverő zsákjából előkötötte a távcsövet, és gyors léptekkel indult a templom felé.

A toronyból izgatottan pásztázta az erdőt.

- Ők lesznek! - dobbant meg a szíve, amikor rőt fényt pillantott meg ott, ahol a kisvasút és az út kereszteződését sejtette.

Virrad a vizek fölött

Virradatkor már mind a négyen talpon voltak.

- Miért nem szóltál, hogy én is örködjem? - borzongott Laci.

- Megállt az áradás - újságolta Péter. - Két órája nem emelkedik a víz.

- És most mi lesz? - kíváncsiskodott Karcsi.

- Nem jön a helikopter - nyomta meg az orrát Péter.

- Az még jöhet - reménykedett a kicsi -, hanem addig mit eszünk? - sóhajtott. - Mert én nagyon megéheztem már.

Péter is érezte, hogy több mint huszonnégy órája csak egy „huszárt” evett.

- Halászni kéne - csapott homlokára Karcsi.

- Az ujjaddal? - nézett rá Laci.

- Igaz, nincsen horgunk!

- Először biztonságos helyet keresünk! - szakította félbe a beszélgetést Péter. - Az áradás megállt, de nem tudjuk, mikor folytatódik.

- Két éve, amikor megállt, másnap már apadni kezdett - reménykedett Laci.

- Csakhogy az nyári árvíz volt. Az ilyen jeges árvizek kiszámíthatatlanok. Olvastam a Kárpáthy Zoltánban. Elég, ha összetorlódik valahol a jég, és akkor ismét rohamosan áradni kezd. Most kéne még kihasználni az időt.

- De hová menjünk? A töltés felé nem lehet, a tanya felé is elnyel a víz. A kisvasút csak a Bujdosó-zátony felé járható - mérlegelte Laci.

- A Bujdosó magasabb Remeteszállásnál.

- Édesapa is mondta, hogy 1954-ben sem borította el teljesen a víz - kapott a beszélgetésbe Karcsi.

- Távobbb menjünk a gáttól? - komorult el Laci képe.

- Ha az a biztonságosabb hely.

- És ha itt keresnek?

- Jelzéseket hagyunk.

- Az innen majdnem egy óra járás.

- Ha a Dunáról lemegy a jég, a víz is apadni kezd. Azt hiszem, sokkal jobban átvészeltük ott egy-két napot. Legalább szélvédett helyen lehetünk a kunyhóban.

- De jó lenne már ott lenni - vacogta Kati.

Laci nem válaszolt Péternek. Némán töprengtek, de néhány sóhajnál többre nem tellett.

- Csak enivalónk lenne! - törte meg a csendet Karcsi.

- Néhány napot ki kell bírunk - vigasztalta Péter -, ha melegben vagyunk és pihenhetünk, az éhezést is jobban bírjuk.

A töltés felől zajt hallottak. Kíváncsian ugrottak a sínek közé. A kisvasút emelkedő ágán, amely a Bujdosó-zátonyra vezetett, két őz távolodó fehér hátulját látták. Most kapaszkodtak ki a jeges vízből.

- Hej, ha puskánk lenne! - sóhajtott Karcsi. - Őzpecsenyét reggeliznék.

- Az őzek is a Bujdosó felé mennek - mutatta Péter. - A menekülő állatok ösztöne hajtja őket.

- Menjünk utánuk! - vágott szavába Karcsi.

- Azok igazán ismerik az erdőt! - helyeselte Kati.

Csak Laci töprengett még.

- És ha tovább árad?

- Ott magasabb helyen vagyunk - próbálta megnyugtatni Péter.

- Hát ha mindannyian ezt akarjátok - vont vállat Laci. - Mehetünk.

Már indult volna, ha Péter meg nem állítja.

- Előbb hagyjunk itt jelzéseket! Talán bejönnek értünk. Legjobb lenne a fák törzsét megfaragni.

Azzal elővette bicskáját, és széles kéregdarabokat hántott le az útkereszteződésnél álló fa oldaláról.

- Laci, te a kéttörzsű fa vastagabbját jelöld meg - fordult a fiúhoz. - Karcsi azt a vékony törzsűt.

Tíz perc múlva három fa oldalán mutatta frissen faragott nyíl, hogy merre indulnak a fiúk.

Karcsi a biztonság kedvéért a zsebében talált tintaceruza csutkával még odaírta a megnyálazott nyilakra: „A Bujdosón vagyunk. Bacsó fiúk, Kati, Péter.”

- Akkor most indulhatunk - nézett körül Péter.

- Hát menjünk - sóhajtott nagyot Laci. - Megint távolabb a gáttól, a világtól.

Péter megállt. Az induló gyerekek is megtorpantak.

- Ide figyeljtek! - nézett a szemükbe. - Nem tudjuk, hogy milyen órák és milyen napok várnak ránk. Éppen ezért egyet fogadjunk meg, mielőtt elindulnánk: akármilyen nehéz és veszedelmes helyzetbe kerülnénk, soha nem csüggedünk el, és mindig együttes erővel szállunk szembe a nehézségekkel.

- Éljen! - kiáltotta Karcsi.

- Én megígérem! - suttogta Kati.

Péter és Laci némán szorították meg egymás kezét.

- Akkor most már indulás! - hangzott Péter szava.

Felrezzentek az ünnepélyes hangulatból. Karcsi és Kati indult elsőnek, utánuk Laci ballagott, végül Péter zárta le a sort.

A keskeny töltést már két oldalról áztatta a víz. Előttük itt is, ott is őzek és szarvasok bukkantak fel. Némelyik felkapaszkodott a sínek közé. De legtöbbjük csak 20-30 méter távolságról bámult feléjük, térdig vagy hasig merülve a jeges áradatban.

- Szegények - nézte őket Kati -, ezek mind megbetegednek.

- Edzettebbek, mint az emberek. Ne felejtse el, hogy a telet is a szabadban töltik! - magyarázta Péter.

A szarvasok közül némelyik halkán elbőgte magát, és eltűnt a fák között.

- Oda nézzetek! - állt meg hirtelen Péter, és előremutatott.

- Ott valami van! - kiáltott most az élen baktató Karcsi.

Találgatták, hogy mi az a sötét szürke tárgy, amelyik útjukat állta.

- Az egy lóré! - ismerte fel Péter.

S csakugyan, ahogy közeledtek, élesen kibontakoztak egy kisvasúti teherkocsi vonalai.

- Kiugrott a sínből, és nem értek rá újra visszaállítani - állapította meg Laci, amikor melléje értek.

- Rakjuk föl a sínre - indítványozta Karcsi.

- Nem érünk rá játszani - ellenezte Laci.

Péter Karcsi pártját fogta.

- Négy leszerelhető oldala van, lehet, hogy még hasznát vesszük.

Nem várt senkire, nekitámasztotta a hátát a kocsinak, és apró emelgetésekkel nyomta följebb. Egy perc múlva már a sínen volt a kocsi.

- Egy, kettő, hááá-rom! - vezényelte Laci, és a lóré gördülni kezdett az emelkedő síneken, a Bujdosó-zátony felé.

A Bujdosó-zátony

A Bujdosó-zátonyt évszázadok alatt rakta le a Duna.

Az öregek a kuruc korból eredeztetik a nevét. Vak Bottyán és Béri Balogh Ádám seregének bujdosói kerestek menedéket az ingoványban meglapuló szigeten. Nyáron gyönyörű volt itt az élet. Mellig érő dús fű, ahol őserdei természetességgel éltek a mocsári erdő vadjai. A százados fák legtöbbször néhány évtizede kivágatta egy vállalkozó, aki megszorult tulajdonosától bérebe vette a mocsárvilágot. A tulajdonos szabadkezet adott a favágáshoz, amiért óriási összeget kapott a bérlőtől. Csak a vadászat jogát tartotta meg, hogy évente néhány napot itt tölthessen nagyúri barátaival ebben „a közép-európai dzsungel”-ben - ahogy nevezte a vidéket.

Akkoriban készült a kisvasút. A bérlő szállította rajta a kitermelt fát, aminek árából busásan megtérült a bér, az építés, és Pesten még négy bérpalotát is emeltetett.

A háború után kezdték rendszeresen telepíteni az évtizedeken át megrabolt erdőt. Különböző mocsári fafajtákat ültettek, hogy a táj régi szépségét visszaadják. Az irtás persze tovább folyik, de megszűnt az a rablógazdálkodás, ami pusztulással fenyegette az erdőt és lakóit. Bacsó Péter üzemegység-vezető évente ötször annyi facsemetét ültetett, mint ahány fát kivágnak.

A Bujdosó-zátonyon ma már csak egyetlen vén mocsári tölgy tanúskodik arról, hogy a kuruc korban is itt állt a sziget. Az öreg tölgy ég felé nyúló ágait századok viharai, nyári zivatarok villámjai szabdalták. Az utóbbi időben mintha a folyó is romlására törne. Évről évre mossa a maga építette szigetet. Lassan már eléri a fa gyökereit is, amelyek alacsonyabb vízálláskor úgy lógnak ki a partból, mint valami mesebeli óriás bordái.

Péter és Laci vezetésével indultak el a kunyhó felé. A félig földbe ásott, zsúpfedelű alkotmány ajtaja csak egy karóval volt betámasztva. Kíváncsian nyitották ki.

- Mintha minket várt volna - lelkesedett Kati, amikor meghajolva belépett.

Nyáron állandóan laktak ebben a kunyhóban, most a kisvasút egyik végállomásának számított. Télen csak vadászok keresték fel egy-egy éjszakára.

Gyorsan átkutatták a kis helyiséget: egyik oldalát széles, szénával tömött deszkaágy foglalta el. A sarokban kerek öntöttvas kályha állt. Fölötte, szegre akasztva egy lábas és egy fazék lógott. A fekhely mellett bádog ivóvizet kannát találtak. Egy ládában öreg ponyvadarabok alatt néhány szerszámot, nagy köteg ácskapcsot is felfedeztek.

- Ennivaló nincs véletlenül? - szaglászott bele a ládába Karcsi.

- De van! - nevetett Péter, és két gombolyagot emelt ki az ásó és fejsze mellől.

- Mi az? Ne bolondozz!...

- Nézd csak meg jobban!

A dugóra csavart zsinór végén horog fényesedett.

- Lehet ezzel halászni? - nézte kíváncsian Kati.

- Halásznak! Halásznak! - táncolt örömeiben Karcsi. - Jujj! - kapott a fejéhez, mert a nagy vigalomban elfeledkezett arról, hogy a kunyhó még neki is alacsony.

- Csenedesdj, mert elriasztod a halakat - intette Péter a fiút, kezébe adta a horgot. - Most indulj el!

Öt-hat méteres erős zsinóron lógott a két horog.

- Tegyük le a földre. És keressünk horgászbotnak való ágat.

Két perc múlva szép, karcsú botokat hozott Laci.

- Annál a nyárfánál voltak - mutatta. - Eredetiek!

Valóban az eredeti horgászbotokat lelte meg. A végénél szépen kifényesedett a fa, jól mutatta, hogy egykori gazdája sokat használta.

- Ki horgászhatott velük? - kérdezte kíváncsian Karcsi, és halkán hozzáfűzte: - Én már sokat pecáztam!

- Akkor szereld fel, mi pedig pecázóhelyet keresünk addig.

Már indultak is, de Péter még hátraszólt.

- Fűtsetek be a kunyhóban!

- Add ide a gyufádat! - nyújtotta kezét Karcsi.

- Nektek nincs?

- Nincsen.

- Nekem sincs - szólt közbe Laci.

Péter előkotorászta zsebéből a dobozt.

Talán 15-20 szál gyufájuk volt.

- Vigyázzatok rá, mert a tűz most olyan kincs, mint az őseMBER korában volt!

- Majd én vigyázok rá - nyúlt a gyufa után Kati, és úgy vette át a skatulyát, mintha aranyból lenne.

Itt még elég nagy terület emelkedett ki a vízből. A hossza 5-600 méter lehetett, szélessége a kunyhónál elérte a 300 métert is.

- Nem vagyunk egyedül - mutatott Laci a kisvasút vége felé.

Akkor bukkant elő három szarvas a fák közül.

- Leszünk még többen is.

- Vadállatok is jöhetnek?

- Ezek is vadak.

- Úgy gondolom, ragadozók?!

- Lehet, hogy ideszorulnak.

- Farkas is?

- Bérczi apó mutatott farkasnyomot a télen.

- Akkor mit csinálunk?

- Elkergetjük.

- A kezünkkel?

- Tűzzel - nyugtatta meg Péter. - Attól fél a dög. Ez még a legkisebb veszedelem.

- És ha tovább árad, akkor hova menekülünk? - értette Laci a nagyobb bajt.

- Úgy látom, a tanyánk körülbelül másfél-két méterrel magasabb a víz szintjénél. A köréje hányt föld gátszerűen védi, csak a bejáratát kellene megerősíteni.

Annak idején egy kidöntött ősfa helyére épült a kunyhó. A gyökerek közül kiásott földből gyűrűszerű földhányás keletkezett. Ebbe a gyűrűbe építették bele a kis házikót. Csak a bejáratnál dobálták el a földet.

- Ha azon a részen gátat építünk és bezárjuk a gyűrűt, akkor még a kunyhónál magasabb víztől is védve vagyunk - magyarázta Péter.

- De mivel ásunk?

- Van egy ásónk.

- Azzal nem tudunk annyi földet odahányjni.

- Majd kitalálunk valamit - biztatta Péter.

- Csak ennyivalónk lenne! - kesergett újra Laci.

- A kiöntésbe talán beúszik egy-két hal.

A kunyhóban már kellemes meleg fogadta őket. Kati ledobta magáról a nagykendőt, és feltűrt ujjal rendezkedett, takarított. Karcsi loholva hozta a kannában a vizet. Nem először, mert a kis henger alakú vaskályhán fazékban, lábosban gőzölgött a forró víz. Minden edényt kisúrolt, kiforrázott a lány.

- A királynő - mondta széles mosollyal Péter.

- Kunyhó a palota, maga mosogat a királynő - fröcskölte szembe a két fiút Kati.

A meleg, ami először felélénkítette a két fiút, csakhamar elbágyasztotta őket.

- Ha nem lennék éhes, egészen jól érezném magamat - ásított Karcsi.

- Készen vannak a horgászbotok? - kérdezte Péter.

- Igen, odatámasztottam őket a bástyához.

- Miféle bástyához?

- Ami körülveszi a kunyhót. Nem olyan?

- Na jól van, akkor pihenjete, mert sürgősen meg kell erősítenünk a bástyát. Én most elmegyek horgászni. Ti addig alusztok. Laci, próbálj meg két falapátot összeeszkábálni.

- Miért?

- Úgy gondoltam, hogy vasásóval bontjuk ki, és falapátokkal rakhatjuk, egyengethetjük a földet.

- Miből csináljak lapátot?

- Ebből a deszkából - emelte fél a láda födelét Péter -, és vágjál hozzá valami sima, erős ágat nyélnék.

- Nincsen csalétkem - jutott eszébe, amikor a csupasz horgokat meglátta -, gilisztát pedig a fagyott földben nem találok - töprengett tovább -, és olyan bolond hal nincs, amelyik a horgot csali nélkül bekapná. Nehezek is kellene - gondolkodott, majd egy rozsdás csavaranyát kötözött a horogra.

Száraz gallyat látott a földön. Felvette, nézegette. Bicskával levágott egy néhány centis darabkát. Apró halformát faragott belőle. Ezt akasztotta a középső részénél fogva a horogra.

- Próbáljuk meg - dobta a vízbe.

A háromrészes fadarabot úgy mozgatta a víz, mintha élő hal ficánkolna a zsinór végén.

- Most már csak egy rövidlátó csuka kell - nevetett a háta mögött Laci.

- Gyere, fogd meg a botot - adta át, hogy a másokra is faraghasson műhalat.

- Vigyázz! - szisszent fel Laci. A következő pillanatban a dugó már a víz alá bukott.

Péter elkapta a botot, kissé utánaengedte, majd lassan húzni kezdte.

- Te, ez valami nagyobb hal lesz - lelkesedett -, érzem az erejéről.

A part felé vont, majd megragadta a zsinórt, és óvatosan húzta a láthatóan vergődő halat.

- Csak le ne szakadjon! - sóhajtotta.

- Most kapd el! - kiáltotta Péter.

- Megvan! - csapott rá Laci.

Egy másfél kilós gyönyörű csuka próbált kiszabadulni a ragyogó szemű fiú kezéből.

- Óriási! Óriási! - lelkesedett Laci, és alig várta, hogy a horgot kiakasszák a hal szájából.

- Kati! Kati! - szaladt vele a konyhá felé. - Ide nézz! Csuka! Egy óriási csuka! - rántotta föl az ajtót.

A zsinóron vergődő hal kicsúszott a kezéből, és tátogva ficánkolt a földön. Kati utánakapott.

- Vigyázz! Megharap! - fogta meg a lány kezét. - Ez ragadozó! - csapott le a csukára, és gyakorlottan megragadta a kopoltyúinál.

- Mit csináljunk belőle? - kíváncsiskodott középük Karcsi. - Paprikást, rántott halat?

- Hol van a hozzávaló? - hűtötte le a lelkesedést a lány. - Csak sót találtam aládában.

- Bizzuk Katira - lépett a konyhába Péter -, ő most a gazdasszony. Nekünk más dolgunk van. Azokat a fahasábokat ide kell hordanunk a konyhá és a bástya közé - mutatott a kisvasút végállomása körül magasodó ölfákra.

- Miért? - csattant föl Karcsi -, inkább horgásszunk!

- Miért? - gurult méregbe Péter. - Hogy ne fagyjon be a feneked az éjjel! Mivel tüzelünk, ha elfogy a rőzse?! Horgászni azután is ráérünk!

- De én éhes vagyok - pityeredett el a kisfiú.

- Az én hasamon se lehetne dobolni!

- Ne veszekedjete! - kiabált rájuk Kati. - Mire idehordjátok a fát, lesz ennivaló! Ti tegyétek a magatok dolgát, én meg elvégezem a magamét! - tuszkolta ki őket a konyhából.

Úgy látszott, hogy a lány határozottsága minden érvnél jobban hatott rájuk. A farakásokhoz ballagtak, és a hasábokat hordani kezdték a konyhá és a bástya közé.

Péter fahordás közben is a befagyott folyót figyelte. A jég teljes szélességben állt. Néhol felágaskodott egy-egy jégtábla, reccsent, csikordult a vakító jégmező, aztán megint csend lett. Különösen az öreg tölgy felől jöttek ilyen hangok. A folyó medre az utóbbi évtizedekben úgy alakult, hogy a Bujdosó-zátony egy kanyar külső íve érintette.

A folyók természetrajzának egyik alaptétele, hogy a kanyarok külső oldalán gyorsabban folynak. Ezen az oldalon van a sodorvonaluk, itt bontogatják a partot. Ugyanakkor a kanyar belső ívén lassúbb a folyásuk, a magukkal sodort hordalékot itt rakják le, a partot építik. Valamikor - ahogy az öregek mesélték - a Bujdosó a Duna túlsó partján volt, vagyis egy kanyar belső oldalán. Így épült,

növekedett évtizedek, évszázadok során. A szabályozással a sziget másik oldalára terelték a folyót, amelyik az addig épített zátonyt bontogatni, rombolni kezdte.

Jégzajlásakor természetesen a külső ívben úsznak leggyorsabban a jégtáblák. A víz ereje kilöki, kisodorja őket a partra, ahol rettenetes pusztulást okozhatnak. Ha nem sodródnak fel a partokra, akkor torlaszokká tömörülnek, feltartóztatják a vizet, és gyors áradást okoznak.

Ha Péter nem is tudta mindezt ilyen pontosan, azt mégis sejtette, hogy a nagy recsegés, ropogás, a jég lassú töredezése, a jégtáblák felbukkanása és alámerülése jelez valamit.

- Talán megindul a jég! - gondolta -, és akkor levonul a víz is.

Amikor befejezték a fahordást, lement a tölgyig. A jég csaknem elérte a fa törzsét. A parttól 10-15 méterre, két-három méter magasan meredezett néhány jégtábla. Méregette a távolságot a fa és a bástya között.

- Körülbelül 100 méter, eddig nem csúszhat ki a jég - reménykedett.

A kunyhóban már kellemes illat terjengett.

- Találtam egy darab hagymát is - újságolta Kati -, persze üres kamrának bolond a szakácsnéja.

- Kitől hallottad ezt a szót? - telepedett a szénával tömött ágyra Péter.

- Édesanyám szokta mondani - szomorodott el a lány.

Péter tudta, hogy Kati édesanyja már három hete kórházban van Budapesten. Isiással utalták be a Lukács fürdő gyógyintézetébe. Az isiász nem életveszélyes betegség, de iszonyú fájdalmakkal jár, és teljesen munkaképtelenné teszi az embert.

- Édesanyám írta, hogy meglátogatta anyukádat - mondta együttérzően.

- Tudom - mosolygott rá Kati -, megírta anya.

Péternek eszébe jutottak a falapátok, amikre a bástya kapujának bezárásához szükségük lesz.

- Majd szólj, ha „terítesz” - mondta mosolyogva. Lefeszítette a láda tetejét. Már korábban a fahordás közben félretett négy-öt egyenes ágat, azokból nyelet készíthet hozzájuk. Ezekről csapkodta le fejszével a száraz őszi gallyakat, hogy hozzáerősítse a kétaraszos deszkákhoz.

A tenyere, amit már reggel hólyagosra tört a drótvágó olló, égetett, zsibbadt, lüktetett. Így aztán, amikor elkészült a két falapát, nem esett nehezére átadni a fejszét Lacinak, hogy tüzelőt hasogasson a kis vaskályhába.

- Emberek! Kész az „ebéd” - hangzott Kati kiáltása a bástyáról.

Olyan furcsán hangzott a szó, talán életükben először hívták őket így: emberek!

A tutaj terve

Karcsi a kiáltásig a víz mellett topogott. Egyetlen halat sem fogott. Pedig elkérte Katitól a csuka belét is csaléteknek.

A lány egy tuskóra tette a lábost, amelyben a sós vízben megpuhított és utána kissé megpirított csuka gőzölgött.

- Sajnos, csak így tudom „tálalni” - szabadkozott.

- Felséges! - harapott az első falatba Karcsi.

Kati félrehúzódva nézte őket.

- Te miért nem eszel? - fordult hozzá Péter.

- Jólaktam a szagával.

- Ezt is édesanyádtól hallottad? - mosolygott rá Péter. - De ez itt, most nem érvényes! Enned kell, mert szükséged van erőre, és üres gyomorral nem lehet nótázni!

A lány kissé kényszeredetten belenyúlt a lábasba.

- Te, Péter! - szólalt meg hirtelen Laci. - Tutajt kéne építenünk, és akkor kievezhetnénk a gátra.

- Tutajt?

- Azt, ezekből a hasábokból, amiket idehordtunk.

Péter gondolkodott. Kiment, nézte a fát, látszott, hogy méricskéli magában. Elnézett az árván álló vasúti kocsni felé, aztán visszabújt a kunyhóba, és megszámlolta a ládában lévő ácskapcsokat.

- Nem lehet, Laci - nézett föl a fiúra.

- Miért nem? - sötétedett el a másik arca.

- Az a fa, amiből építhetnénk, nem jó. Rövidek, ormótlanok. Rengeteg drótra, kapocsra lenne szükségünk, az meg nincs. Ezenkívül a tutaj egészen másfajta vízi jármű, mint a csónak. Könnyen átsap fölötte a víz. Nyáron ez még hagyján, de most ránk fagy az átázott ruha.

- Majd megszáritkozunk a gát másik oldalán - kötötte magát Laci.

- Ha eljutunk odáig! Ne felejtse, mi nem tudunk sima fenekű tutajt építeni, mert nincs miből. Az árterület pedig tele van rönkökkel, bozótosokkal, amelyeken fennakadunk, ottragadunk, és a legnagyobb bizonytalanságba kerülünk.

- Várjunk hát, amíg megfulladunk itt?

- Ezt én sem akarom, de ebben a kunyhóban, a bástyától körülveve még kétnégy méteres vízemelkedést is kibírhatalunk.

- És ha még magasabb lesz a víz?

- Akkor... akkor... felmegyünk az öreg tölgyre.

- Innen odaugrunk?! - cukkolta megint Laci.

Pétert előntötte a düh. A legjobb szándékkal magyarázgatott eddig. Pontosan látta, hogy a tutajozás könnyen súlyos veszélybe sodorná őket. A teljes bizonytalanságba indulnának. De azt is tudta, Lacit nehéz meggyőzni.

- Gyere ki - intett a fiúnak. - Mit gondolsz, hány ilyen hasáb bír el egy embert anélkül, hogy bokáig vízbe süllyedne? - kérdezte Laci szemébe nézve.

A fiú meglepődött.

- Hány? Tíz, tizenkettő biztosan.

- Nos, akkor tartsd magad előtt! - hajlította be Laci karját.

S a másik fel sem foghatta, mi történik, már három hasábot rakott a karjába.

- Szólj, ha elég! - és rakta tovább a súlyos fadarabokat.

Az ötödiknél Laci felnyögött.

- Vigyázz! Leesik!

Elugrott a földre dobott hasábok elől.

- Mit akartál ezzel? - tapogatta karját a másik.

- Négyen vagyunk - kezdte higgadtan Péter -, a te számításod szerint negyven-negyvennyolc ilyen fadarab kellene abba a tutajba, amelyik elbírna bennünket. Ha el is készítenénk, mondjuk, bár nincs mivel összekötözni, akkor sem tudnánk megmozdítani. A földön sem csúszthatjuk, mert nem sima a fenéke. A fák között nem tudnánk fordulni vele. Ha alacsony vízben felülnénk egy zátonyra, gyengék vagyunk ahhoz, hogy leökjük róla. Egészen más lenne a helyzet, ha egyenletes mélységű tavon tutajozgathatnánk szélcsendben, nyáron.

Elhallgatott. Várt, hogy Laci megeméssze a dolgot.

- Arra is gondoltam, hogy a lórét használjuk fel tutajnak, de a vasalásai olyan nehezek, hogy hasznos súlyt nem tudnánk rárakni. Gondoltam arra is, hogy esetleg a lórét alakítjuk át valamilyen sínen-vízen mozgó járműnek. De ezt két okból nem csinálhatjuk meg. Először, ha azt akarjuk, hogy vízen is mozogjon, akkor a súlyos vas alvázat és a kerekeket le kéne szerelni. De így elveszítenénk azt az előnyt, hogy a száraz töltésen végigguruljunk az úszó alkalmatosságokkal felszerelt kocsiban. Mert majdnem a két sínpár találkozásáig gurulhatnánk, ha az útkereszteződés után nem bukánk bele a vízbe. Te tudod a legjobban, hogy ezen a szakaszon a mozdony csak feltolta az üres kocsikat, aztán maguktól legurultak. Azt is elképzelttem, hogy csak ott a sínek végénél raknánk össze a tutajt, de akkor menthetetlenül vízbe kéne gázolnunk, az pedig megint csak veszélyes. Nem... ne gondold, hogy csak a megfázás van a világon. A hideg vízben könnyen görcsöt kap az ember. Az pedig nem gyerekjáték!

Eddig nyugodtan, megfontoltan beszélt. Úgy magyarázta el mindezt, mint egy hadvezér az ezerszer átgondolt haditervet. De most egyszerre megkeményedett a hangja.

- Lásd be, hogy oktalanság és felelőtlenység lenne olyan munkába kezdeni, amely eleve eredménytelennek látszik. Amikor ezt a kunyhót elönti a víz, akkor az erdőben már a fák koronájáig ér. Az ágak között pedig úgy ottragadnánk egy ilyen tűzifából összerótt tutajjal, mint a ragasztópapíron a légy.

- Azért ne haragudj, Péter - fogta meg a kezét Laci -, nem tudtam, hogy te ezen már ennyit töprengtél.

- Persze, hiszen én is ugyanúgy veszélyben vagyok, mint ti, és együtt kell kitalálnunk a legjobb megoldást.

- Akkor gátat építünk - döntött Laci.

- Egyelőre ezzel biztosítjuk magunkat a váratlan meglepetések ellen.

A két másik gyerek semmit sem tudott erről a beszélgetésről. Kipirulva ették a halmaradékot.

Épül a bástya

Délután megkezdtek a gátépítést. Az egyetlen vasásójukat nem használhatták, mert nem ment bele a fagyos földbe. Csákányuk nem volt, így fejszével törték a kőkemény felső réteget.

- Akár marokszám hordhatnánk - keseredett el Karcsi -, nincs mit lapátolnom.

Egyelőre Laci és Karcsi kapta a falapátokat, míg Péter ásta a földet.

- Nem megy - törölgette homlokát elkeseredetten -, legalább ma is sütött volna a Nap. Tegnap bezzeg úgy felmelegítette az Ökrös-irtást, hogy itt ragadtunk tőle.

- Megvan! - kiáltott fel Laci.

- Mi van meg? - egyenesedett fel Péter.

- Ha a Nap nem melegíti, melegítsük fel mi! Rakjunk tüzet.

Néhány perc múlva már magasan lobogott a gallyakból, hasábokból rakott máglya.

- Úgy rakjuk, hogy minél nagyobb részen puhítsa meg a földet! - ajánlotta Péter.

Karcsi, a tűzmester széthúzta a parazsat, és nemsokára széles lángfal lobogott a bástya bejáratánál.

- Jó lesz vigyázni, hogy a szél a kunyhóra ne hordja a pernyét - nézte a szikrázva táncoló lángokat Péter.

Az erősödő szél észak, északkeleti irányból fűjt. A kunyhó így nem volt veszélyben, mégis megöntözték a zsúpfedelet.

Az ötlet bevált. A parazsat továbbtolták, alatta áshatóvá puhult a föld.

- Szabadalmaztasd a találmányodat - ajánlotta bátyjának Karcsi, aki a közeli tűztől meg az egyre szaporodó lapátolnivalótól izzadtan tipródott a lassan növekvő töltésen.

- Nincs hozzá papírom, hogy leírjam - ugratta öccsét Laci. - Add ide a kannát, megszemjajzta!

A szája előtt fogták vissza az edényt.

- Ne igyál ebből a vízből!

- Ha nincs másik!

- Megbetegedhetsz tőle.

- Én már ittam Duna-vizet az előbb - hősködött Karcsi.

- Elég baj, hogy csak most jutott az eszembe. Katikám, tedd föl a kannát a kályhára. Forraljuk fel az egészset. Ezután csak forralt vizet iszunk.

- De a hal úszni akar! - próbálta visszatartani Laci.

- Inkább ne ússzon, minthogy te fussál! - nevetett Péter.

Vidáman folytatták a munkát sötétedésig.

Péter még szürkületkor lement a Duna-partra. Mércét ugyan nem állított, de így is látta, hogy hajnal óta ismét árad a folyó.

A kunyhó kellemes melegében levetették kabátjukat, és a korai halvacsora után kitört rajtuk az előző éjszaka izgalma, a keményen végigdolgozott nap minden fáradalma. Szemük elnehezedett, és a bágyasztó semmittevést csakhamar mély álom váltotta fel.

Mielőtt elaludtak volna, Péter még figyelmeztette őket, hogy éjszaka őrködniük kell. Ne csodálkozzanak, ha felzavarja őket.

A szalmaágyon egymás mellett szorongott a három gyerek. A ferdén emelkedő tető mellett Kati, utána Karcsi, szélről a bátyja. Karcsi lódenjét használták takarónak. Párnának pedig Laci vattakabátját tekerték össze.

Nem fázhatnak meg - nézte őket Péter. Jól megrakta a kályhát, a takarót elegyengette Kati lábán, és kilépett az éjszakába.

Úgy csattogtak a jégtáblák, mint az ásító állat állkapcsának riasztó pattogása.

A sziget sötétbe nyúló mélyéből mozgó vörös pontok közeledtek.

- Négy pár - számolta meg -, szarvasok vagy őzek lesznek - gondolta, de szíve mégis gyorsabban vert.

Lassan megszokta a sötétséget. Az imbolygó, tűzgolyóvá növekedő, közeledő vörös pontok néha eltűntek. Ilyenkor másfelé néztek az állatok. Amikor a folyó felé húzódtak, a fehérítő háttér előtt már pontosan látta, miként óvakodik előre a kis szarvascsorda. Szimatolva, lassan óvakodtak előre. Széles ívben kerültek meg a bástyát. A partot kutatták, van-e kivezető út.

- Bezárult körülöttünk a víz - gondolta Péter, és kíváncsian leste minden mozdulatukat. Amerre fordultak, arra kúszott a földhányás peremén.

A feléje induló állatok elől hátrább húzódott. Már alig 5-6 méternyire voltak. A vezérbika nagy lendülettel felkapaszkodott a bástyára.

Közvetlenül előtte magasodott a vad.

Csak akkor mozdult meg Péter. Mintha villám csapott volna a szarvas elé. Felágaskodott, és két hátsó lábán megfordulva óriási szökelléssel iramodott a sziget vége felé. A három tehén gyorsan követte.

- Úgy látszik, feljebb szorítja őket a víz - töprengett a fiú.

Alig ült el a négy szarvas zaja, újabb pontok mozogtak az éjszakában. Nyulak keresgéltek a kifelé vezető utat huppogó ugrabugrálással, őzek settenkedtek körül a kunyhót riadozó kíváncsiskodással. Egy vaddisznópár is körbecsörtetett a sziget peremén. Néha megálltak, szaglászta. Amikor a bástya felé közeledtek, Péter tapsolni kezdett. A vadak pillanatnyi megtorpanás után széleseben száguldottak vissza a cserjésbe.

Az éjszaka ezernyi nesze közül a jég állandó ropogása volt a legfélelmetesebb. A szél hol gyengébben, hol vadabban rázta a fák ágait. A kunyhó kéményéből kikapkodta a füstöt, és földre szorítva ködpelyhekké foszlatta. Az árterületi oldalon csobogva hullámozott a piszkos áradat. A szél kergette víz sötéten lódult a derékig elmerült fák közé.

Péter borzongva húzódott vissza a kunyhóba. Megrakta a tüzet, és a ferde tetőfalon táncoló lángjátékon merengve gondolkodott.

A kijáratot kereső vadak aggasztották. Ezeket mind a kisvasút vezette ide. A töltésen már nem menekülhettek, másfelé nincs kiút. Legfőleg a jégen át, ha rámerészkednek. Addig is mindjobban felszorulnak a sziget magasabb részeire. Az újból meginduló áradás azt jelzi, hogy az árterület megtelt, a víz ott is elérte a Duna vízszintjét. Ezután együtt emelkedik a folyómederben levő és a sok ezer holdas ártéri erdőt borító víz.

Az állatok megérik a bajt. Menekülnének, de nincs hova. A sziget legmagasabb része a kunyhó és a bástya. Önkéntelenül idetart valamennyi.

- Talán nem árad ilyen magasra - reménykedett a fiú, és felköltötte Karcsit.

- Te őrködsz tovább! A tűzre vigyázz! El ne aludjon, de kárt ne tegyen. Néha nézz ki a kunyhóból. Ha állatok vannak a közelben, zajjal elűzheted őket.

- Milyen állatok vannak? - nyelte el izgalmát a legényke.

- Vaddisznó, szarvas, őz...

- Vaddisznó?!

- Ne ijedezz! Jobban fél az tőled.

- Legalább egy puskánk lenne!

- Képzeld el, ha nem is lennénk itt! - fricskázta fülcimpán Karcsit.

- Az lenne a legjobb - sóhajtotta a kisebb.

- Hát a hidroplán?!

- Elengedném - fintorgott keserűen.

- Talán meguntad már az erdei életet?

- Ha tudnám biztosan... - akadt el a szava. Nem folytatta. Péter érezte, hogy a fiú torkát szorongatja a félelem, és hozzáképzelte a befejezést. „Ha tudnám biztosan, hogy túlélem, nem fulladok bele a vízbe, egyszer elhősködhetem kalandjaimmal a barátaimnak, akkor igen, akkor ki lehetne bírni a koplalást, a didergést, a félelmet. De miben reménykedhetünk?”

- Képzeld el, hogyan irigykednek majd az osztálytársaid - emelte fel Karcsi állát, hogy a szemébe nézhessen -, nem mindenki olyan szerencsés, mint mi. Manapság, amikor az ember azt hinné, hogy elmúlt a kalandok kora, egyszer csak olyan helyzetbe kerülünk, hogy még Verne Gyula sem írhatna különbet.

- Én nem is azért mondtam, Péterkém... de ugye te is tudod, hogy itt könnyen... szóval... mély ám ez a víz!

- Az tőlünk is függ, kisöreg. Nekünk erősebbnek kell lennünk a víznél.

- Jó vicc! Mi négyen erősebbek, mint a víz?!

- Ésszel él az ember.

- Megehetjük... te, Péterkém, van még abból a halból? - kotort a lábasba Karcsi.

Az edény üres volt.

- Holnap újra halászunk?

- Ha olyan partot találunk.

- És ha nem?

- Akkor vadászunk.

- Vadászunk? - hitetlenkedett Karcsi. - Talán ezzel a kályhacsővel?

- Majdnem - nevetett Péter -, az is elsülhet!

- Ne bolondozz már velem!

- Nos, majd meglátod!

Akárhogy is kíváncsiskodott Karcsi, nem árulta el.

- Törd a fejedet reggelig! Kitűnő fegyverünk van hozzá. Hanem elég a beszédből! Itt az órák. Két óra múlva ébreszd fel Lacit. A fejszét az ajtó mellé támasztottam - bújt a fiú helyére az egyetlen lódenkabát takaró alá.

A vörös szemű szörnyeteg

Péter jól számított. Karcsi nem ért rá félni. Azon töprengett, hogy kitalálja, mivel vadásznak másnap.

Sorra vette a szerszámokat. A fejszét, lapátot, ácskapcsokat nézegette, forgatta őket, de csak nem tudta elképzelni, hogy Péter melyiket nevezi ki fegyvernek.

- Lenyilazzuk őket, mint az ősmagyarok - jutott eszébe.

Amikor a kunyhónak támasztott ágak egyikéből íjat akart feszíteni, akkor vette észre, hogy nincs hozzá zsinegjük. Igaz, a két horgászboton volt valamennyi, de azt nem merte leszedni.

Régi olvasmányai között kutatott. Mivel vadásztak az indiánok, az afrikai négek, a szigetvilág őslakói?

- Fúvócsó! - támadt új gondolata. De a kályhacsövön kívül más csövet nem talált.

- Gerely, dárda! - derült fel a képe -, ehhez csak egyenes fa kell. Legföljebb vashegy, de azt majd valamiképpen összehozzuk.

Szerette volna nyomban kipróbálni, de nem mert nekivágni a sötétben.

- Úgysem találnék olyan ágot - nyugtatta magát. Ehelyett ceruzacsutkáival a nyitott kályhaajtó világosságánál különböző csodálatos fegyverek terveit rajzolta a szerszámosláda félig leszedett tetejére.

Észre sem vette, elröppent a két óra.

- Holnap reggel vadászunk! - újságolta bátyjának.

- Ki mondta ezt a marhaságot?

- Péter.

- Aztán mivel?

- Dárdával, vadászgerellyel.

- Hülyeség! El sem találjuk vele. Ha meg eltaláljuk, meg sem kottyán egy szarvasnak vagy őznek!

- Vashegyet csinálunk neki!

- Miből?

- Ezekből az ácskapcsokból.

- Hol van hozzá üllő, kalapács, kovácsszén, fűjtató?

- Majd Péter kitalálja, hogyan.

Laci nem válaszolt. Bántotta, hogy az öccse is csak Péterben bíz.

Amikor Karcsit elnyomta az álom, nyugodtan pihentette szemét az egyenletesen lélegző lányon.

- Jó lenne beszélgetni vele - gondolta -, gyorsabban múlna az idő.

Talán egy kis irigység is berzenkedett benne, amikor Kati önkéntelen mozdulattal - ahogy álmában megfordult - félig átölelte Pétert. Egy hosszú szál szénával óvatosan cirógatni kezdte a lány arcát, aki először csak fintorgott álmában, majd arcához kapott, és kinyitotta a szemét.

- Mintha valami mászott volna az arcomon - ásította.

- Álmodtad... - legyintett a fiú.
- Mit csinálsz? - könyökölt föl a lány.
- Öröködöm.
- Nincs baj?
- Ha én vigyázok! Éppen most akartam kimenni, hogy megnézzem: árad-e?
- Kimész a kunyhóból? - kérdezte csodálkozva Kati.
- Ki én! - lobbant föl Laciban a bátorság.
- És nem félsz?
- Én?! - nevetett kissé erőltetetten. - Nem vagyok én lány!
- A lányok sem gyávák - toppant le az ágyról Kati. - Veled megyek.

Lacinak öt perccel ezelőtt még esze ágában sem volt, hogy kibújjon a kunyhóból, de most már nem hátrálhatott meg.

- Megfázol - mondta bizonytalanul.
- Felhúrom Péter irhamellényét.
- Nincs lámpánk - próbált visszakozni, de ahogy Péter nevét meghallotta, egyszeriben határozott. - Mindjárt készítek egy fáklyát.

Egy karvastagságú ágat vett föl a kályha mellől, az ágyból kihúzott egy jó fogás szénát, és a lábában talált ponyvából kibontott vastag fonállal rákötözte az ágra.

A lány belebújt Péter irhamellényébe.

- Indulhatunk? - kérdezte Lacitól.
- Felőlem, én készen vagyok.
- Nem húzod föl a pufajkádát? Megfázol!
- Ne félts engem! - hősködött a fiú.

A kályhában lángra lobbantotta a fáklyát, és kinyitotta az ajtót.

A szél kiragadta kezéből a deszkaszárnyat, és sarkig kivágta.

- Jössz? - nézett hátra.
- Megyek - suttogta Kati.

Laci sejtette, hogy a lány fél. Neki is elszorult a torka, de csak azért is megmutatja, hogy ő is legény a talpán, nemcsak Péter.

A szalmafáklya szikrázva lobogott a szélben. Magasra tartotta, és így indult a folyó felé. Kati botladozott a nyomában. Egyetlen szó sem hangzott.

- Áradt! - torpant meg Laci.
- Sokat áradt! - nézte a szikrákat tükröző vizet a lány.
- Mehetünk - fordult meg Laci.

Megkönnyebbülten indultak vissza.

- Mi az? - merevedett meg hirtelen Kati.

Talán húsz lépésre tőlük vörösen izzó szemű árny állt.

- Valami állat... - hebegte Laci.

A vörös szemű megmozdult.

Úgy látták feléjük. Kétségbeesetten hátráltak. A fáklya utolsót lobbant, és Laci csak a füstölgő fadarabot szorongatta. Nagyon bánta, hogy kérkedésből kijött vizet nézni.

- Segítségért kéne kiabálni - gondolta -, azoknak odabent fejszékük is van.

De akkor ismét Péter lenne a hős! Hiszen éppen azért jött ki Kati, hogy megmutassa! Most aztán megláthatja! Gyáva vagyok? - döbönt meg. - Igazán gyáva vagyok?

Nem gondolkodhatott tovább. A tüzes szemek imbolyogva közeledtek.

- Hááááá! - tört ki belőle a rekedt ordítás. Először erőtlenül, majd saját hangjától nekibátorodva egyre harsányabban. - Hááááá! Ááááá! - és a kormos üszköt az árny felé hajította.

Az már az első hangokra megtorpant. A feléje repülő fadarabtól pedig ijedten fordult bele az éjszakába.

- Hiszen csak egy szarvastehén! - tört ki Katiból.

- Így kell elbánni az ilyennel - leplezte remegését Laci.

- Lacikám, te vacogsz - fogta meg kezét a lány.

- Mert bent hagytam a pufajkám - rebegte a fiú.

- Biztosan azért - mosolygott Kati, akinek egyszeriben jókedve kerekedett.

A kunyhóban levők nem ébredtek fel a kiáltásra. Kati fázósan bújt a takaró alá. Egy szót sem szólt, összekuporodva elaludt.

Laci megrakta a tüzet, és a ládára ült. Önmaga előtt restelkedett. Hallgatta a szél füttyülését, nézte a lángok játékát. A tegnapi éjszakára gondolt, a didergésre. Mennyivel kellemesebb itt, mint a szabad ég alatt. Most őszintén szégyellte magát irigységéért, hiszen Péter ajánlotta ezt a helyet is.

Nappal, világosban, még a nyilvánvaló veszedelem sem látszik olyan rettenetesnek, mint az éjszaka sötétjében. A sötétség félelmetessé növeli a semmiségeket is, összekuszálja a valóságot az ismeretlennel, s könnyen megteremti a rémképeket.

Így volt ez most is. A kunyhót körülölelő sötétség, a kályhában égő tűz táncoló árnyakat vető lángjai eddig még sohasem érzett szorongással lepték meg Lacit. Hiába igyekezett legyűrni az ismeretlent, fojtogató gyötrelmeket, hiába próbált másra gondolni, bizony vacogott a foga a félelemtől. Maga sem tudta volna megmondani pontosan, hogy mitől félt a meleg kunyhóban.

Ez az ösztönös félelem a felnőtteket sem kíméli. Bérczi apó, aki már második éjszakáját töltötte a templomtoronyban, hiába távcsövezte a gátakon túli területet. Ezúttal nem pillantott meg tüzet, nem látta a reménységet adó vöröslő fényt. Sötétség borult a tájra. Távcöve újra és újra - talán ezerszer is - végigpásztázta a csillagtalán fekete égbolt alatt lapuló erdőségeket - hiába!

Napközben kétszer is felmászott ide, a harangokig. Remélte, hogy megpillant egy füstcsíkot valahol Remeteszállás elhagyott házai vagy a Bujdosó-zátony környékén. A felhős ég alatt egy-két kilométerre is alig látott.

Mégis reménykedve újra és újra kutatta az előtött rezervátumot, inkább kuporgott a templomtorony rideg harangjai között, mint a keselyűsi vadászház fűtött vendégszobájában vagy az iskola menekültszállássá átalakított tantermében.

Sok mindent megért már életében az öreg vadász. Két világháború volt mögötte. Az elsőben még szuronnyal rohamozott, a másodikban üldözött emberek életét mentette. Állt szembe nemegyszer felbőszült vadkannal és vallató csendőrökkel... - de ezt a fajta félelmet még sohasem érezte.

Bacsóné kisírt szeme, amikor a két fiát és a gondjaira bízott Katit kereste rajta... Bacsó robbanó dühe, amely a gyerekekért való aggódásból, önmagát vádló elkeseredésből fakadt... hiszen ő indította el a négy gyereket az első teherautóval! Ezt nehezebben viselte az öreg Bérczi, mint az egykori vallatók veréseit.

És Péter, akit az ő gondjaira bízott az apja?! Mi lehet vele? Érte személyesen felel egykori tanítványának, harcostársának, Farkas István ezredesnek, aki most éppen ennek a védelmi szakasznak a parancsnoka.

Keselyűsön a vadászházban és az iskolában is volt telefon. Hívja föl Farkast? Vagy telefonáljon Péter édesanyjának, hogy megérkezett-e a gyerek Budapestre? Nem, ezt nem teheti, nem terhelheti az apát azzal, hogy eltűnt a fia, és nem kergetheti rémületbe az anyát ugyanezzel.

Napközben többször megnézte a töltés mellé sorakoztatott ladikokat. Ezerszer is végiggondolta, hogyan tudnának Bacsóval bemenni a gyerekekért. De vajon bejutnának-e ezekkel a ladikokkal. És ha bejutottak ketten egy ladikkal, hogyan jönnének ki négy gyerekkel? Ehhez két ladik kellene legalább. Keseregve töpregett, gyűlölte magát tehetetlenségéért.

És ekkor rövid ideig fény csillogott a távcső kerek lencséjében. Az öreg remegett a boldogságtól, és le nem vette a szemét arról a csöpp kis fényről, úgy figyelt.

- Ez a Bujdosó irányában van! - dobbant meg a szíve. Ott lehetnek! Csakis ők lehetnek! A Bujdosó!... - aludt ki hirtelen a távoli fény...

Akkor vágta Laci a fáklyát a vörös szemű szörnyeteghez.

Vadászat és vetélkedés

- Mikor indulunk vadászni? - Ezzel ébredt Karcsi.
 - Ha megérkeznek a puskák - gúnyolódott a bátyja - a helikopterrel vagy a hidroplánnal.
 - Miféle puskák? - kíváncsiskodott Kati.
 - Laci csak bolondozik - nyújtózkodott tovább Karcsi. - Kitaláltam ám! - fordult Péterhez -, gerellyel, meg dárdával! Ugye eltaláltam?
 - Nem.
 - Nem? - komorodott el. - Akkor tényleg megvárhatjuk a puskákat.
 - Csodákat!
 - Most már ne rejtélyeskedj! Már enném a szarvaspecsenyét.
 - Eheted! Álmodban! - fanyalgott a bátyja.
 - Amilyen sok vad szorult ide, remélem, délre - mosolygott Péter.
 - Talán csodát csinálsz?
 - Csodát? Nem, csak néhány hurkot.
 - Hurkot? Rádobjuk a vadra?
 - Dehogysis. Belelép, és kész.
 - Azt gondolod? - mélázott el Karcsi.
- Laci tovább hitetlenkedett.
- Miből csinálsz hurkot? Ebből a rongyból? - kapta fél a ponyvadarabot.
 - Nem. Ebből a drótból - pendítette meg a feje fölött levő drótot Péter.
- A kunyhó széldeszka tetejét zsúp borította. Ezt a zsúpot annak idején dróttal erősítették a deszkához.
- Ha minden másodikat kibontjuk, akkor sem tépi le a szél.
- Egy ácskapocs hegyét a drót alá akasztotta, és egyetlen csavarással eltépte a rozsdásodó szálát.
- Néhány perc múlva Karcsi már húsz ilyen 60-70 centis szálát bontott ki és fektetett végig a kunyhó döngölt földpadlóján.
- Karókat hegyezünk - magyarázta tovább Péter -, ahhoz kötjük, hogy a megfogott vad el ne szabaduljon.
- Kilépett a kunyhóból, hogy fát nézzen ehhez. Meghökkenve torpant vissza.
- Legalább ötven méterrel közelebb volt a víz, mint az este.
- Nem vesztegethetjük az időt. A víz gyorsabban árad, mint gondoltam.
 - Úgy, ahogy én gondoltam - hallotta a háta mögül Lacit.
- Nem válaszolt. Némán rakta félre a karónak alkalmas fát. Csak később törte meg a csendet.
- Azt ajánlanám, hogy használjuk ki az időt. Sürgősen be kell fejezni a védőtöltést.

- Éhesen? - tört ki Laci.

- Élve! - egyenesedett fel Péter. - Élve! Érted?! A második napot húzzuk ki...

- De nem az utolsót!

- Ha nekivágunk a víznek, már megérhettük volna az utolsót.

Kati és Karcsi csak nézte az egymással szembeforduló fiúkat.

- De éppen úgy már partot is érhattünk volna!

- Mint az a döglött kutya! - mutatott hirtelen az ártéri oldal felé Kati.

A part szegélyén ázott szőrű kutya sodródott.

- Az lesz a vége.

Péter fogai megcsikordultak. Egy nagy pofont neki - lobbant benne az indulat. De türtőztette magát.

- Már éghetne a tűz - csapott le a karóhegyező baltával. - Az éjjel újra megfagyott a föld - és minden indulatát a baltacsapásokba adta.

Karcsi szó nélkül rakni kezdte a tüzet. Kati Lacira nézett néhány pillanatig, aztán ő is ment a tűzhöz.

Laci egyedül maradt a kunyhóajtóban. Az első pillanatban szerette volna megpofozni a két fiút, de azok ügyet sem vetve rá, dolgoztak, Kati is. Ez fáj, nagyon fáj neki.

Péter két kötegbe rakta a kihegyezett karókat, és a kisvasúton túli bozót felé indult.

- Szeretnék veled menni! - fogta meg a karját Karcsi.

- Szeretnék egyedül menni. Nem akarom a vadakat előre riogatni, és magam is elvégzem ezt a munkát. Közben ti építhetitek a bástyát.

Karcsi még mondott volna valamit, de Kati helyeslően bólintott. Szó nélkül folytatták a parázs széthúzását. Ismét három-négy méter hosszan és egy méter szélesen lobogott a láng. Nemsokára könnyedén csúszott a földbe nyomott ásó, és lassan növekedni kezdett a bástya bejáratát elzáró földhányás.

Laci először dühösen bámult Péter után, aki a felnyalábolt karókötegekkel már eltűnt a bokrok között. Egyedül maradt. Sem Kati, sem az öccse nem állt mellé. Hogy ne lássák tétlennek, kitakarította a kunyhót, megrakta a kályhában a tüzet.

Kati és Karcsi gyorsan beleizzadtak a lapátolásba.

- Legalább igyunk, attól megtelik a gyomrunk, és nem érezzük, hogy üres - találta ki Karcsi, és elindult a forraltvizes-edényért.

Laci akkor már a szénaágyon üldögélt.

- Mit akarsz? - förmedt az öccsére.

Karcsi szó nélkül felemelte a kannát, és vitte kifelé. Csak az ajtóban fordult vissza.

- Aztán, ha jön a víz, csak bújjál a te gátad mögé, amelyiket te csináltál.

- Kuss! - ugrott föl Laci. - Szájon váglak!

- Ha ilyen jó erőben vagy, akkor inkább ássál! Te vén szamár!

Már ott kalimpált az öccse orra előtt.

- Még nem húztak be neked?

- Van pofája nézni, hogyan építi neki a gátat ez a lány! - vágta be az ajtót.

Nyomban utána kicsapódott.

- Hol az az ásó! - robogott ki Laci. - Nekem ne pofázzon egyetlen taknyos se!

Kikapta Kati kezéből az ásót, és dobálni kezdte a földet a töltésbe.

- Egymagam megcsinálom! Egymagam! - lihegte.

Karcsi úgy tett, mintha nem törődne vele.

- Gyere, Kati, igyál gyorsan! - mondta kihívóan -, mert mindjárt kidöglik, aztán nekünk kell ásni újra.

Laci csak a foga között szúrte.

- Az ángyod térdét!

A lelke mélyén örült, hogy valamiképpen visszatérhetett a csoportba.

- Én már jóllaktam - szuszogta Karcsi, miközben leengedte a vizesedényt. - Jó étvágyat kívánok! - nyújtotta Katinak.

- Ennyi kakaót még sohasem reggeliztem - folytatta a tréfát a lány -, még maradt is.

- Egyél te is! - nyújtotta Lacinak a maradékot. - Csak idd meg mindet, mert újból kell forralni.

Az habozva nyúlt a kanna után.

- Köszönöm! Talán elmegy tőle az éhségem - itta ki az utolsó cseppig, és vadul ásott tovább.

Kati indult vízért.

- A Duna felőli oldalról hozzá! Ott még nem úszkálnak ilyenek - mutatott a bokrokon fennakadt kutyára Karcsi.

Öt perc múlva már hárman építették a gátat. Az iparvasúton túlról fejszecsattogás hallatszott. Ott a negyedik gyerek dolgozott.

Hurkok a bozótban

Péter először arra gondolt, hogy megvizsgálja a vadcsapásokat, és ott helyezi el a hurkokat.

- A partokat kell elzárni - fontolgatta a lehetőségeket, hiszen arra keringenek, ott keresik a kiutat.

De hiába kutatta itt a nyomokat. Az óráról órára emelkedő folyó elmosott minden jelet. Annál jobban árulkodtak maguk az állatok.

Amikor Péter beért a bozótosba, szinte a lába előtt ugráltak fel a nyulak. Riadt csapatba verődve ügettek az őzek és szarvasok. Négy vaddisznót is látott. Sötét tömegként bukkantak ki a bozótosból. Elöl egy agyaras vén kan, mögötte három fekete, hegyes orrú koca.

Péter még sohasem volt ilyen közel élő vaddisznóhoz. Tudta jól, hogy ezek az állatok félnek az embertől, és csak akkor támadnak, ha megsebesítik őket. De azt még senki sem mesélte neki, hogy ilyen szorult helyzetben miként viselkednek. Az ösztönösen érzett veszedelem amúgy is izgatottá tette őket, és hasonló esetben még a háziállatok is kiszámíthatatlanok.

Azt már megfigyelte, hogy az egyre keskenyedő sziget két oldala között ide-oda csörtetnek. Így akárhová elhelyezhette volna a hurkokat, vagy beleakad a vad, vagy nem. Az eredményt azonban nem bízhatta a véletlenre. Hiszen a víz percről percre nő, és ha beszorulnak a bástyába, akkor már nem vadászhatnak, pedig egy-két napi tartalék élelemről is gondoskodni kell.

A bozótos mélyébe nem rakhatta csapdáit. Az elfogott állatok sivalkodnak, hangjukra odacsődülhet a többi is. Ha el is riadnak, mégsem kellemes négy-öt szarvasbika közül kihozni a zsákmányt. Leginkább a vaddisznóktól tartott. Bérczi apótól annyit tudott, hogy ezek akkor is támadnak, ha elrabolják a malacukat. Itt még nem látott vadmalacokat, de mi történik akkor, ha a sötét agyarasok felbőszülnek?

Vadászni viszont kell! A biztos éhség legalább olyan veszedelmes, mint a bizonytalan vaddisznó-agyar. A csapdákat lehetőleg úgy kell fölállítani, hogy a legkisebb veszély árán a legbőségesebb zsákmányt szerezzék meg.

- Nyulat kell fogni - gondolta Péter. - Szarvast úgyszem tart meg a vékony drót, legföljebb az őz nem szakítja el.

A menekülő nyúl a lábában bízik. Futni pedig a bozótban nem lehet. Ha nyulat akarok fogni, akkor olyan helyre kell levernem a hurkot tartó karókat, ahol elsősorban a nyulak járnak - gondolta Péter.

Végül is úgy határozott, hogy a kisvasúttal párhuzamosan elzárja az utat. Talán a töltés vízbe lógó csonkjáról jönnek még újabb állatok.

- Ha visszafelé próbálnak menekülni, akkor is belefutnak - reménykedett, és a bozótos szegélyén leverte a cövekeket. A hurkokat rákötötte. A szökellő nyúl magasságában kitágította, és gallyak közé rejtette a rozsdás drótot.

A fejsze csattogása elűzte a vadakat. Csak távolabbról hegyezték a fülüket, és nyújtották remegő orrú fejüket a magasba.

A tölgy és a tutaj

Visszafelé jövet megnézte az öreg tölgyet. Már a vízben állt. A száraz parttól talán tizenöt-húsz lépésnyire 60-70 centi mélynek becsülte a vizet, azon kell átgázolniuk, ha fel akarnak kapaszkodni a fára. A felkapaszkodás sem látszott egyszerűnek. A vastag törzset hárman sem érték körül, az alsó ágak pedig két és fél méter magasan voltak a vízszint fölött. Ha rablólétrát tartanak egymásnak, akkor sem jutnak föl, mert ezeken az emberderék vastagságú ágakon nem tudnak megkapaszkodni, és aki legutoljára marad, nem tudja felhúzni. A fán nem rakhatnak tüzet, nem vethetik le nedves ruhájukat. A szél pedig állandóan fúj, néha havat is kerget.

- Határozni kéne - töprengett.

A jég is aggasztotta. A partoktól már mindenütt elszakadt, de mozdulatlanul állt. Csak az öreg tölgygel egy vonalban csúszott meg néha. Ilyenkor nagy reccsenéssel felágaskodott egy-egy jégtábla. Némelyik ott is maradt, de legtöbbször néhány perc múlva aláfordult. Láthatóan torlódott, vastagodott a jég az egész folyó szélességében.

A bátyával körülölelt kunyhót nézte. Másfél méteres vízemelkedést még elbír. Akkor a kunyhó tetejével egy vonalban lesz a víz. A legaggasztóbb az volt, hogy átázik az alig egy méter vastag töltés, amely a lábánál is csak 160-180 centiméter széles. Akkor pedig jobb lenne már most felkapaszkodni a fára.

Amíg a hurkokat helyezte el, jól dolgozott a másik három is. Az elzáró részen egyre magasodott a föld. Laci olyan dühvel ásott, hogy a két kisebb alig győzte egyengetni az eléjük szórt földet.

- Na, mit fogtál? - kiáltott már messziről Karcsi.

- A fejsze nyelét - mérgeződött a bátyja.

- Majd, ha beleugrik a vad - integette Péter.

- Lesheted - duzzogta Laci az ásó mellől.

- Fiúk, beszélünk kell! - állt meg a töltés mellett. - El kell döntenünk, hogy már most felmegyünk-e a tölgyre, vagy még maradunk.

- Hogyan? - csodálkozott Laci. - Már most?

- Árad. Egyre mélyebb víz választ el a fától. Már most is vízben áll - mutatta.

- Akkor már most is csak tutajjal lehet... - csillant fel Laci szeme.

- Meg gólyalábon - kapott szavába Karcsi. - Igazán! Én tudok olyan gólyalábat csinálni, amelyiken be lehet gázolni!

- Tutaj kell ide! - húzta ki magát Laci.

- Persze hogy tutaj - nézett rá Péter. - Szeretném, ha most ideadná az ásót, és hozzákezdenél a tutajépítés előkészítéséhez - nyújtotta a baltát Lacinak.

Barátja önkéntelenül cserélte el a szerszámot. Már várta, hogy Péter huzakodik a tutajépítéstől. Felkészült, hogy dühösen védi elképzelését. Most, hogy ellenállás helyett segítő szándékkal találkozott, nem tudott mit mondani.

- Hát akkor én megkezdem - mondta bizonytalanul, és a kunyhó felé indult.

- Azért ne a kunyhóból csináld!

- Ebből a fából... - mutatta az előző nap felhalmozott hasábokat.

- Mit gondolsz? Annak a lórénak az oldalai felhasználhatók?

- Megnézem - indult arra Laci.

- Mikor ehetünk vadpecsenyét? - faggatták Kati és Karcsi.

- Néhány óráig türelmesnek kell lennünk. Addig befejezhetjük a gátépítést.

Ismét hozzáláttak az ásáshoz. A tűz elhamvadt. Újat már nem raktak. A mélyebb rétegben könnyen futott az ásó, növekedett a gát.

A lóréről Laci fejszecsapása hallatszott. A berozsdásodott csavarokat lazította meg, hogy azután lecsavarhassa a kétujjnyi vastag deszkaoldalt. Vidáman dolgozott. A reggeli összezőrdülés eszébe sem jutott.

Később távoli zajra figyeltek fel. Nemsokára világosan kivehető volt a repülőbűgás.

- Repülő! Repülő jön! - táncolt Karcsi, és türelmetlenül leste az északi égboltot, ahonnan a zúgás hallatszott.

Egy zöldesbarnára festett kétmotoros gép bukkant fel a folyó fölött, talán 200-250 méterre.

- Integessetek! - rohant fel Péter a bástyára, és hirtelen lekapott mellényét lóbálta a magasba.

A kétmotoros ablakában jól kivehették az embereket. Mintha mozgást is láttak volna odafent.

- Visszaintegettek! - csillant meg Kati szeme.

- Most már tudják, hogy itt vagyunk, most már küldhetik a helikoptert! Hó, Kati, a srácok el sem hiszik! - harsogta Karcsi.

Laci is odarohant a kiáltásra.

- Integettek a repülőről - újságolta az öccse. - Úgy látszik, értünk küldték.

- Hála isten - sóhajtott nagyot Laci -, akkor talán már délután megmentenek.

Péter is látta a mozgást. Valaki ellépett a világos ablak előtt. Integetésről szó sem volt. Nem hitte, hogy értük küldték a gépet. A Duna fölött repült.

- A jeget nézik - gondolta.

Amikor negyed óra múlva visszafelé jövet ismét elrepült fölöttük a gép, mégis ő volt, aki elsőként kiáltotta:

- Oda nézz, hogy billegeti a szárnyát!

A többiek is látni vélték a szárnybillegetést.

- Ugye ezzel jelzi, hogy jönnek értünk? - kérdezte Karcsi.

- Így szokták - biztatta Péter -, mert nekünk hiába adna rádiójeleket!

Pedig az egész szárnybillegetést azért találta ki, hogy nagyobb lelkesedést, reménykedést öntsön társaiba.

Ment is a munka. Mire Péter órája fél egyet mutatott, a kunyhót valóban földbástya vette körül. A gyűrű alakú földhányás felső peremén is mindenütt kipótolták a megrokkant részeket.

- Olyan ez, mint egy igazi vár - lelkesedett Karcsi. - Csak ágyú kéne bele, legalábbis egy darab - vélte, amikor kívülről is körülszaladta tanyájukat.

De ágyú híján csak zsebkendőjét kötözte rá az egyik horgászbotra, és az ajtó elé tűzte - zászlónak.

Üresek a csapdák

Péter nem engedte sokáig hancúrozni.

- Gyerünk a deszkákért! - parancsolta maga mellé a fiút.

A kis vasút kocsijának deszkáit hordták a bástya mellé.

- Akár csónakot is készíthetnénk belőle - magyarázta Laci.

- Ha tömítőanyagunk lenne, meg szerszámunk - nézte Péter a kétujjnyi vastag deszkákat.

Úgy tervezték, hogy a hasábfák tetejére erősítik a deszkákat. Így botladozás nélkül közlekedhetnek a tutajon.

- Hullámverés ellen jó lenne valami párkányféle - töprengett Laci.

- Ha más nincs, jó a zsúp is - mutatta Péter a kunyhó födelét -, jó szorosra kötjük, hogy leperegjen róla a víz.

- Lesz annyi drótunk?

- Ha a hurkokat is szétbontjuk! Te! - szólt közbe Karcsi - mikor nézzük meg a csapdáidat? Eszembe jutott, hogy nem reggeliztem.

A nagy munkában valóban megfélekeztek az éhségről. De most egyszerre érezni kezdték valamennyien.

- Megyek, megnézem! - indult Péter.

- Veled megyek - ajánlkozott Karcsi.

- És ha valamelyik vaddisznó belegabalyodott és nekivadul?

- Agyonverjük!

- Zrínyi Miklós sem bírt vele!

A fiú hol Péterre, hol Katira nézett.

- Jobb, ha maradsz. Rakjátok meg a tüzet, hogy gyorsan elkészüljön a vacsora.

A vaddisznókkal való találkozás gondolata lelohasztotta Karcsi vadászszenvédélyét.

Péter egyedül indult a bozótosba, csak Laci várakozó pillantásai kísérték. Amikor újra megjelent az erdő szélén, mindkét keze üres volt.

- Hát mégse mentek bele? - kérdezte Laci kajánul.

- Nem fogtál semmit? - fakadt ki Karcsi.

- Nem.

- Akkor mi lesz velünk?

- Másként kell vadásznunk.

- Másként? - szólt közbe Laci. - Persze, hogy másként, puskával, ahogy mondtam.

- Ha egyszer nincs! Ide figyelj, Laci, bátor fiú vagy te? - markolta meg hirtelen a másik vállát.

- Bátor? Annyira biztosan, mint te!

- Akkor jó - engedte el Péter -, akkor meghajtjuk az erdőt. A vadak megriadtak a kopácsolásunktól, kiabálásunktól. Ott szoronganak a sziget végén. Hiába állítottuk fel itt a csapdákat, ha nem jönnek erre. Tehát idehajtjuk őket.

- Miért kell ehhez bátorság? - legénykedett Laci.

- Mert négy vaddisznó is van. Köztük egy ilyen agyarú kan! - mutatta Péter.

Laci láthatóan meghökkent.

- Na és aztán?! - nyelt nagyot -, azt is megkergetem, ha akarod!

- Azt inkább ne.

Gyorsan megbeszélték a haditervet. Kati és Karcsi tüzet raknak a bástyán. Laci és Péter meghajtja az erdőt.

Sebtében fegyvereket is készítettek. Másfél méteres „nyársakat”. A csuklóvastagságú ágak végét kihegyezték, hogy alkalomadtán nekiszegezhesék a támadó állatnak. Laci a fejszét, Péter az ásót vitte magával fegyvernek. Ezenkívül mindegyiknél volt egy nyárs.

- Ha esetleg sebesült vaddisznó jönne felétek, csak szórjátok felé az égő fadarabokat - búcsúzott Péter a kicsiktől.

- És ha titeket támad meg?

- Az a mi dolgunk. Ti ne mozduljatok el innen.

Harc a vaddisznóval

Mielőtt a bozótosba léptek, szinte egyszerre fordultak szembe. Mindegyiknek torkában dobogott a szíve.

- Csak a disznók csinálhatnak bajt - szólalt meg Péter.

- Ne ferd az ördögöt a falra - intette le a másik. - Neki a sűrűnek! Ordítsunk akkorát, hogy minden disznó vízbe rohanjon a riadalomtól.

Azzal leszaladtak a sziget déli csücskére, ameddig a víz engedte őket. A folytonosan növekedő vízből itt már alig 120 méter széles szárazföld emelkedett ki.

Hangos kiáltással fordultak vissza. Megzörgették a bokrokat, a nyársakat az ásó és a fejsze nyeléhez csapdosták.

Hullámozott előttük a bozót. Szarvasok, őzek ügettek el. Figyelő vaddisznók iramodtak neki nagy horkantásokkal a ritkuló aljerdőnek. A legbolondabb táncot a nyulak járták. Lapulva vártak, aztán eszeveszett cikcakkozással huppantak szerteszét az ágak között.

- Hóóóó! Hóóóóóóóó! - kiáltott a két fiú, inkább önmaguk és egymás biztatására, mint a vadak üzésére. Az áradás által idehajtott állatok amúgy is riadtak voltak. Rövid csörtetés után magasra nyújtott nyakkal, riadtan figyelték a közeledő kiáltásokat.

- Hóóóóó! Hóóóóóó! - kiáltottak azok ketten.

- Húzódj a Duna feléééé! - nyújtotta a kiáltást Péter.

A sziget itt egyre szélesedett. Mind nagyobb távolságra került egymástól a két fiú. A percről percre idegesebbé váló állatok közül néhány vissza is szökött ezen a résen. Péter most már elérkezettnek látta az időt, hogy a többit nekikergessék a hurkoknak.

A Duna felé húzódjó Lacival együtt ferdén álltak rá a csapdák vonalára. Ezzel ugyan növekedett az „arcvonaluk” szélessége, de megakadályozhatták, hogy a bezárt terület mellett kiszökjenek vagy a meghajtott részekre visszameneküljenek a vadak.

- Készülj a rohamra! - harsogta Péter. - Ha kiáltok: Hajrá!

Tulajdonképpen azért ordított, mert csendesen nem tudott beszélni. Ha nem kiabál, akkor benne fulladnak a hangok, és csak szívdobogósos lihegés marad minden szava. Kevesebb zajjal is elérik céljukat, de kell a harsogás, hogy a vaddisznók okozta félelmet legyűrjék magukban.

Lacinak is reszketett a keze. Imre királyfi, Zrínyi Miklós - gondolta - nem fejszével, nem egyedül, nem is ilyen gyakorlatlan vadászként indult a vaddisznók ellen. Mégis megölte őket a vadkan. De ha Péter ilyen bátor, akkor én is megmutatom!

- Rendben! - ordította vissza.

- Vigyázz! - rikoltott Péter. - Hajráááá!

- Hajrááááá! Háááááá! - bödült utána Laci, és bokrokon, erdön keresztül rohant a csapdák felé.

Az állatok örült szökellésekkel menekültek. A szarvasok lába szinte földet sem ért. Fejüket riadtan oldalt tartva vágattak ki a sűrűből.

A hurkok felől gyereksikoltás-szerű hang hasított a levegőbe.

- Egy már van! - lihegte Péter. - Hajráááá! Ááááá!

A roham elvette a félelmüket. Ősi vadászszenvedély lobbant fel bennük, ahogy állandó üvöltözéssel áldozataik felé törtek.

Kint a tisztáson vad összevisszaságban keveredett a sok állat. Eszeveszetten száguldoztak hol ide, hol oda. Szinte egymást taposták a nagy fejtelenségben. Egy szarvasbika hosszú ugrással a vízbe csobbant, és magasra tartott fejjel úszni kezdett a jég felé.

- Nézd! Kikapaszzkodik! - rebegette izgatottan Karcsi.

A gyönyörű állat elérte a parttól eltávolodott jeget. Kissé megemelkedve, első két lábával rákapott a tükörsima táblára. Iszonyú erőfeszítéssel, szinte félkörre görnyedve húzta fel magát. Patái szétcsúsztak a síkos jégen, térdeire támaszkodva erőlködött tovább. Hátsó lábai szüntelenül keverték a vizet, de nem talált elrugaszkodásra alkalmas talajt. Óráknak tűnő pillanatokig tartotta magát. Némán viaskodott a feneketlen vízzel, amit alaposan megzavart maga körül a kapálódzással. A vízben levő fára körül csendesült az örvénylés. Csak a térdein tartotta már magát. Aztán megcsúszott. A víz átcsapott rajta, és szinte hanyatt fekve nyomta a jég alá. Egyetlen bugyborékolásba torkolló bődüléssel tűnt el.

- Rettenetes! - meredt a vízre Kati.

- Vigyázz! Vigyázz! - hangzott a hurkok felől.

Nem érték rá a szarvast siratni. A sűrű bokrok közül Péter és Laci tört elő, egyenesen az állatok közé. Azok széles ívben kanyarodtak vissza a bozótosba. A két fiú a bástya felé loholt.

- Oda nézz! - hűlt meg Karcsiban a vér.

Nem messze attól, ahol a két nagyobb fiú előbukkant, leszegett fejű fekete tömeg vágódott ki az aljerdőből.

- Vaddisznó! - állt meg a bástyán lévő lélegzete.

- Elvesztek! - sírt fel Kati.

A fekete tömeg néhány méter után - azt hitték, hogy már-már eléri a menekülőket - felbukfencezett.

- A fára! A fára! - rikoltozta Karcsi.

A melljük hempergő vaddisznó láttán még jobban megrémült a két hajtó. Egyetlen fiatal nyárfá volt a közelükben. Laci kapaszkodott fel elsőnek. Fél kézzel a fejsze nyelét szorongatta, a másikkal a fa törzsét ölelte. Péter kapkodva tolt fel barátját. Éppen el akart rugaszkodni a földtől, amikor a felbukfencezett vaddisznó felállt. Apró szemében gyilkos indulat látszott. Kereste üldözőit. Az orrán, éppen agyara fölött, vékony drótszál feszült. Idegesen fente fejét a földbe, hogy lerázza magáról. A drót végén félméteres törött ágdarab. A karó, amelyhez Péter erősítette a hurkot.

Az állat észrevette Pétert. Nekirugaszkodott. De feje a föld felé rándult. Éppen, hogy fel nem bukfencezett újból. A fiú halálra váltan támaszkodott a fának. Rúgásra emelte a lábát, mintha az segítene.

- Gyere föl! Gyere! - hangzott a feje fölött.

Mászni készült, de ásót szorongató kezével nem tudta megfogni a fát. Ekkor döbrent rá, hogy ásó van a kezében.

- Jaj! Letörik! - hallotta fölülről.

A disznó újra nekifordult. Nagy reccsenést és huppanást hallott.

Laci esett le a disznó mellett. Rémült arccal kapta föl a fejszójét. A vad előrelendült. Péter lesújtott az ásóval. Valamit eltalált. Az ijedtségtől alig látott. Megint emelte az ást. Reccsenés előzte meg. Szemével kereste a disznót. Fekete tömeg vonaglott a földön. Újra a reccsenés. Most látja, hogy Laci üt. Aztán megint üt. A disznótól oldalt állt, a fejsze arasznyira szalad bele az állat gerincébe, aztán a fejébe. Laci rémült arccal megint üt.

- Állj! - húzza el a vergődő állat mellől.

A másik fiú zavaros szemmel bámul rá.

- Élsz?!... Igazán élsz?

Péter átöleli Lacit. Egymás válla fölött nevetnek. Megállíthatatlanul nevetnek.

- Ezek hülyék - ér melljük Karcsi -, engem odafönn megesz a fene a félelemtől, ezek meg röhögnek!

Katival együtt, tisztos távolságból nézegetik a kinyújtózva vergődő állatot. Az utolsókat rúgta.

- Halljátok! Ne csokolózzatok már - öleli át a nyakukat a lány, és mindkét fiú arcára cuppanós pusztit nyom.

Ettől oldódik a félelem okozta nevetőgörcs. Boldogan adják vissza a pusztit.

- Én nem is tudom, hogy volt - lihegi Laci. - Én csak leestem a fáról, és ott láttam magam előtt... Csoda..., csoda.

Aztán megértik a csodát. A disznó fejjel szaladt bele az egyik hurokba. A drót fölcúszott az orrára, az agyára fölé. A nagy lendület a cöveket is kirántotta a földből. A karos drót az állat hasa alá került, és az a hátsó lábával rálépett. Ekkor bukott föl először. A második támadásnál ugyanez történt. Eközben Laci olyan magasra mászott a fiatal nyárfán, hogy az meghajolt, és amikor a szél belekapaszkodott, letörött. Így pottyant a vaddisznó mellé. Péter ásóütése is eltalálta az állatot. Fél pofáján csúszt végig a vas. A halálos ütést azonban Laci adta. Már első csapásával kettészelte a disznó gerincét, a többi a fejét érte.

A hurkok felől hangos visítozás hallatszott.

- A hurkok!- csapott homlokára Péter. - Csoda, hogy megfélemedtünk róla?!

A végsőket vonagló agyarast otthagyták, és a csapdához loholtak.

- Oda nézz! Oda nézz! - szaladt előre Kati. - Őzike! Egy kis bamba őzike! - térdelt a szélső hurokban fennakadt kis jószág mellé.

Az ijedező állat először menekülni próbált. Szoruló hurokkal a nyakán rémülten táncolta körül a karót. De hiába, ő sokkal gyengébb volt a vaddisznónál. Kati könnyűszerrel megfogta.

- Kis bamba, bambókám - simogatta a remegő őzikejét. - Nézzétek, milyen kedves!

A kis állat mintha megérezte volna, hogy a lány nem ellensége. Odabújt mellé, és Kati karjaiból pislogott a csörtetve érkező fiúkra.

- Ugye nem bántjátok - nézett föl rájuk a lány, és a két szempárt, Katiét és az őzét, egyformán szépnak látta Péter.

- Persze hogy nem bántjuk - simogatta meg az őz fejét.

- Megszelídítjük - térdelt melljük Karcsi.

- Nézd, hogy vágja a drót! - szörnyülködött a lány.

- Ebből csinálunk neki nyakörvet - csatolta le nadrágszíját a kisfiú, és óvatosan kicserélte a fojtogató dróttal.

Amíg Kati és Karcsi az őzet pórázra fogták, Laci és Péter végigjárták a csapdákat. Hat nyúl vergődött bennük. Fűzérbe kötötték őket.

Az őz már vidáman ropogtatta az ágy szénáját, mikor bebújtak a kunyhóba.

- Disznóöléshez felkészülni - rendelkezett Laci.

Most, hőstette után már úgy érezte, hogy Kati őt is csodálhatja, nemcsak Pétert.

Az őzet bezárták a kunyhóba, és mind a négyen a vaddisznóhoz mentek.

Péter, Bérczi apótól tanult szakszerűséggel, kiengedte az állat vérét és a zsigereléséhez látott. Szerencsájuk volt, hogy a fiú karácsonyra kapott „felnőtt vadászkése” ott lógott az oldalán, és Péter az elmúlt hónapokban jól megfigyelte, hogy mi a vadász teendője, ha elejtett egy ilyen nagyvadat.

- Hozzátok ide a lóré deszkáit, nem tehetem a földre a legjobb falatokat - mondta a többieknek, és amíg azok a vastag pallókért szaladtak, felhasította a disznót, és óvatosan kiemelte a belső szerveit.

- Ezeket már főzheted, Katikám - rakta a deszkákra a vaddisznó szívét, tüdejét, veséit és máját.

- Hurrá! Lakoma! - segített a lánynak Karcsi, és elrobogtak.

A disznó kemény bőrének lenyúzása a két nagyobb fiú alaposan beleizzadt, de végül is szabaddá vált a tél miatt megvékonyodott szalonna és a párálló hús.

Kati boldogan háziasszonykodott. A belső részeket megfőzte, és már finom illatokat árasztva sercegett a kis vaskályhán a vesepecsenye is.

- Először a főttből egyetek, aztán egy kis pihenő után jöhet a sült. Nehogy elcsapjátok a hasatokat! - intette őket a kipirult arcú lány.

Mennydörög messziről

A nagy lakoma közben rájuk sötétedett. A nyers húsokat a töltésbe vert karók hegyére húzták. A tutajdeszkákat a bástya és a kunyhó közé hordták. Hasogattak tüzelőt és behúzódtak a kunyhóba, mert a feltámadó szél minden csontjukat átjárta.

- Ezt megszelídítjük - simogatta Kati az őzet. - Háziállatot nevelünk belőle, és ha máskor is eljövünk ide, magunkkal hozzuk.

- Ezután, ha ráérünk, mindig kijövünk a Bujdosóra - lelkesedett Karcsi. - Ez lesz a mi saját országunk.

Laci jóllakottan nyúlt végig a megcsappant szénájú ágyon. Az összefutó deszkatetőt nézte.

- Egyelőre azonban igen veszedelmes ellenség akarja elhódítani - szólt közbe.

- Várat építettünk ellene - folytatta a játékot Karcsi.

- Meglátjuk, hogy bírja az ostromot.

Péter mosolyogva hallgatta őket.

- Kemény ellenség támadja a mi kis országunkat - kapcsolódott bele halkan.

A többiek elhallgattak.

- Olyan ellenség, amelyen várral, fegyverrel nem győzhetünk. Hisz a bástyánál egy centivel magasabb áradat már elsodor bennünket.

- Akkor a fára megyünk. Ott verünk tanyát.

Elhallgattak. Kint süvített a szél. A kályhában gyorsan hamvadtak a pattogó hasábok.

- Mindjárt vigasztalóbb a helyzet, ha tele a gyomrunk - sóhajtotta Laci.

- Persze a fán sokkal kellemetlenebb lenne - kanyarodott vissza az előbbi témára Péter.

- Csak küldik már azt a helikoptert?! - mordult fel Karcsi. - Hiszen integettek! Tudják, hogy itt vagyunk, és gondolhatják, hogy nem valami kellemes az ilyen kora márciusi táborozás.

Az őz felkapta a fejét, a fülét hegyezte.

- Valamit érez - sandított oda Laci.

- Kinézek - tápászkodott fel Péter.

Odakünn erősen sötétedett. Halk mennydörgésszerű zajt hozott a hol északról, hol északkeletről fújó szél.

- Dörgés? - kérdezte az utána bújó Karcsi.

- Bombáznak.

- Bombáznak? Miért?

- Úgy látszik, a jeget akarják elindítani.

- Az nekünk jó vagy rossz? - ásított Laci.

- Azt hiszem, jó - gondolkodott Péter. - Csak azt nem tudom, miért odafönt bombázzák.

Laci már nem hallotta a választ. Elaludt. Nemsokára a két kisebb is elszunyókált. Az őz hátsó lábára hajtotta a fejét, és lesunyta füleit.

- Az nekünk jó vagy rossz? - töprengett Péter a kérdésen, de nem tudta eldönteni. Egyszer olvasott a jeges árvízről valami régi újságcikket. Meg az egyik Jókai-könyvben, úgy emlékezett rá, hogy a Kárpáthy Zoltánban, szintén megírták a nagy pesti árvizet. Az is ilyen télvégi szerencsétlenség volt.

- Majd meglátjuk - vont vállat, és a másnapi teendőket gondolta végig.

Ha így árad a víz, akkor holnap eléri a bástya alját. Addigra el kell készülnie a tutajnak. Számba vette a lóré vastag deszkáit, a bástyába felhalmozott hasábfát és a kunyhó anyagát.

- Ha felköltözünk a fára, akkor ezt is szétbontjuk, és ott építünk valamiféle szélvédő alkotmányt - töprengett. - Úgy kell majd átmenni, hogy még világosan elkészüljön a kaliba odafönn. Legjobb lesz, kora reggel hozzálátni. Délre kész a tutaj, akkor átkelünk, délután összerakjuk a madárfészket.

Mire letelt a két óra, már pontosan elképzelte a tutajt. A fenekét a kunyhó széldeszkáiból készítik majd, erre jönnek a hasábok, a „fedélzetet” pedig a lóré anyagából. Közben a tutaj peremére hullámtörőt erősítenek, jó szorosra kötözött, combvastagságú szalmazsúpokból.

Erre a hullámtörőre nagy szükség lesz. Az egyre erősödő szél felborzolta a jégmentes vizeket, és így, ha sikerül is az átkelés, akkor is átázhat a ruhájuk. Fenn a fa tetején, ahol tüzet sem rakhatnak, rájuk fagy a ruha ebben a hidegben.

Felhúzta az óráját. Kinézett a szélnyomta ajtón, kint koromsötét volt az éjszaka, csak a szél süvöltött, és a hullámok csobogtak. Felkeltette Karcsit, és lefeküdt aludni.

Farkas! Pánik!

A szél egyre jobban rázta a kis kunyhót. A tüzet alaposan megrakták, amitől olyan meleg lett, hogy a takarónak használt lódenkabátot is ledobták magukról. Ingujjra vetkőzve, jóllakottan szuszogtak az alvók. Csak az örködő virrasztott.

Karcsin volt a sor. Unalmában rágcsálni kezdett egy sült húsdarabot. Talán félórája virrasztott, amikor az addig nyugodtan alvó őz felkapta a fejét. A fiú kíváncsian nézte a kis állatot. Először csak izgatottan figyelt, majd egész testében remegni kezdett, és úgy bújta hozzá, mint égiháborútól riadozó gyerek az anyjához.

Kint annyira süvített a szél, oly erősen zúgott a víz, hogy semmi más neszt sem hallott.

- Ki kéne nézni - gondolta, de a meg-megújuló szellőkések elvették a kedvét.

Az őz pedig egyre bolondabban riadozott. Odafurakodott mellé, és félelmében vinnyogott.

A fiú kezébe vette az állat fejét, simogatta.

- Mi bajod, Bambókám? Mitől félsz?

A barna szemekben olyan rémület volt, hogy Karcsi hátán is szaladgált a hideg.

- Valamit érez - gondolta -, a bombázást is ő hallotta meg legelőször.

- Kinézek! - határozta el, és mielőtt a félelem megakadályozta volna, kilökte az ajtót, és kilépett az éjszakába.

A következő pillanatban vérfagyasztó mordulást hallott a bástyáról. Két égő vörös szem meredt rá. Az ajtón kivillanó gyér fényben vicsorgó farkast pillantott meg. Kiáltani akart, de úgy fulladt benne a hang, mint rossz álmaiban. Egy rettenetes hosszúnak érzett másodperc után magához tért. Visszaugrott a kunyhóba.

- Farkas! Farkas! - remegett a hangja, miközben két kézzel görcsösen húzta befelé az ajtót.

- Ébredjetek! Farkas! Segítség!

Először Péter ugrott fel.

- Micsoda? Farkas?! Hol van?

- Itt, itt! Az ajtó előtt.

- Láttad?

- Nézd az őzikét!

A kis állat félelmében az ébredezők közé ugrott.

Kati sikoltva takarta el arcát. Laci a feléje ugró őzre sújtott öklével. Az álmukból riadók szentül azt hitték, hogy farkas ugrott közéjük.

- Ne féljetek! - ordította Péter, és megragadta Kati kezét. - Ez csak az őz!

- Hol..., hol van farkas? - remegett Kati.

- Itt az ajtó előtt, kint a bástyán - hebegett az ajtót szorongató Karcsi.

Péter eközben felnyalábolt egy ölnyi szénát. Dróttal laza csomóba húzta, és egy bot végére akasztotta.

- Tűzzel elverhetjük innen - nyugtatta meg a hirtelen elgyávult gyerekeket.

A nyitott kályhába még két száraz fenyőhasábot dugott, ami azonnal tüzet fogott.

- Miért féltek? - erőltette a nevetést, pedig reszketett az ő gyomra is. - Laci! Fogd meg azt a két hasábot. Amikor meggyújtom ezt a csóvát, Karcsi hirtelen kinyitja az ajtót. Először én lépek ki, a tűz bevilágítja a bástyát. Utánam te jössz az égő fával, ha még ott a farkas, úgy vágd hozzá, mint a kézigránátot. Ha elmenekül, akkor is utánadobjuk. Tehát figyelem! Katikám, fogd meg az őzet, hogy ne ugráljon! Figyelem! Laci, vedd ki a fát! Ugye nem féltek? Gyűjtsd meg! Ajtót!

A lángra lobbantott csóvát magasra tartva ugrott ki Péter.

A karókra tűzött húsok mellett pislogott a farkas. Most is morgott, vicsorgott, de mire Laci kilépett, már nagy csobbanással ugrott a vízbe.

- Gyere, dobd utána! - ugrott fel a töltésre Péter, de majdnem visszatántorodott a látványtól.

A lába előtt alig egy méterre csobogott, hullámozott a víz.

Laci a gát belső oldaláról hajította égő hasábjait. A külső oldalon sisteregve merültek el. A farkas ijedten menekült, látszott, hogy már nem tud gázolni, úszni kezdett, csak bozontos feje látszott ki a vízből. A víz sötétén verte vissza a Péter kezében lobogó csóva fényeit.

- Elment?! - kérdezte kiáltva az ajtóba visszaugró Laci.

Péter nem hallotta a kérdést. Csak dermedten bámulta a sötét vizet.

A másik újra kérdezte.

- Elment már?

Mivel erre sem kapott választ, és nem akart gyávának látszani, előmerészkedett az ajtóból, és fellépett Péter mellé a töltésre.

- Úristen! - kapaszkodott barátjába.

Úgy érezte, hogy menten belebukik az előtte hullámozó vízbe. Szédítően kavargott a csóva ellobbanásával együtt sötétedő áradat.

- Itt a víz!? Már itt a víz?!

- Itt van!

- Mondtam! Mondtam! Előre megmondtam! - kiabálta Laci. - Most itt döglünk! Most már biztos!

- Hallgass! Ne ordíts!

- Most ne ordítsak?! Nemsokára már egyikünk se ordít. Megdöglünk. Itt fulladunk! - rekedt bele az üvöltésbe. Közben úgy rángatta, rázta Pétert, hogy majdnem belebuktak a vízbe. - Te vagy az oka! Ha akkor tutajt csinálunk, már szárazon lehetnénk!

- Csönd! - lihegte Péter, és megragadta az eszeveszetten kiabáló fiú csuklóját.

- Csönd? Most csönd! Itt veszünk miattad, és akkor csönd?!

Kati és Karcsi értetlenül bámulta az ordítózó nagyokat. Még nem múlt el a farkas okozta félelmük, máris újabb baj környékezte őket.

Péter letépte magáról Laci kezét. Egészen közel hajolva hozzá kiáltotta.

- Hallgass el! Térj magadhoz! Ne rémítsd a többieket!

- Én rémítem? - rántotta ki kezét Péter szorításából. - Nézzétek! Oda nézzetek! Ez lett a vége! - mutatott a vízbe.

Kati és Karcsi is felkapaszkodtak a bástyára.

- Kellett nekünk Bujdosó! Most itt fulladunk.

Kati sírva fakadt.

- Elvesztünk! Most már elvesztünk!

- Miatta! Az okos fiú miatt! - mutogatott Péterre Laci.

A kunyhóból kiszűrődő fény kísérteties árnyakká változtatta a keskeny földhátan kiabáló rémült gyerekeket.

Aztán egyetlen pillanat alatt csend lett. Talán a szél is elhallgatott néhány másodpercre. Péter is csak később fogta fel, mi történt. Maga sem tudta, hogy a düh vagy a kétségbeesés készítette arra, hogy hatalmas lendülettel állon vágja Lacit.

Akkora ütés volt ez, hogy a fiú lebukott a töltésről, éppen a kunyhó bejáratához.

A csöndben nagyon keményen és határozottan csengett Péter hangja:

- Ha pánikba esünk, elvesztünk! Ha okosak, bátrak és gyorsak leszünk, megmenekülünk!

- Miért bántod a bátyámat? - szipogott Karcsi.

- Nem akartam bántani, de ettől a pillanattól fogva így jár az, aki pánikot kelt.

- Ugye kitalálsz valami okosat? - kérdezte Kati. - Ugye nem fulladunk bele? - pityeredett el.

- Nem fulladunk bele! Értitek?! Szembeszállunk a Dunával! - fogta meg Karcsi és Kati kezét. - Most azonnal gyűjtsatok meg néhány hasábot, hogy lássuk, mi a helyzet! Indulás!

Amíg a száraz hasábok meggyulladtak, Péter kihozta a vizesedényt, és Laci mellé térdelt. Az ütés úgy érte, hogy néhány pillanatra elvesztette az eszméletét is. Péter feltámasztotta a fejét, és inni adott az éledező fiúnak.

- Nyugodj meg! - simította hátra Laci csapzott haját. - Nem veszünk itt. Azonnal hozzákezdünk a tutajépítéshez, és átkelünk a nagy fára.

- Sikerül? Sikerülhet? - remegett Laci.

- Biztosan. Csak fő a nyugalom. Fel tudsz kelni?

- Azt hiszem, igen, csak a fejem fáj. - De már pattant is fel a földről, mindnyájuk ámulatára.

Bombázás hajnalban

Este nyolckor az árvízvédelmi bizottságon két ember hajolt a térkép fölé. Farkas István ezredes és Kéri Pál főmérnök. A térképen vastag, vörös vonalak jelezték a Duna áradását.

- A délutáni bombázások és robbantások hatására a földvári szakaszon megindult a jég - mutatta a térképen Kéri főmérnök -, az a hatalmas vízmennyiség, amelyet eddig a földvári torlasz feltartóztatott, rohamosan közeledik. Egyes helyeken óránként tíz-tizenöt centiméteres áradás is bekövetkezhet.

Az ezredes figyelmesen hallgatta a tájékoztatást.

- Újabb jégtorlasz keletkezését nem jelentették? - kérdezte.

- A délelőtti repülőfelderítők a Bujdosó-zátony mellett észleltek jégtorlaszt - mutatott a térképre a főmérnök. - Itt, ennél a kiszögellésnél, ahol az öreg mocsári tölgy van.

- Ismerem ezt a vidéket - nézte a zátony mellé húzott vörös vonalat az ezredes. - Kéri elvtárs, mondja csak, elborította már a víz a Bujdosót?

A főmérnök fejben számolt.

- Ma éjszaka teljesen elönti.

- Akkor elpusztul az árterületen rekedt vadállomány.

- Sajnos ezzel számolni kell. Farkas elvtárs, honnan ismeri az árterületet?

Az ezredes mosolygott.

- Tíz évig éltem ott kint az erdész, Bérczi apó keze alatt.

- Kitűnő ember az öreg.

- A fiamat is mellé adtam - büszkélkedett az ezredes.

- Ő is bent élt a kiürített Remeteszálláson?

- Igen - nézte a térképet Farkas.

- És még nem jelentkezett a fiú?

- Tegnapelőtt beszéltem vele telefonon. Akkor indult kifelé. Az öreg hazaküldte az édesanyjához. De mondja csak tovább, Kéri elvtárs!

A főmérnök felvette a ceruzát, megkereste vele a Bujdosót.

- Tehát itt képződik az újabb jégtorlasz. A tapasztalatok szerint ez nagyon veszélyes hely. Ugyanis, ha itt elzáródik a víz útja, a mellékfolyók is áradni kezdenek, akkor pedig nemcsak a Duna menti fálvak, hanem távoli községek, városok is veszélybe kerülnek. Sürgős feladatunk, hogy megakadályozzuk a nagyobb jégtorlódást.

- Milyen megoldást javasol, főmérnök elvtárs?

- Azt hiszem, bombázni kell. Ezen a szakaszon a folyó mindkét partján hatalmas árterületek vannak. Ezeket elöntötte a víz. Csónakkal, motorosokkal úgyszólván járhatatlanná vált az alj-fás ártéri erdővidék. A robbanóanyagot és a szükséges felszerelést odaszállítani rendkívül körülményes. A legcélravezetőbbnek a bombázást tartom. Az árterületek üresek, veszélytelenül használhatjuk a legnagyobb hatású repülőbombákat is. Még csak különösebb óvintézkedésre sincs szükség.

- Megérett már a bombázásra a jég.

- Ezekben az órákban igen alkalmas lenne. A növekvő víznyomás, véleményem szerint, feltétlenül átszakítaná és elsodorná a bombázással meglazított torlaszt. Már a holnap reggeli órákban megkezdhetnénk.

- Kérem a repülő-összekötőt! - szólt ki a terem melletti szobába az ezredes. - A térképet is hozza magával.

Fiatal repülő főhadnagy jelentkezett.

- Holnap reggelre bombázást kérünk erre a folyamszelvényre - mutatta a Bujdosó melletti torlasz helyét a parancsnok. - A jelenlegi partok messze vannak az eredeti medertől. Különleges biztonsági intézkedésekre nincs szükség. Ha felkészítették a gépeket, jelentsék!

- Milyen vastag lehet a jégréteg? Milyen nagyságú bombákra van szükség? - érdeklődött a főhadnagy, miután mindent pontosan bejegyzett a térképre.

- A legnagyobb hatású rombolóbombákra. Azon a tájékon messze nincs ablak, ami betörhetne.

- Megértettem! - tisztelgett a repülőtiszt.

Néhány perc múlva a rádiósok már összeköttetést teremtettek a repülőtérről.

Zizegve jött a válasz.

- Megértettük. Még az éjszaka előkészítjük a gépeket. Reggel, ha a szél csöndesedik, azonnal indulunk. Jelenleg olyan erős a szél, hogy nem tudunk felszállni.

A főhadnagy visszament, hogy mindezt jelentse, de addigra az ezredes és a főmérnök már nem voltak ott. Autóval kimentek az éjszakai gátépítés ellenőrzésére.

A bizottság ügyeletese pontosan feljegyezte a választ naplójába.

Versenyfutás a vízzel

A fellobbanó fények még kétségbeejtőbb felfedezéseket hoztak.

A lóré faanyagának egy részét, amit már lusták voltak behordani a bástyába, elsodorta az ár. Péter vette észre, amikor a gyors tutajépítés tervét gondolta át. Így csak a bástyán belüli anyagokra számíthattak.

A másik kellemetlen felfedezésüket a farkas okozta. A karók hegyére tűzött húsokat lecibálta. Egy része beleveszett a vízbe, és ami ottmaradt, a töltés tetején, az is sáros és összevissza marcangolt volt.

- Kész döghalál ebből enni - vizsgálgatta a feltápáskodó Laci.

- Inkább koplalnunk kell. A vízzel nem moshatjuk le, mert az is fertőzött, a farkas szája után pedig igazán nem kívánom a nyers húst, mert odafönn úgysem főzhetjük meg. Hanem minden zsírt fejtsetek le a húsról, arra szükségünk lesz az átkeléshez világítani - tanácsolta Péter.

Amikor átgondolta a tutajépítés megoldását, és gondolatban felrajzolta a tervet, beosztotta a munkát.

Először a bástya földhányásának legszélesebb és legszilárdabb részét választotta ki.

- Itt építjük meg - mutatta.

- De hiszen a fa a másik irányban van! - kétségkedett Laci.

- De itt a legszilárdabb a föld, és ha indulunk, már úgyis olyan magas lesz a víz, hogy leemel a töltésről a tutajt, akkor pedig két taszítással helyes irányba kerülünk.

A nagy fa felőli oldalra, az általuk épített részre tüzet raktak. Ez délre esett az építkezéshez kiválasztott helytől, így az északi szél nem hordta rájuk a füstöt és a pernyét. Azután Péter irányításával szétválogatták a maradék hasábokat. A javát rendben odakészítették az „anyagterre” - ahogy a fiú nevezte -, a selejtesét pedig a tűz mellé rakták. Amikor ezzel elkészültek, hozzáálltak a kunyhó szétbontásához. A zsúpfedél szalmáját, a deszkákat és azt a néhány faragott szarufát, amely a kis tanya vázát alkotta, úgy sorakoztatták egymás mellé, ahogy - Péter elképzelése szerint - a munkában szükségük lesz rá. Különösen vigyáztak a drótokra, szegekre és az ácskapcsokra, hiszen ezekből nagyon kevés volt, és ezekre volt a legnagyobb szükségük a tutaj összeállításánál.

A munka szinte egy szó nélkül folyt. Csak Péter szavát figyelték, aki mindig pontosan megmondta, ki, hol, mit és hogyan fogjon meg, hogyan bontsa, hogyan rakja le.

A riasztó ébredéstől még nem telt el egy óra, és a kunyhót lebontották. Anyaga az életmentő jármű építéséhez készen állt. A töltésen lobogott a tűz, a sziget előtött gerincéről tűzgömbök villódtak.

- Farkasok? - ijedt meg újra Kati.

- Azok az állatok, akiket délután meghajtottunk - nézte őket Péter.

- Ott fulladnak?

Péter nagyot sóhajtott.

- Nem tudjuk megmenteni őket.

- És ezt az őzet? - kérlelte a kérdéssel a lány.

A félénk állatot már a bontás megkezdésekor odakötötték egy karóhoz, hogy ne alkalmatlankodjék munka közben.

- Majd meglátjuk!

Az előntött szigeten bizonytalanul imbolygó, vörösen csillogó szempárok jelezték a halálra rémült, remegő állatokat. Amikor a víz hirtelen emelkedni kezdett, a bástya felé menekültek. Ekkor érezték meg a farkas közellétét. A ragadozót is az emelkedő víz űzte el menedékhelyéről. Először körülgázolta a bástyát, majd amikor mozgást nem tapasztalt, felkapaszkodott és lakmározni kezdett a húsból. Az egyetlen száraz hely felé menekülő állatok visszahátráltak a mélyülő vízbe. A nyulak már megfulladtak. Az őzgidákat is elsodorta az áradat. A vaddisznók egy kicsiny földdarabkán szorongtak, csak magasra tartott fejük állt ki a vízből. A szarvasok és a még élő őzek tehetetlenül taposták a növekvő, dermesztő vizet. Az életet jelentő szigetekeskéről előbb a farkas űzte el, most meg az emberek tüze riasztotta őket. De az életösztön mind közelebb hajtotta őket a bástyához.

- Ezek nekünk jönnek? - érződött Kati kérdéséből az izgalom.

- Akkor harcolunk. Ők is, mi is az életünkért! - hallatszott Péter elszánt hangja.

A különféle anyagokkal megtelt kis bástyában már alig tudtak mozogni. Ezért Péter úgy határozott, hogy a munka javát Lacival ketten végzik el. A kisebbeket csak akkor kapcsolja bele az építkezésbe, ha ők nem bírják. De addig is megbízta Katit és Karcsit: forraljanak vizet és töltsék meg a kannát, hogy a fán is legyen egészséges ivóvizük.

Kati és Karcsi a kis kályhát odaállították a nagy tűz mellé. Amíg a víz forrt, késeikkel minden darab zsírt leszedtek a sáros, szétmarcangolt húsokról.

- Péter! Nézz ide! Ezt a sonkát körülfaragjuk, a belseje egész jó!

- Süssétek meg a zsírban - nézett oda Péter -, legalább jóllakottan megyünk neki az óceánnak.

Néhány perc múlva sercegve sültek a sonkaszeletek.

A víz eközben állandóan emelkedett. Ezt legjobban az állatok érezték. Már csak pár méterre álltak tőlük, a tűz fénykörében, a szarvasok térdig, az őzek hasig vízben voltak.

- Mit gondolsz, időben elkészülünk? - egyenesedett fel Laci, amikor a szarufákból elkészítették a tutaj keretét.

- Tőlünk függ - nézett rá Péter -, minden kihasznált perc...

Hirtelen abbahagyta.

- Szóval versenyt futunk, Laci. A víz előtt kell célt érünk!

Az ezredes megtudja...

Az ezredes és a főmérnök a gondjaikra bízott védelmi szakaszt ellenőrizték. Autójuk csakhamar rákanyarodott a védőtöltésre, ahová kordélyosok, teherautók és dömperek hordták a földet. Két nap alatt harmincezer köbmétert kellett beépíteni, hogy megfékezhesék a Dunát.

- A szakirodalomban ilyen magas vízállást, ilyen kegyetlen időjárás közepette még nem írtak le. Ez a legnagyobb dunai árvíz az utolsó száz esztendőben - magyarázta útközben a főmérnök. - Egyenesen tragikus, hogy az olvadás a folyó felső szakaszán kezdődött. A zajló jég mindenütt álló jégmezőkbe ütközik, és órák alatt igen veszedelmes torlaszok keletkezhetnek.

- Mekkora víz jöhet még? - szakította félbe a magyarázatot Farkas.

- Ha a Bujdosónál megáll a jég, eléri a gátak peremét.

- Tehát magasabb lesz, mint ezek a gátak?

- Igen. A nyúl gátakkal kell visszatartanunk.

Elhallgattak. Az óvatosan hajtó vezető néha megállt, hogy a kordékat, dömpereket ne zavarja. Ilyenkor jól látszott, hogy az aggregátorokkal megvilágított töltésen miként dolgoznak az emberek.

A nyúlgát az állandó védőtöltés tetejére épített kisebb gát. Csak ilyen rendkívüli helyzetekben készítik, hogy a legmagasabb vízállásnál megakadályozzák a gátak fölötti átömlést. A víz még egyre áradt. A folyam két partján ezrek és ezrek lapátolták a földet, hogy visszatereljék a kitörni akaró Dunát.

Tíz óra körül érkeztek a Pap-erdő sarkán lévő gátórházhoz. Az őrházat betonlapokra építették, hogy árvízben is biztos támaszpontja lehessen a védekezésnek és a mentésnek. Itt tornyosultak a megtöltésre váró homokzsákok ezrei és a hullámverés ellen használt rőzsekötegek gúlái is.

Már az ajtóban ismerősöket látott az ezredes: két kutyát.

- Duna! Sió! - füttyentett nekik.

A nagy fülű, rövid farkú vizslák felkapták fejüket, majd hangos csaholással ugráltak Farkas István keze felé, amelyből, úgy látszik, ajándékot szoktak kapni.

- Az öreg Bérczi kutyái ezek - magyarázta a mérnöknek.

Örömmel nyitott be a házba. A sarokban a telefonügyeletes bóbiskolt. Az ajtónyitásra felrezzent, és jelentkezett.

- Bérczi apó itt van? - kérdezte Farkas.

- Igenis! Fönt vannak a másik szobában.

Deszkalépcső vezetett az emeletre.

Amikor benyitottak az ajtón, borostás állú, ősz hajú ember emelkedett föl az asztal mellől.

- Bérczi apó! - nyújtotta kezét az ezredes. - Mi újság? Hazament a fiam?

Az öreg máskor kemény kézszorítással üdvözölte. Most erőtlenül pihent égő, vérhólyagos tenyere Farkas István kezében. Hang nem jött ki a száján, csak a szeme rebegett.

- Valami baj van talán? Beteg? - párolgott el a jókedve.

Megint nem kapott választ.

- Mi van, öreg? Beszéljen!
- Bacsó nem volt bent nálad?
- Mikor?
- Két órája indult motorral.

Az ezredes az óráját nézte.

- Elkerültük egymást. De mi köze Bacsónak a fiamhoz?

Bérczi apó nagyot nyelt.

- Mert a te fiad, meg az ő fiai, meg Bonczos Kati bent vannak a gáton túl.

Farkas Istvánnak egy pillanatra elállt a lélegzete. Úgy érezte, hogy ezernyi tűt szúrnak a hátába, és valami láthatatlan kéz a torkát szorongatja.

A főmérnök hangja hallatszott.

- Mennyi a vízállás 22 órakor?
- 902 centiméter - jelentette a gátőr.

Az ezredes értette, miért kellett ez a kérdés. Nem mozdult, csak halkán kérdezte.

- Van még száraz hely az árterületen?
- Két óra hosszat lesz néhány négyzetméter a Bujdosón.
- Azután?!
- A fákön - mondta tárgyilagosan a mérnök. - Üljön le, ezredes elvtárs!

Helyet adtak az asztal mellett.

- Hogy maradhatott bent a négy gyerek? - kérdezte Kéri.
- Az első teherautóra raktuk fel őket, azzal indultak kifelé. Aztán észrevettük, hogy eltűntek. Kerestük a teherautót, de eddig még nem találtuk meg.
- Honnan tudják, hogy bent lehetnek? Hogy nem mentek tovább az autóval?
- Az első este tűzfényt láttam az erdőben. Magától nem gyulladhatott föl. Alighanem ők gyűjt-hették. Tegnap éjjel is a templomtoronyban voltam. Ezzel a távcsővel láttam, hogy a Bujdosó körül fény villant.
- És?! - nézett föl hirtelen az ezredes. - Senki sem ment értük?
- Pokollá vált az erdő. A víz széthordta a farakásokat, mindent. Ladikkal járhatatlan.

Farkas lassan felemelkedett.

- Tehát a négy gyerek a Bujdosón lehet? - kérdezte. Kérdezte, hogy ott vannak-e, de a kérdés inkább csak önmaga meggyőzésére szolgált.

Nem is várta a választ.

- Szóljanak le a telefonosnak - hangzott most már parancsként -, azonnal hívja az árvízvédelmi bizottságot!

Amíg a földszinten csengetett és kapcsolást kért a telefonos, maga elé terítette a térképet.

- Tehát éjfélre az egész Bujdosót elönti a víz?

- Igen - felelte a főmérnök.

- Ugye a kunyhónál a legmagasabb? - fordult Bérczi apóhoz.

Az öreg csak bólintott.

- És ott van az öreg tölgy is?

- Igen.

A földszintről telefonhoz hívták.

Ledobogott a lépcsőn.

- A repülő-összekötőt kérem azonnal!

- Hívatjuk!

Amíg a főhadnagy a telefonhoz ért, az ügyeletes felolvasta a repülőtér közlését, hogy még az éjszaka előkészítik a bombázókat, és ahogy a szél enyhül, felszállnak.

A főhadnagy megérkezett.

- Tereptsen azonnal összeköttetést a repülőtérrel! Egy felderítő induljon a Bujdosó fölé. Vigyen világítóbombát. Állítólag négy gyerek tartózkodik a zátonyon. Próbálja megkeresni őket. Az eredményről azonnal értesítsenek. A bombázásra külön adok parancsot!

- Jelentem, olyan erős a szél, hogy a szabályzat értelmében nem szabad felszállni.

- Jelentse a repülőtér parancsnokának, hogy négy gyerek... - kissé megbicsaklott a hangja, szeretne volna azt mondani, hogy az én fiam is, de nem tette. - Jelentse pontosan, amit kértem! A választ ide várom!

- Igenis, ezredes elvtárs! - hangzott a telefonból. - Bár nagyon erős a szél!... Jelentek mindent.

Már ismét katona volt. A főmérnök, aki tárgyilagosnak, hűvösnek hangzó kérdéseivel átsegítette az első nehéz perceken, hátrább húzódva hallgatta, miként intézkedik.

Kész a tutaj

Lassan alakulgatott a tutaj. Két sor hasábfát erősítettek négy darab egyenként négy méter hosszú, faragott gömbfára. Ezek az arasznyi átmérőjű rudak a kunyhó anyagából származtak. Most párhuzamosan egymás mellett gerincként tartották a vékonyabb, vastagabb hasábokat. Két méter széles és négy méter hosszú lett az „óceánjáró” - ahogy a két sonkasütő gyerek elkeresztelte. A legnagyobb gondot a hasábok odaerősítése okozta. Igyekeztek úgy elhelyezni őket, hogy az ácskapoccsal, szöggel, dróttal rögzített fadarabok leszorítsák a „lengőket”. Amikor mind a két sort lerakták, a deszkákból fedélzetet készítettek. Úgy helyezték el ezeket is, hogy jól leföggék a hasábokat. Nem „padlózták” le az egészet, csak annyira fedték be, amennyi a biztonságos járáshoz kellett. A maradék faanyagból kétoldalt padszerű alkotmányt és korlátot készítettek, hogy evezésnél, hullámvásznál biztonsággal megkapaszkodhassanak. A zsúpot is felhasználták, ahogy tervezték: hullámtörőnek. A drót elfogyott, így a horgászszinórokkal és a ponyvadarabok felfejtett fonálával kötözték össze a szalmát.

Kati és Karcsi közben forralták a vizet. Tea még nem ízlett úgy, mint most a közönséges melegvíz. Több mint két órája a hidegben dolgoztak kiskabátban. Ha egyik oldalukra rásült a ruha a tűz mellett, a másikra ráfagyott a szélről. A melegvíz kellemesen járta át őket.

A hús is megsült.

- Még úgysem ettünk farkassal egy tából - nevetett Karcsi, akit az elkészült tutaj biztonsága igen vidám kedvre hangolt.

- Dehogynem! - szólalt meg Péter.

- Persze! - mosolygott Kati -, hiszen ő is farkas, csak őt nagy F-fel írják.

- Te, a srácok azt mondják majd, hogy hazudunk, ha ezt mind elmeséljük.

- Itt a vaddisznó feje meg a bőre! - nézegette Laci a szétvert fejet.

- Ezt is felvisszük a fára!

- Föl - hagyta rájuk Péter.

Míntha csak azt várta volna a víz, hogy elkészüljön a tutaj. Még gyorsabban áradt, mint eddig. A tölgy melletti torlasz most kezdte éreztetni hatását. Hiába terült szét a víz, mégis úgy visszafogta, ahogy a mérnök számította.

Látszott ez az állatokon is. A disznóknak nyoma veszett. A szarvasok és őzek pedig néha már közvetlenül a bástya mellett nyújtogatták a nyakukat. Égő fadarabokkal úzték el, hadonásztak, kiáltoztak, így riogatták őket a fiúk.

A tutaj felszerelését is elkészítették. Három evezőlapátjuk volt. A vasásó és a két falapát. Faragtak még egy nagyobb kormánylapátot és három, karvastagságú ágból csáklarúdszerű lököalkalmatosságot.

A kiolvasztott zsírba behasogatott száraz ágakat mártogattak. Megvárták, amíg a zsírréteget meg-alvasztja a hideg, és akkor újból bemártották, hogy minél tovább égő fáklyákat kapjanak.

A víz néhol már csak arasznyira volt a töltés peremétől, mikorra ezzel is elkészültek.

- Három óra tíz perc - nézte óráját Péter. - Most beosztjuk a tutaj, bocsánat, az óceánjáró legény-ségét.

Laci került az orrába.

- Neked kell megkapaszkodni a kikötésnél.
- De mibe kössünk ki?
- Hú, a mindenit, erről megfeledkeztünk - vakarta a fejét Péter.
- Nincs kötelünk - szomorodott el Laci.
- Tudod mit? - ragyogott fel Karcsi arca. - Csináljunk kötelet a lódenkabátomból!
- Mit szól majd apád? - kottyant bele Kati.
- Örül, ha meglát.
- Megvan! - derült fel Péter. - Ebből a vaddisznóbőrből készítünk.
- Inkább a lódenből - fanyalodott el Karcsi. - Lódent vehetünk, de ilyen bőrt!
- Majd vacognál kabát nélkül odafönn.
- A bőrből kell - javasolta Laci is -, a fej úgyis megmarad.

Tenyéryi széles szalagokat hasítottak kikötőkötélnek.

- Ha a fához értünk, ezzel ráakaszkodunk.
- De nem éri át! - gondolkodott Laci. - Vegyünk ki egy ácskapcsot valahonnan! Amikor odaérünk, én jól beleverem a fába, és akkor ráköthetünk.

Így is határoztak. Kati és Karcsi kerültek a tutaj két oldalára, Péter hátra a kormányhoz.

- Ha vízen leszünk, Laci is az árterület felőli oldalon evezzen, mert a Dunáról erősen fúj a szél, és benyom a fák közé - tanácsolta Péter.

Ezután a felszerelést rakták be. A fejszét, a nyársait, az edényeket, a vizeskannát és a vaddisznófejet.

- Péter, mit gondolsz? - állt elő Karcsi.
- Miről?
- Vigyük fel a kályhát is?
- Meg a bástyát is!
- Komolyan mondom! Nem nehéz. Kátival hoztuk föl a töltésre is! Ha elbírja a tutaj, igazán felvihetnénk.
- A tutaj elbírja.

Kiszórták belőle a parazsat, óvatosan meglocsolták, hogy kihűljön, és azt is felrakták.

- Befűtünk a fa tetején - kacagott Karcsi, hogy majdnem beleesett a vízbe.
- Indulásra készen állunk? - nézett körül még egyszer Péter.
- Igen! - harsogták a gyerekek, mintha igazi matrózok volnának.
- Az özikét itthagyjuk? - nézte a didergő jószágot Laci.
- Azt is fölviesszük a fára - mondta Kati.
- Igen, fölviesszük, mert úgyis megfullad idelent - hagyta helyben Péter. - De előtte le kell vágni.
- Nem... nem... - tiltakozott szinte egyszerre a két gyerek.

- Kegyetlenség, lelketlenség! - szorította magához a kis állatot Kati.
- Nem lehetne élve felvinni, és ha jön a helikopter, akkor ő is megmenekül velünk - ajánlotta Karcsi.
- Nem hagyhatjuk vízbe fulladni... - sírta el magát Kati.
- Katikám! Hidd el nekem, ez nem játék! Az átkelésnél minden erőnkre szükség van, hogy baj ne legyen...
- Miféle baj lehetne?

S mintha a Duna válaszolni akart volna, a bástya közepén, ahonnan a kunyhó egyik tartóoszlopát kiemelték, vastagon bugyogni kezdett a víz.

Apák találkozása

Az ezredes indult vissza a városba. Kéri főmérnök mellett Bérczi apó is velük tartott. Mielőtt autóba szálltak, megvárták a repülőtiszt jelentkezését.

- Egyelőre biztos pusztulással járna a felderítőgéppel felszállni - jelentette telefonon. - A repülőtéren parancsnoka maga száll fel, mielőtt valamelyest enyhül a szél.

A főhadnagy után izgatott hang hallatszott a kagylóból.

- Farkas ezredes elvtárs? Farkas ezredes beszél?

- Igen.

- Itt Bacsó Péter.

- Egy óra múlva ott leszünk - szakította félbe Bacsót. - Feltétlenül várj ránk, Péter! Sietünk!

Útközben az öreg Bérczi mondta el, milyenné vált az erdő.

- Negyven esztendeje ismerem, de ilyen még nem volt soha! Ezelőtt két éve nyáron is csúnya volt, de akkor elmenekülhettek az állatok. A lerombolt kerítések fölött átúszhattak, s ha szárazra keveredtek, életben maradtak. Akkor még maradt egy-két magasabb hely is, ahová felkapaszkodhattak. Most nincs egy darabka száraz terület sem, és a víz jeges. Ha nem fulladnak bele, megfágnak ettől a pokoli szélről. Ha edzettek is, mindent mégsem bírnak ki! Huszonhat tetemet számoltam meg. Az irtásokban lévő farakásokat elhordta a víz. Kiázott tuskókat sodor szerteszt. Az iparvasút töltését több helyen elmosta. A talpfához erősített síneket felforgatta. Néhol valóságos hordalékgátakat emelt, amelyeken átbukik. Minden méterért meg kell küzdeni annak, aki ezen a területen előre akar jutni. A csónak egyik pillanatban tuskónak ütközik, a másikban víz alatti bokrokra ül fel. Ha az úton indulunk el, száz méter után már elzárja valami. Ha kikerülöd, bejutsz az erdőbe. A víz sodra beszorít a fák közé, eveződ számára nincs hely, csákyád elakad, fáról fára kapaszkodhatsz, talán visszaérsz az útra, ahol 50 vagy 100 méter után újra kezdődik az egész. Nem vagyok mai gyerek, de ilyent még nem láttam - fejezte be csüggedten.

Farkas komoran hallgatta.

- Holnap reggel mégis ki kell hoznunk őket - mondta, amikor Bérczi elhallgatott.

- Talán motorcsónakkal - vélte az öreg -, vagy repülővel.

- Akárhogyan!

- Nagyon sürgős - szólalt meg az autó mélyéből Kéri főmérnök. - Tizenegy helység és körülbelül negyvenezer ember várja.

Nem folytatta tovább, nem mondta el részletesen, hogy mit várnak. Az ezredes tudta: a bombázást. Ez pedig a fiúk halálát jelenti, ha..., ha ugyan még élnek.

Fél tizenkettő lett, mire Bacsó Péter és Farkas István, a két apa találkozott. Tizenkét esztendeje ismerték egymást. Bacsó a háború utolsó évében került Remeteszállásra, akkor, amikor Farkas már csaknem búcsúzott onnan. Azóta csak ritkán találkoztak.

Az erdész mentőangyalként várta az ezredest. Azzal indult el a gátórháztól, hogy a legnagyobb hatalmú vezetőtől kér segítséget. Motorost, akármit, katonákat, angyalokat vagy ördögöket, akárkiket!!! Ha azok tudnak segíteni a fiain. Útközben arra is gondolt, hogy ha nem akarnának

törődni a bajával, felhívja telefonon Farkas Péter apját, és tőle kér protekciót, hiszen az ő fia is veszedelemben van.

A bizottság ügyeletes azonnal leültette a karikás szemű, borostás embert, akinek ujjai között úgy táncolt a cigaretta, mint cigányében a cimbalomverő.

- Nemrég mentek ki az ezredes elvtársék a védelmi vonalra, ha valahonnan betelefonálnak, azonnal jelentem neki. Addig is pihenjen le.

Egy bögre teával kínálta, ami a motorozás után nagyon jólesett a csontig dermedt Bacsónak. A helyiségben kellemes meleg terjengett. Két napja nem aludt, észre sem vette, lebillent a feje, és úgy elszunyókált, hogy a telefoncsörömpölés sem ébresztette föl.

Az ügyeletes hallotta, hogy a repülő főhadnagy már a gyerekekről beszél, így nem jelentette külön. Csak az időközben felriadó Bacsót nyugtatta meg, hogy Farkas elvtárs már intézkedett.

- Ki az? - kérdezte Bacsó.

- Az ezredes elvtárs.

- Farkas ezredes?! Farkas István!

- Az. Miért? Ismeri?

- Azt hiszem, igen..., azt hiszem, ő az... a négy gyerek közül egyik az ő fia.

- Lehetetlen - vélte az ügyeletes -, nem idevalósi.

- Most nem, de a fiú itt élt Remeteszálláson.

A következő telefonhívásnál már ő is akart vele beszélni, de Farkas sietett vissza.

- Miért csak most jelentitek? - kérdezte az ezredes kézfogás közben.

- Először azt hittük, elmentek a gépkocsival. Amikor a gépkocsit nem találtuk, akkor kezdtünk kutatni utánuk. A bujdosói tűz fénye után következtettünk arra, hogy oda menekülhettek. Ma még bízunk abban, hogy Bérczi apó kihozza őket.

- Miért csak egyedül indult értük az öreg?

- Nagy ladikkal nem lehet az erdőben mozogni. A kisebbet egyedül is el tudom vinni, de kifelé, még ha segítenek is - magyarázta a Kérivel együtt érkező Bérczi -, nem tudunk boldogulni.

- Emlékszel a teherkocsi rendszámára?

- Fölírtam valamennyiét. Ez az ID 413-as volt - vette elő jegyzeteit az erdész.

- Kérem a gépkocsi-irányítót! - indult szobája felé az ezredes.

Az ajtóban észrevette a főmérnököt, aki az ügyeletes naplójából írta ki a legújabb vízállásokat. Megállt egy pillanatra, nem szólt, csak az órájára nézett.

A mérnök szomorúan bólintott.

Farkas tudta, hogy a Bujdosón a térképek szerint nincs már száraz föld.

A gépkocsi-irányító nyilvántartásából kiderült, hogy az ID 413-as teherkocsi a Rábamenti Autóközlekedési Vállalattól érkezett ide, de még tegnapelőtt továbbirányították délebbre.

- Lépjen érintkezésbe az ottani árvízvédelmi bizottsággal - parancsolta Farkas. - Keressék meg ezt a kocsit!

- Biztosan kell tudnunk, hogy hol maradhattak le - magyarázta Bacsónak.

Kéri áthívta egy üres szobába, és ott tájékoztatta.

- A legújabb vízállásokat néztem az előbb. Igen komoly torlasz, szinte jégdugó képződik a Bujdosó mellett. Világosan látszik a vízállásokból. Fölötte a vártnál sokkal jobban árad, alatta észre se vehető, hogy jön a földvári víz. A jégzajlás különben újra megállt.

- A Bujdosó fölött?

- Több kilométerre. Ez talán szerencse. Ha a Földvárnál megakadt jég ráúszik a Bujdosónál levő jégtorlaszra, egyrészt a torlaszt növeli, másrészt az árterületre beúszó jégtáblák elzárhatják azokat, akik esetleg ott tartózkodnak.

- Van reményünk, hogy még élnek?

- Ezredes elvtárs, hogy most még életben vannak, arról meg vagyok győződve. Bizonyára felmáshztak a fára. Ezután következik a nehezebb időszak. Átázhattak, az árterületre zúduló jég százéves fákat is leborotvál, és...

- És?! - nézett Kéri szemébe az ezredes.

- A mellékfolyók áradását jelentik.

- Tehát a torlaszt azonnal bombázni kell?

A főmérnök bólintott.

- Számításom szerint, ha holnap délutánig megindítjuk a jeget, még nem késtünk el. Tehát addig kell sietni.

- Addig... - tudta Farkas is.

A háborúban, a legnagyobb tűzben nem érezte magát ilyen tanácsstalannak.

Kéri folytatta.

- Tíz község és egy város, negyvenezer ember kerülhet a legsúlyosabb helyzetbe. Ezt csak azért hangoztatom, hogy a most következő órákban úgy intézkedjünk, hogy már a délelőtt folyamán megszűnjenek az akadályozó körülmények.

- Értettem, főmérnök elvtárs!

- A legnehezebb órák következnek a gátak mentén - nézett Farkas szemébe a mérnök. - Itt a bizottságban is teljes energiát követel a válságos helyzet. Ne vegye rossz néven, ha javasolok valamit.

- Tessék!

- Vezesse ön a gyerekek mentését, a parancsnokságot pedig adja át valakinek, akit a tiszték közül a legalkalmasabbnak tart erre. Mindegyik feladathoz egész ember kell. Ott a parancsnoki feladat csak segítené a küzdelmet, itt az apai gondok elrabolnák az energiáját. Ezt meg kellett mondanom önnek, mert nekem is van fiam, és beleképzelttem magam az ön helyébe.

Csend lett. Hosszú, nehéz csend.

Kéri bólintott az ezredes felé, és hangtalanul becsukta maga mögött az ajtót.

Farkas István egyedül maradt. A csukott ablakon keresztül felhallatszott az egymást érő gépkocsik zúgása. A szomszéd szobában rádiósok zümmögtek morzejeleiket.

Ezelőtt hat nappal önként jelentkezett az akkor már országos veszedelemmé váló árvíz elleni küzdelemre. Ezredének katonái már a gátakon dolgoztak. Tíz esztendő telt annak idején Bérczi apó mellett, ismerte a Dunának ezt a szakaszát, árvizet is - mégpedig jeges árvizet - átélte Remeteszálláson, 1941-ben. Ezenkívül maga is műszaki volt, értett a földhöz, vízhez, munkaszervezéshez.

A kormánybizottságban sokan ismerték. Örömmel fogadták jelentkezését, és rábízták ezt a védelmi szakaszt. Öt napja érkezett, azóta nem aludt többet öt-hat óránál. Éjjel-nappal dolgozott munkatársaival, elsősorban Kérivel. A feladat óriási, az erőfeszítés még nagyobb. Egyetlen percet sem vesztegethetnek. A gátórház felé vezető úton már azon gondolkodott, hogy ha a szél nem csillapodik, akkor holnap délelőtt nehéztüzérséggel, aknavetőkkel löveti a torlaszt. Az éjszaka tüzelőállásba küldi őket, hogy ahogy virrad, tüzelhessenek. Most pedig itt áll a legtragikusabb döntés előtt. Adja át a parancsnokságot? Nem pótolhatatlan, jól tudja. De öt nap alatt mindenről tájékozódott, ismeri a terepet, a rendelkezésére álló erőt, a várható fejleményeket. Most rohanjon a fiáért?! Ezt tette volna legszívesebben. Egyetlen fia volt!

Erős akarattal gyúrta le elérékenyülését. Itt most határoznom kell! Mégpedig gyorsan, mert ha átadom... De átadhatom-e éppen most, amikor a veszély a legnagyobb? Most kezdjen valaki tájékozódni mindarról, amit én már napok óta tudok? Hárítsam másra a döntést és a felelősséget? Mert néhány óra múlva menthetetlenül ki kell adni a parancsot a bombázás megkezdésére. Más vállalja a felelősséget, ha esetleg még ott lesz a négy gyerek? Nem! A parancsnokságot nem adhatom át - döntötte el. - Egyetlen bajtársamat sem hozhatom olyan helyzetbe, hogy egy ilyen parancs kiadását hagyom rá, és én apai érzelmeimre való hivatkozással megfutok. De lesz-e bátorságom és erőm ahhoz, ami következik?!

Kint a toronyóra tizenkettőt ütött.

- Virradatig öt-hat óránk van! - keményedett meg Farkas István -, addigra indulnia kell a mentőexpedíciónak.

Előre!

Az árvízvédelemhez tartozik a buzgárok elleni védekezés. Buzgárnak nevezik a gátak alatt átszivárgó víz feltörését. Ez olyankor fordul elő, amikor az áradó folyó szintje magasabb, mint a gátaktól védett területé. A közlekedőedények törvénye alapján a talaj üregein átszivárgó víz feltör a gátak mögött. Az árvízvédelemben az ilyen buzgárokat úgy fogják meg, ahogy keletkeznek: a közlekedőedények törvényszerűségével. A sugárban feltörő vizet homokzsákgyűrűvel körbeépítik, vagy egy feneketlen hordót állítanak föléje. A gyűrűben vagy a hordóban addig emelkedik a víz, amíg el nem éri a mederben lévő szintet. Akkor megszűnik az átfolyás, ahogy mondani szokták: megfógták a buzgárt.

A kunyhót tartó oszlop helyéről egy ilyen buzgár tört fel. Pillanatok alatt megtelt vízzel a bástya. A megkötött őz ijedten kapaszkodott a keskeny töltésre. Előbbi jókedvük azonnal eltűnt.

Szédelegve álltak a két oldalról hullámzó víz közötti földcsíkon, amelyen már át-átesapott a hullámok taraja. A tűz peremét is sisteregve nyaldosta az alattomosan rájuk törő áradat.

- Nyugalom! Nyugalom! - harsogta Péter. - Gyerünk a tutajra! Nyugodtan! Semmi kapkodás!

Kati és a két fiú sietve kapaszkodott fél a biztonságot jelentő tutajra. Laci az őz kötőfékjét gyorsan a tutaj korlátjára csavarta.

- A fáklyákat! - nyúlt a zsírba mártogatott ágak után Péter.

Hármat is adtak neki.

- Maradjatok fenn! Azonnal indulunk.

- De még van egy kis szárazföld!

- Ha teljesen elöntene a víz, kialszik a tűzünk, és sötétben maradunk - kiáltotta vissza a tűz mellől, miközben a fáklyákat lángra lobbantotta.

- Ezeket kötözzétek a sarkokra!

Idegesen, ügyetlenül, de a maradék dróttal és ponyvaanyaggal felkötötték a sercegve, csöpögve égő ágakat. Péter a megmaradt szalmát megöntözte az olvasztott zsírral. A tűz mellett levő hasábokat máglyaszerűen rárakta a tűzre. Úgy gondolta, hogy ha a bástyán lévő paraszat ki is oltják a hullámok, a magasan felrakott fa felső hasábjai akkor is égni fognak.

A lángokat néha ferde tűzoszloppá fújta, máskor vörös fürgeteggé keverte a váltakozó erejű szél.

- Addig kell elérnünk a fát, amíg ez a máglya világít! - lépett fel a tutajra Péter.

- Hány óra van? - kérdezte Laci.

- Még nincs fél négy.

- A tűz fénykörén kívül vaksötét van. Nem várhatnánk virradatig?

- Addig nem bírjuk ki. Oda nézzetek!

A tűzre mutatott. Tenyéryni széles parázscsíkok omlottak a vízbe. Az általuk készített földhányás lazább volt, mint a gyűrű éveken át összeszilárdult íve. Kezdett megrokkanni. A peremétől néhány centire megsötétedett, átázott a föld. Majd az egyre szélesedő repedések mellett halk csobbanásokkal és hangos sistergések közepette leomlottak a vízbe lógó részek. Úgy mállott, szinte olvadt a töltés, mint a teába ejtett kockacukor.

- Ennek nemsokára vége.

- Talán mégis jobb lenne, ha várnánk - bizonytalanodott el Laci.

Remegő őzbak kapaszkodott ki a vízből.

Karcsi odahajítható fadarab után kutatott.

- Ezek miatt is indulnunk kell - fogta le a fiú kezét Péter. - Ha most indulunk, a vadak felkapaszkodnak a bástyára, és nem zavarják az átkelést. Ha megvárjuk, amíg összeomlik és ez a tenyérszerű hely is víz alá kerül, akkor a tutajon akarnak menedéket keresni. Az pedig életveszélyes!

- Induljunk! - könyörgött Kati. - Induljunk már!

Mindannyian féltek az utolsó száraz menedék elhagyásától. Egyikük sem hitte, hogy sokáig ott maradhatnak, hisz a szélről hajtott víz már most is át-átcsapott a bástya fölött. Egyelőre azonban még nem volt olyan ereje, hogy megmozdítsa a tutajt vagy lesodorja a töltésen állókat.

Az őzbak mellé felkapaszkodott egy szarvastehén is.

- Mi lesz a mi őzikenekkel? - nézte a nyöszörgő állatot Laci.

- Nem tehetünk mást... Sorsára bízunk.

- Ne... ne! - ölelte át az őzet Kati. - Vigyük magunkkal!

- Jó, vigyük - fojtotta el hirtelen mérgét Péter. Nem érünk rá most ezen vitatkozni, gondolta, és Lacira kiáltott: - Kötözzétek meg gyorsan a lábait!

A kis őz a következő percben összekötözött lábakkal, mint egy reszkető zsák hevert a tutaj fenekén.

- Mindenki a helyére! - kiáltotta Péter.

A másik három riadtan engedelmeskedett. Féltek.

- Annyi idő alatt kell a fát elérnünk, ameddig a zsiros szalma ég - harsogta túl a szelet a fiú. - Most még nem világít oda a tűzünk. Induláskor rádobom a szalmát, és akkor megállás nélkül előre! Lökjék vízre a tutajt! Laci, szállj ki! Vigyázzatok!

A két nagyobb fiú emelte, a két kisebb gyerek rudakkal tolták az alkotmányt. Laci és Péter térdig csúsztak a pocsolyába, csak minden erejüket megfeszítve tudták megmozdítani a nehéz tutajt, aminek a hátulja nagy nehezen lebegni kezdett.

- Laci, szállj be! - parancsolta Péter.

Átvette a vaddisznóbőr kötelet.

- Ha rálököm a vízre, rudakkal szorítsátok felém. Megpróbálom a fa irányába állítani. Kapaszkodjatok!

Egyetlen taszítás, és úszott a tutaj. A víz hátára vette, a hullámok ringatni kezdték.

- Mennyire merül?

- A deszkák teteje száraz marad - kiáltották vissza, mintha száz méterre lennének.

- Lassan toljátok! - kezdte húzni a kötelet.

Odaért a tűz mellé. Fél kézzel a kötelet fogta, a másikkal a zsírral öntözött szalmát nyalábolta fel.

Rádobta a tűzre.

Sercegve lobbant magasra a láng. Messze megvilágította a vizet. A nagy fa körvonalai sötéten bontakoztak ki, a feltornyosulva fehérülő jég előtt.

- Csak száz méter! - harsogta Péter. - De bele minden erőt! A Dunáról fúj a szél! A part felől két rúddal toljátok! Vigyázz! Indulás!

Belépett a tutajra. Letette a vaddisznóbőr kötelet, hátrasietett a kormánylapátjához.

- Előre!

A tutaj meglendült, két-három lökés után már mögöttük volt a tűz, amelynek lángja táncolva vetítette eléjük sötét árnyaikat.

Az önkéntesek elindulnak

Az ezredes halkán nyitotta ki az ajtót. Végiggondolta a mentési tervet, és az ügyeletest akarta szólítani, hogy hívja be az összekötő tiszteket. De erre nem volt szükség.

A tanácskozásoasztalra terített térkép körül ott szorongott a repülő, a műszaki, a hadihajós, a híradó- és a többi összekötő tiszt. Még az orvos sem hiányzott. A tisztek háttal álltak Farkasnak. Az asztal másik oldalán Kéri hajolt a térkép fölé. Tühegyesre faragott ceruzájával vékony vonalat húzott átlátszó vonalzója mellett.

- Ez a távolság 11 kilométer - magyarázta -, körülbelül három óra áll rendelkezésünkre, hogy elérjük a Bujdosó-zátonyt. A gyerekeknek ott kell lenni valahol a fákon. Talán a zátony peremén levő öreg tölgyre kapaszkodtak fel. Ha odáig elérünk, azonnal el kell hoznunk őket, minél távolabb a medertől.

- Miért olyan sürgős? - figyelt fel Bacsó, aki Bérczivel együtt az asztal végénél ült.

- Mert - nézett föl a mérnök -, mert... - nem merte megmondani az igazat az apának -, mert a délelőtti órákban megenyhülhet az idő, és az olvadás következtében megcsúszó jég elzárhatja az utat - folytatta higgadtan.

Ekkor vette észre az ajtóban álló ezredest.

- Látom, nem kell hívatnom az elvtársakat - lépett be Farkas -, itt vannak mindannyian. Folytathatjuk a megbeszélést. Bérczi apó, Bacsó elvtárs, most egyelőre a tiszt elvtársakkal tanácskozom.

A két civil megértette. Kimentek.

- Az elvtársaknak tudniuk kell a teljes igazságot - lépett a mérnök mellé az ezredes -, azt a veszedelmet, amelynek ismeretétől, ameddig lehet, meg kell kímélnünk őket - mutatott a távozóknak után. - Főmérnök elvtárs, ismertesse a helyzetet.

Kéri kiterítette a térképet.

- A Bujdosónál képződő torlasz a legveszélyesebb. Itt ömlenek be ezek a mellékfolyók, amelyek a felduzzadó víz hatására máris áradnak - mutatta a térképen. - A vizük visszafelé folyik, és egyre emelkedik. Itt a gátak sokkal gyengébbek, mint a Duna-parti védőtöltések. Erre az eshetőségre eddig nem számítottunk, és csak most kezdjük meg ott is a védekezést. Tíz helység, köztük egy város kerülhet igen nehéz helyzetbe, ha délelőtt nem indul meg a jég. Magától pedig nem indul meg. Bombázni kell, mégpedig sürgősen. De ugyanakkor a bombázás helye mellett, a robbanások hatósugarában vannak a gyerekek.

Elhallgatott. A tisztek Farkast nézték. Az ezredes kemény arccal hallgatta a tájékoztatást. A főmérnök nem mondott újat. Ezt eddig is tudta, de most a térképen látta is. Saját szemével győződhetett meg a katasztrófát sejtető helyzetről. Szeme előtt sötétedett a folyómederig érő ceruzavonal, amelynek végénél ott érezte a fiát és a másik három gyereket. Bent még erősnek hitte magát az elhatározás pillanatában, de itt a kegyetlen tények láttán megremegett.

Végignézett a tiszteken. Veleérző, de elszánt tekintetekkel találkozott.

- Én vállalom, hogy kihozom őket - lépett elő a hadihajósok tisztje.

- Én is bemegyek értük - jelentkezett a műszaki összekötő.

- Öt órára megvirrad, akkor indulhatnak, illetve akkor el kell indulniuk - nézte óráját Kéri.

Farkas is megerősítette magát.

- Gondosan és gyorsan elő kell készítenünk a mentőexpedíciót - szólalt meg.

Az első hangok még bizonytalanok voltak, de tervét már határozottan adta elő.

- Két rohamcsónak induljon a legkisebb személyzettel, hogy gyorsan mozoghassanak. Az egyiket fel kell szerelni rádióval, a másikban meleg ruhát, forró teát, élelmet vigyenek. Minden csónakban egy-egy motorkezelő, az egyikben egy rádiós, a másikban egy orvos legyen.

Az ajtóhoz lépett.

- Bérczi apó, gyertek be! - intett a külső szobában várakozóknak.

- Elvállaljátok a mentőexpedíció irányítását az árterület útvesztőjében?

- Senki sem ismeri jobban azt a vidéket - lépett be az öreg.

- A várakozásba úgymint beleörülnek - csatlakozott hozzá Bacsó.

- Akkor most azonnal indulás, előkészíteni a csónakokat!

- Igenis! - tisztelgett a hadihajós.

- Én is szeretnék részt venni a munkában - állította meg a műszaki tiszt.

- Az egyik motorost a hadihajósok, a másikat a műszakiak adják - döntötte el a vitát az ezredes.

- A rádiós én leszek - jelentkezett a híradó.

- Akkor adják át a szolgálatot!

- Kérem pontosan az indulás helyét és idejét - szólalt meg a fiatal orvos főhadnagy.

- Ön is megy?

- Félek, orvos is kell.

Farkas jóleső érzéssel nézte tisztjeit. Szerette volna megköszönni azt a bizakodást, bátorítást, ami jelentkezésükkor előtűnt. Csak a repülő-összekötő nem jelentkezett - nézte a főhadnagyot, aki nyugodt arccal jegyezgetett a térkép mellett.

- Most 0 óra 42 perc a pontos idő - törte meg a pillanatnyi csendet -, 4 óra 30 perckor jelentést kérek arról, hogy a Pap-erdei gátórháznál indulásra készen áll a mentőosztag. Rohamcsónakok a vízen, felszerelés bennük, motorok bemelegítve!

- Igenis! - tisztelegtek az indulók.

- Jó szerencsét! - lépett eléjük az ezredes, és sorba kezét fogott velük.

Utoljára a repülő főhadnagyhöz lépett.

- Én még maradok, ezredes elvtárs - nézett fel a térképről -, az én feladatmról még nem beszéltünk.

- Az öné? - állt meg Farkas keze a levegőben. - Az öné akkor következik, ha a többiek elvégezték a magukét.

- Nem hiszem, ezredes elvtárs. De csak induljanak a többiek.

Kéri kísérte ki a távozókat.

Az ezredes és a főhadnagy kettesben maradt.

- Az ezredes elvtárs lebecsüli a mi fegyvernemünket - mosolygott a főhadnagy.

- Sajnos ebben a helyzetben nagyon is felbecsülöm a bombáik hatását - fürkészte a fiatalember tekintetét.

- Egyelőre más lehetőségeink is vannak. Kérek engedélyt, hogy a repülőterről is megindíthassuk a mentést!

- Nem tudnak felszállni a szél miatt.

- A mi feladatunk lesz.

- Mit javasol?

A főhadnagy néhány mondattal ismertette tervét.

- Akkor önök megelőzhetik a rohamcsónakokat! - élénkült fel a parancsnok.

- A legrosszabb esetben a fiúk találkoznak velük.

- Rendben van - nyújtotta kezét az ezredes.

Aztán megállt egy pillanatra. Tekintete a térképre esett.

- És a bombázók?

- Teljes terheléssel indulásra készen állnak - fordult vissza az ajtóból a főhadnagy.

Világítóbombák az éjszakában

Az épület folyosóin már elhalt a tisztek csizmáinak kopogása, amikor a főhadnagy összeköttetést teremtett a repülőtérral.

- A repülőtér parancsnokát kérem!
- Az alezredes elvtárs talán már felszállt.
- Ha még a földön van, azonnal hívják a készülékhez!

Talán tíz perc is eltelt, amíg a kagylóban felhangzott az ismerős hang.

- Hegedűs alezredes. Van valami újabb híruk a gyerekekről?

A hadnagy röviden tájékoztatta a rohamcsónakos mentőexpedícióról, majd a légi mentés tervét mondta el.

Az alezredes már a gépben ült, amikor az ügyeletes a telefonhoz hívta. A felderítőgép motorjától alig hallotta a küldönc szavait, csak az árvízvédelmi bizottságot értette meg a fülsiketítő berregésben.

Ahogy volt, felszálláshoz öltözve, bundaruhában sietett a telefonhoz.

A főhadnagy elképzelését hallgatva, gondolkozni kezdett. A fiatalember izgalma órá is ráragadt. Eddig csak az asztal sarkán ülve tartotta a telefonkagylót, de most leszökkent egy székre. Az összekötő tiszt még beszélt, de Hegedűs már egy cédulát nyújtott az ajtóból magához intett tizedesnek. „Kérem Rogács őrnagyot!”

Az őrnagy bosszúsan járkált a hangárban. Talán negyed órával ezelőtt tagadta meg tőle a felszállási engedélyt az alezredes.

- Egyetlen beosztottnak sem adhatok engedélyt, hogy ilyen szélben felszálljon.
- És ha az alezredes elvtárs lezuhan?
- Akkor ön átveszi a repülőtér parancsnokságát, és akkor úgy intézkedik, ahogy jónak látja. Egyébként, ameddig vissza nem térek, átadom a parancsnokságot.

A gyerekekről kapott első hírek óta az egész repülőtér lázban volt. Szinte percenként érdeklődtek a meteorológusoktól, de azok egyre csak azt hajtogatták:

- A szél ereje nem csökken. Az iránya változik, de ereje a régi.

Ekkor határozta el Hegedűs alezredes, hogy megkísérli a felszállást.

Mikor az őrnagy benyitott a parancsnoki szobába, Hegedűs már kész listát nyújtott át.

- Virradatkor ezzel a felszereléssel a fiúk tartózkodási helye fölé repülünk.

Az őrnagy rápillantott a listára.

- Honnan szerzünk gumicsónakot?
- Az őrnagy elvtárs feladata, hogy napkeltére mindennel felszerelve indulásra kész legyen a gép.

Az órájára nézett.

- Én most felszállok. Rádión megadom a gyerekek pontos tartózkodási helyét. Ha virradatig nem térek vissza, úgy intézkedjék, hogy délelőtt 10 órakor megkezdhessük a bombázást!

- Megértettem! - húzta ki magát az őrnagy.

Tíz perc múlva Hegedűs alezredes kis felderítőgépe már nekifutott a havas szélnek.

- Mielőbb a magasba - gondolta -, oda, ahonnan nem vághat a földhöz egy váratlan szélroham.

A vezetőfülke plexitetejét sűrű sötétség vette körül. Alulról elvesztek a repülőtér fényei, és a feje fölött sem gyulladtak ki a csillagok.

Vakrepüléssel szállt, ám térkép helyett inkább repülőöszönére támaszkodott. Az alatta levő vidék fölött már sokszor elrepült. Figyelte a sebességmérőt, nézte a megtett kilométereket, néha megszólalt, hívta a repülőteret, ők másodpercek alatt válaszoltak. A gégemikrofon recsegve továbbította a szavait, és a sapkájába szerelt fülhallgatóból örömmel ismerte fel a repülőtéri hangokat. Most ez a láthatatlan rezgés jelentette az egyetlen kapcsolatot a földdel. Mert odafönn minden pillanat újabb bizonytalanságot hozott.

A szél pilleként játszott a kis géppel. Egyetlen másodpercre sem ernyedhetett el, hisz a váltakozó erejű és irányú szellőkések okozta eltéréseket azonnal helyesbíteni kellett. Szinte összenőtt a géppel, és úgy segítette át az alattomos szélörvényeken, mint jó lovas az akadálnak rugaszkodó paripát.

Bár nem látta az alatta sötétedő vidéket, mégis pontosan tudta, miként kanyarognak odalent az országutak, hogyan futnak a vasútvonalak. A műszerfal fényei nem engedték, hogy szeme megszokja a sötétséget, de a körülötte kergetőző hófelhők is sűrű ködöt vontak a gép és a föld közé.

Nemsokára mégis látott fényeket. Mint egy széles országút húzódott alatta a Duna. A partjain fénycsikká olvadt össze a sok ezer fáklya és villanylámpa, amely mellett valóságos hadsereg harcolt az óráról órára áradó folyóval. Ott, ahol kiszélesedett, majd pedig eltűnt a szeme elől ez a párhuzamos fény, ott kezdődött az árterület, amely most a Dunával szövetkezve hullámzó tengerként öleli körül a négy gyereket.

Hegedűs újra hívta a repülőteret. Gépe pontos helyét akarta megállapítani. Néhány másodperc múlva már hallotta az egyenletesen zizegő hangot.

- Néhány perc, és a Bujdosó fölött leszek - nézte a térképet -, növelnem kell a magasságot, hogy a világítóbombák hosszú ideig ereszkedjenek, és minél tovább világítsanak. Most keletebbre repülök, mert a szélirány változott, és a világítóbombák besodródhatnak az árterület fölé.

A gép szembefordult, nekiágaskodott a viharos szélnek, és nagy ívben kanyarodva emelkedni kezdett. Amikor elérte a kellő magasságot, Hegedűs letekintett. Ott, ahol a Bujdosót sejtette, valami csillogott.

- Talán az ő tüzük - gondolta, és meghúzta a világítóbombák kioldóját.

Egymás után zuhant ki a három bomba. Azután kinyílt a három ejtőernyő, és a következő pillanatban nappali fényességet árasztva ereszkedni kezdett lefelé a három izzó gömb.

Hullámok hátán

Mindannyian ültek már csónakban. A lapos fenekű halászladikokban, csendes vízen, biztos kezű kormányos mellett szórakozás volt az evezés. De most az első pillanatban a hullámok táncoltatni kezdték a tutajt. Először Karcsi billent meg. Kis híján a vízbe bukott. A recsegő korlátnak esett. Péter kapta el.

- Terpesszéték a lábatokat - harsogta -, féltérddel ereszkedjete a padkára!

Ez nem használt sokat. A hullámok a tolórudakra feszítették a tutajt, és hol Karcsi, hol meg Laci nyújtózott, kapaszkodott a távolodó fa után.

- Ferdén! Ferdén szúrjátok le! - kiáltotta Péter az árterület felé eső oldalon kapkodóknak.

Szerette volna Katit is átküldeni oda, de akkor az amúgy is bizonytalan egyensúlyt bontotta volna meg.

Végre a két fiú megtalálta a helyes szöveget, és néhány erőteljes lökessel előrelendült a tutaj.

- Így! Egyszerre! - vezényelte rekedten Péter. - Kati, csak arra vigyázz, hogy vissza ne forduljon az orra!

Azzal ő is leszúrta a hosszú nyelű evezőjét, és nagyot lökött a tutajon.

- Beleesünk! - kiáltotta Laci.

A tűz alja sisteregve aludt ki, de a máglya tetejére rakott hasábok a szalmáról lefolyó zsírtól sercegve égtek. Néhány őzbak és szarvastehén felkapaszkodott a bástya peremére. A többiek büvöltlen nézték a sarkainál kivilágított alkalmatosságot, amely kiáltozó emberekkel a hátán billegett. Úgy meredeztek a gyerekek felé, mintha belefágytak volna a hideg vízbe.

- Nekik megyünk! - süvöltötte Karcsi, és a tutaj orrába lépett, ahonnan evezőrúdjával már elérhette a legközelebbi szarvast.

Feléje csapott. Az állat csak visszatorpant, és újra leszegezte lábait.

Laci izzadva feszült a rúdnak, Péter kormánylapátjával ellensúlyozta a féloldalas taszítás fordító lendületét. A tutaj éppen szembekerült az ijedt szarvasbikával.

- Üsd! Üsd! - üvöltötték egyszerre mind a hárman.

A kisfiú két marokra fogta a rudat, és nagy lendülettel ütött. Az ág vége recsegve szétforgácsolódott az állat fején. A tutaj megbillent egy alakúszó hullámtól. Kati elesett. A szarvas ijedten ágaskodott, újabb hullám csapódott nekik, amely egyenesen az ágaskodó állat patái alá sodorta őket.

- Itt a vég! - dermedt meg Péter.

Ha a hátsó lábán álló bika rázuhan a tutajra! Felfordulnak, elmerülnek! Görcsösen szorongatta a kormánylapát nyelét, mozdulni sem tudott. Kati fel akart ugrani, de lába beleszorult a ritkán lerakott rönkök közé. A jeges víz az arcába csapott. Karcsi a korlátba kapaszkodott. Laci elengedte az evezőrudat, és az csobbanva esett a vízbe. Aztán a többi pillanat műve volt. Letépte a keze ügyében égő fáklyát, és egyetlen ugrással a tutaj orrában termett. Magasra lökve csapta a parázsló, sercegő fadarabot a bika álla alá. Fájdalmas bődüléssel dobta hátra magát az állat, és hanyatt esett a kavargó vízben. Még jobban megriadtak a vadak, és szügyükkel túrva a vizet rohantak el mellettük. Karcsi Katit segítette talpra, Péter hirtelen behúzta evezőjét, hogy az állatok bele ne ütközzenek. Laci még mindig szorongatta a fáklyacsonkot, amellyel négyük életét mentette meg.

- Mindenki a helyére! - szakadt ki a vezényszó Péterből. - Elsodor a víz! Laci, gyere hátra!

Ketten kapaszkodtak a kormányvezető rúdjaiba.

- Köszönöm, Lacikám! - lihegte Péter, miközben a nagy erőlködéstől majdnem összeért az arcuk. - Azon a pillanaton múlt az életünk.

- Tudom - hebegte Laci -, tudtam, éreztem...

S közben minden erejükkel a nagy fa elmosódó körvonalai felé próbálták nyomni a tutajt. De csak araszokkal jutottak közelebb hozzá.

- Ne csüggedjete! - hangzott ismét Péter szava.

A két kisebb már nagyon fáradt volt. Elkínzottan emelték a rudakat, amik meg-megbicsaklottak az erőlködéstől.

- Nem bírom! Fájt a lábam! - sírta Kati.

- Csak öt percig tarts ki!

- Nyomás! - bömbölte Laci. - A fán majd pihenhetünk! Nyomás!

Ekkor sistergést hallottak, és besötétedett körülöttük a világ. Az általuk épített töltést eláztatta a víz. A nagy tűz kialudt, csak a fáklyák világították meg körülöttük a vizet, alig néhány méteres körben.

- Nem látjuk a fát! - sírt fel Kati. - Elvisz a víz!

- Nyugalom! - kiáltotta Péter.

- Nyugalom! - visszhangozta Laci is. - Most mi lesz? - súgta oda evezőstársának.

Válaszként nappali világosságban jelent meg előttük az öreg tölgy.

- Csoda! - kapott új erőre Laci. - Csoda történt!

Az eget nézték, ahol már három tűzgömb árasztotta a fényt.

- Repülő! Hallom a berregését! - derült fel Karcsi sírós arccal. - Itt a helikopter! A legjobbkor!

Már jól hallották a közeledő zúgást, aztán megjelent a világítóbombák fényében a felderítőgép. Merészen bukott a tutaj fölé.

- Integet! Integet! - lelkesedett Karcsi.

Most valóban integettek a repülőből.

A repülőtér rádiósai pedig sebesen jegyezték.

- A Bujdosó-zátonynál megtaláltam a gyerekeket. Egy tutajon sodorja őket a víz. Úgy látom, eveznek. Fordulok újra - szakadt meg az adás.

Néhány másodperc múlva ismét megszólalt a rádió.

- Azt hiszem, most akarnak feljutni az öreg tölgyre. Emberfeletti harcot vívnak a hullámozó vízzel és a széllel.

Még egyszer integett a fiúknak, azután felhúzott a magasba. Már onnan adta a következő tájékoztatást.

- A világítóbombák fényénél talán elérjük az öreg tölgyet. Mindezt azonnal jelentsék az árvízvédelmi bizottságnak.

Vörös vonalak a térképen

A vízállást jelző térképen egyre vastagodtak az áradást követő vörös vonalak. Mint valami szerteágazó koronájú fa, olyan volt a térkép. A Bujdosó fölötti mellékfolyók erősen felduzzadtak, így még az éjszaka folyamán elrendelték a veszélyeztetett községek kiürítését.

- Először a gyerekeket, betegeket, öregeket szállítsák el - rendelkezett Farkas. - A férfiakat vigyék a töltésekre. A reggeli órákban honvédségi alakulatok érkeznek a segítségükre. Azonnal kezdjék meg a nyúlátak építését!

A főmérnök még kijelölte az éjszaka érkezett mérnököknek a veszélyesebb szakaszokat.

Aztán megint csend lett a teremben.

- Próbáljon lepihenni, ezredes elvtárs - szólalt meg később.

- Gondolja, tudnék aludni? - nézett rá Farkas. - Szinte örülök, ha valamivel elfoglalhatom magam. Hiszen miért titkoljam, megértem, mennyire aggaszt a gyerekek sorsa. A fiam sorsa. Nem merem felhívni a feleségemet, pedig megígértem, hogy ma este telefonálok. De inkább reggel, ha sikerül.

Így mondta: ha sikerül. Kéri érezte a hangjából, mennyire retteg attól, hogy nem sikerül. Tudta, hiába erősködne, hiába vigasztalná.

- El kell foglalni valamivel - gondolta.

- Jó lenne, ha személyesen győződne meg a mentőosztag felkészüléséről - ajánlotta -, még indulás előtt kiérne a gátórházhoz. Itt most úgysem számíthatunk váratlan eseményre. Délelőttre kell minden erőnket tartogatnunk. Éppen azért gondolom, megnyugtatná, ha látná a minden eshetőségre felkészült expedíció indulását.

- Rendben van - nézett órájára az ezredes -, közben ellenőrizhetem a kiürítés megkezdését is.

- Kis kerülővel arra is mehet - biztatta a főmérnök -, szólok a gépkocsivezetőnek, készüljön.

A folyosón találkozott a repülő-összekötővel, aki most hozta Hegedűs alezredes rádiótáviratát.

- Megvannak! - lobogtatta messziről a papírlapot.

Kéri átfutotta, és hirtelen zsebre tette.

- Ez még jobban kétségbe ejtené. Menjen be, és szóban jelentse, hogy a fán vannak.

- Nem tehetem - szabadkozott a főhadnagy.

- Ezt kell tennie! - nézett szemébe a mérnök. - A gyerekek ott a tutajon veszélyben vannak. Ezt az ezredes elvtárs is nyomban felismeri. Ha úgy tudja, hogy feljutottak a fára, sokkal nyugodtabban fog intézkedni.

- És ha elsodorja őket a víz?

- Ha így történne, akkor sem szabad most, ezekben az órákban megtudnia. A gyerekek mellett negyvenezer ember biztonsága is az ő kezében van. Megértem?

- Rendben van - sóhajtott a főhadnagy, és belépett az ezredeshez.

Először zavarban volt, de az ezredes nem vette észre.

- Biztos, hogy látták őket? - kérdezte háromszor is.

- Tehát fõnn vannak az öreg tölgyön, élnek? - mondogatta Farkas, mintha saját magát akarná meggyõzni róla.

A fõhadnagy csak némán bólintott.

- Kihozzuk õket! Most már ki! - hajtogatta egyre lelkesebben, s köpenyébe bújt.

Hirtelen megállt a keze a levegõben.

- Csökkent a szél ereje? - kérdezte a repülõtõl.

- Nem.

- És a reptér parancsnoka engedélyezte a felszállást?

- Nem.

Farkas megütközve nézett a fõhadnagra.

- Az alezredes elvtárs maga szállt fel.

- Hívják azonnal a repülõteret! Hadd köszönjem meg neki.

A fõhadnagy zavarban volt. Egyetlen perc alatt lelepleződik, hogy nem mondott igazat.

- Még nem érkezett vissza a gép. Rádióon kaptuk a jelentést.

- Tehát még hátra van a leszállás?

- Igen.

Nem beszéltek többet. Mind a ketten tudták, hogy ez a legveszélyesebb része a repülõútnak. Odafõnn sok száz méter magasban a pilóta könnyebben ellensúlyozhatja a viharos szelet, de leszállás közben, éjszakai sötétségben, egyetlen váratlan szellõkés a földhöz vághatja a kis gépet.

- Ha visszaérkezett a gép, azonnal jelentsék a Pap-erdei gátõrházhoz - búcsúzott a repülõtisztõtõl.

Lent az autónál Kéri és a vezetõ csomagokat rakott be a hátsó ülésre.

- Ezeket a vattaruhákat is vigyék magukkal. Valószínû, hogy átáztak a nagy hullámveréstõl.

- Köszönöm - szorította meg a fõmérnök kezét az ezredes.

Szeretett volna még mást is mondani, de Kéri már eltűnt az épület kapujában.

A kocsik állandóan dudálva kanyarodott az országútra. Mellette, elõtte, mögötte gépkocsik robogtak. Az út mellett tüzek égtek, emberek rakták a dömpereket. Távolságban hatalmas kotrógép dolgozott, hogy egyetlen harapással ötven ember munkáját végezze el.

Farkas most nem látta a nyüzsgést. Az autók üveglakán, mint valami mozivásznon a Bujdosó képe jelent meg. Az öreg tölgy és az ágak közt kapaszkodó gyerekek.

- Alszik - gondolta a vezetõ, amint odapillantva látta, hogy utasa becsukott szemmel ül.

Pedig ébren volt, csak a gondolatait nem tudta elparancsolni onnan, ahol a fiát és három társát sejtette.

Tengeribetegség

A pánikot, ami a tűz vízbe hullásakor már majdnem kitört, megakadályozta a hirtelen kigyulladó fény. Az integető pilóta új reményt öntött a csüggedőkbe, de amíg integettek, megtört a tutaj lendülete, és a hullámok sodorni kezdték az árterület felé.

- Mindenki a helyére! - tért magához Péter.

A jeges szélről, a sok kiabálástól berekedt, alig jött ki hang a torkán.

- Nyomás! Gyere, nyomás! - vette át a szót Laci, és ismét belekapaszkodott Péter kormánylapátjába.

De hiábavaló volt minden erőlködés.

A vízen járó ember tudja, ha a víz egyszer elragadja csónakját, akkor bármekkora erő is kevés a víz erejének megtörésére.

Azok a rudak, amelyekkel eddig tolták a tutajt, már nem értek feneket. Látták is, érezték is, hogy a Bujdosó földhátáról lesodródtak. A bástya helye, az öreg tölgy egyre távolodott.

- Karcsi, a vaslapáttal evez! - parancsolta Laci. - Gyere, mi is evezünk! - intett Péternek.

A tutaj ritka deszkáiból feltéptek kettőt, és a korlát alatt átnyúlva, a recsegő padkán ülve húzni kezdték a vizet.

Könyökig merültek az oldaluk mellett csobogó dermesztő hullámokba. Ingük az izzadságtól lett vizes, kabátjukra, nadrágjukra jégkéreg fagyott.

- Nem bírjuk! - fuldokolt az erőlködéstől Karcsi.

- Mindjárt kialszik a fény, és akkor végünk - suttogta Kati.

- Nyomás! - hörögte Laci. - Nyomás, fiúk, mert meggebedünk!

A három világítóbomba közben egyre lejjebb szállt.

Péter abbahagyta az evezést. Fölállt, és az árterületet kémlelte.

- Irány az a fűzfa! - kiáltott kissé jobbra mutatva.

Talán 30 méterre tőlük egy vízben álló fűzfán porlottak szét a hullámok.

Laci megértette a szándékát. Kissé ráfeszítette eveződeszkáját a tutaj oldalára, és teljes erővel húzni kezdte a vizet.

Most a hullámok is segítettek. A lassan előrebukdácsoló tutajt egyenesen az ágak közé hajtották.

- Kapaszkodjatok meg! - kiáltotta Péter, és erősen megragadta a síkos vesszőket.

Laci is belekapaszkodott az ágakba. Éppen idejében. A három világítóbomba nagy sustergéssel merült a vízbe. Ejtőernyőjük szétterült a hullámokon, aztán átázva süllyedt a fenékre.

A két kisebb is megragadott egy-egy marék ágat, és térdével a szalma hullámtörőnek támaszkodva egészen a fatörzs mellé húzta a hullám dobálta tutajt.

- Teljesen átázunk - remegett dideregve Kati.

A csonkig égett fáklyák hunyó parazsáról már nem gyűjthették meg a tutaj fenekén megnedvesedett zsíros ágakat.

- Át kell kapaszkodnunk a másik oldalra - parancsolta Péter. - Ott valamivel kisebb a hullámverés. De gyorsan, amíg pislognak a fáklyák.

Ágról ágra kapaszkodtak. Úgy osztották be, hogy amíg Péter és Kati keresett biztos és vastagabb vesszőket, addig Laci és Karcsi tartották meg a tutajt. Azután a másik kettő biztosított, amíg Laciék találtak kapaszkodásra alkalmas helyet.

Nagy nehezen megkerülték a fát. A másik oldalon érezhetően csendesebb volt a víz. A hullámok csak himbálták, de nem dobálták őket. Annál kellemetlenebb volt a fölülről rájuk hulló eső. Az ágak közé csapódó hullámokat felfogta és szétverte a fa koronája, de ezeket a vízcseppeket jeges permetként hordta rájuk a szél. Ettől még a fáklyák maradék parazsa is kialudt, és vaksötétben maradtak.

- Most mi lesz? Oda fagy a kezem - siránkozott Karcsi.

- Először is biztosítanunk kell, hogy el ne sodródjunk - tapogatózott a tutaj orrába kuporodva Péter.

Valamennyi vastagabb ágat végigmatatta, hogy melyikre lehet rákötni a tutajt. Végre talált egy karvastagságú csonkot. Ráhurkolta a vaddisznóbőr szíjat.

- Ez nem elég - tapogatózott a sötétben Laci. - Erre az egyre nem bízhatjuk magunkat.

- Akkor kapaszkodunk is.

- Fonjunk valami kötélfélet a vesszőkből.

- Megpróbálhatjuk - gondolkodott Péter -, de addig Karcsi és Kati pihenjen.

- Lefagy a kezem! - sziszegte Kati, amikor a nevét hallotta.

- Burkolózzatok be a lódenkabátba, háttal a szélnek - mászott hátra a sötétbe Péter.

- Az is vizes. A kezem! Rettenetesen fázik.

Megtalálta, amit keresett. Az őzikét.

- Mindjárt megmelegíthetitek a kezeteiket.

- Bújjatok össze - húzta egymás mellé a két gyereket -, és dugjátok a kezeteiket ide! - tette lábuk mellé a kis állatot. - Ide a combjai közé, a hasához!

Az első pillanatokban furcsállták Péter tanácsát, mégis megtették. Lábuikat maguk alá húzva, hátukon a kabáttal, közöttük a melegítő őzzel, kuporodtak a tutaj fenekére. És az őz melege lassan feloldotta ujjjaikban a gémberevést.

A két nagyobb felváltva tartotta az ágakat. A vesszőkből sikerült két eléggé biztonságosnak érzett „kötelet” fonni. Ezeket a köteleket belefűzték a tutaj orrába, és azután csak az egyik fiú tartotta biztosításként a vastag ágat.

Bármennyire is kifáradtak az éj közepe óta tartó veszedelmes hajszában, nem aludhattak el.

Hiába magyarázta ezt Péter. A kicsik egymás vállára hajolva szunyókálni kezdtek.

Felrázta őket. Először azt hitték, hogy leszakadt a tutaj.

- Nem alhattok, értsétek meg - magyarázta Péter.

- Nem tehetek róla - mentegetőzött Karcsi -, csak azt veszem észre, hogy lebillen a fejem, aztán már csak azt, ha fölébredék.

- Akkor számoljunk - parancsolta nekik a fiú -, kérlek, Kati, kezdjed! Négyesével! Minden százasnál a másik folytatja. Rajta! Négy, nyolc, tizenkettő...

- Tizenhat, húsz, huszonnégy - folytatta a lány.

Száznál Karcsi kezdte, aztán Laci számolt hangosan, majd Péter, utána ismét Kati folytatta.

Egészen felélénkültek. Még nevettek is, amikor valamelyikük eltévesztette.

1500-nál ismét Péterre került a sor. De nem hallották a hangját.

- Na, mi az, belesültél? - kurjantotta Karcsi.

Válasz helyett csak nyögéseket hallott.

Péter a padkára könyökölve térdelt a tutaj fenekén. Fejét kidugta a korlát alatt, nyögött, sóhajtozott, tátogott.

- Mi bajod van? - ugrott melléje Laci -, elcsaptad a gyomrodát?

- Nem..., nem tudom - nyelt a fiú -, talán tengeribetegséget kaptam - és ismét kihajolt a víz fölé.

Elindulnak a csónakok

Nem messze a gátórháztól, ahol a kisvasút töltése a védőgátat keresztezte, már a vízen ringatózott a két rohamcsónak. A töltések találkozása egy szögletes kikötőt alkotott. Itt bocsátották vízre a csónakokat. A hadihajós tiszt és a műszaki főhadnagy már bemelegítette a motorokat. A híradó pontosan megbeszélte a gátórház padlására telepített rádióállomás vezetőjével az összeköttetés minden részletét. Úgy állapotok meg, hogy a rohamcsónakok és az őrház között rádiókapcsolatot, az őrház és az árvízvédelmi bizottság között pedig telefon-összeköttetést tartanak fenn. Így állandóan tájékoztatni tudják a parancsnokságot a mentőosztag előrehaladásáról, és az esetleges légi felderítés eredményeit nyomban közölhetik a vízen levőkkel.

Az orvos egy tömött hátizsákot rakott a csónakba.

- Csak nem akarsz egy zsák gyógyszert beadni nekik? - tréfálkozott a hadihajós. - Ha megtudják, mennyi orvosságot viszel, kimenekülnek a másik part felé.

- Ettől az orvosságtól te sem félnél - nevetett az orvos, és kissé kibontotta a zsák száját. Két hőpalack teteje bukkant elő. - Rumos feketekávé. Valódi! A papírban meg csokoládé.

- Nem lehetne beüzenni nekik, hogy csokoládéval várjuk őket? - folytatta a hadihajós -, talán maguktól is kijönnének?

A tréfálkozásnak Farkas ezredes érkezése vetett véget. Az őrházban már találkozott Bérczivel és Bacsóval. Hárman jöttek megnézni a csónakokat.

- Ezeket a ruhákat is rakják be - nyújtották az autóból kihozott kötegeket.

A műszaki oldalkocsis motorkerékpárral érkezett. Zöld göngyöleget dobott a csónakjába.

- Mi van abban a csomagban? - kérdezte az ezredes.

- Vegyivédelmi ruha, illetve csak a nadrágrész. Hónaljig érő vízhatlan nadrágok, ha valahol ki kell szállni a vízbe.

A híradó kipróbálta a rádiót.

- Remeteszállás..., Remeteszállás..., Remeteszállás jelentkezzék!... - mondogatta a mikrofonba.

Azonnal jött a válasz!

- Itt Pap-erdő... Pap-erdő... Pap-erdő.

A hadihajós és a műszaki megindították a motorokat. Az első rántásra beugrottak, és keverni kezdték a vizet. Az orvos is beszállt. Legutoljára Bacsó és Bérczi léptek a csónakba.

A fák fölött már kékllett a hajnal, a gáton égő villanykörtefűzér fénye mind vörösebb lett.

- A Bujdosón levő öreg tölgyfán vannak - búcsúzott tőlük az ezredes -, ott látta őket a felderítő-repülő.

- Legkésőbb másfél óra múlva ott leszünk - fogadkozott a hadihajós.

Még nem virradt meg, de nem vártak tovább. A csónakok orrát nekifordították a víznek, és széles hullámokat verve megindultak a Bujdosó felé. Az elsőben - amit a hadihajós vezetett -, Bérczi és az orvos ült, a másodikban Bacsó és a rádiós.

A kis katonai adóállomás keretantennájáról percenként szakadtak el a láthatatlan hullámok, amelyeket abban a pillanatban élő hanggá változtatott a gátórházi rádió.

- Itt Remeteszállás..., Remeteszállás..., minden rendben.

S jött a válasz.

- Pap-erdő..., Pap-erdő..., Pap-erdő. Vettem.

Farkas ezredes hosszan nézett az erdőben eltűnő rohamcsónakok után. Azokon utazott minden gondolata, reménysége. Ha jól megy, két-három óra múlva ismét hallja a fiú hangját, és kiadhatja a bombázási parancsot.

A szél meglobogtatta köpenye szárnyát, csontig hatolt. Óráját nézte. Még nem volt öt óra. Hétkor kell jelentést kapnia a sikeres mentésről.

- Addig megnézem a veszélyben levő fálvakat - gondolta.

Úgy érezte magát, mint amikor Péter született. Akkor sem tudott másra gondolni.

Beült a gépkocsiba, és néhány perc múlva már a kiürítendő községek felé robogott, de az autó motorjában is a rohamcsónakok zúgását hallotta.

A reménység repülője

Hegedűs alezredes még szeretett volna visszatérni a Bujdosó fölé, hisz aggasztotta a hullámokon hanyódo gyerekek sorsa, de jól tudta, hogy közvetlen segítséget úgysem adhat a világítóbombák fényén kívül. Azoknak odalent minden figyelmüket a vízre és a tutajra kell fordítaniuk. Ha ott kering fölöttük, ráfigyelnek és nem a körülöttük tomboló vízre.

Ismét magasan repült. Egyenesen a repülőtér felé. Az irányító rádiójelek pontosan vezették, csak a szélre kellett vigyáznia. Odalent már várták. Minden különösebb baj nélkül földet ért.

Rogács őrnagy jelentkezett nála.

- A mentő repülőgép felszerelését készítjük. Sajnos a repülőiskola helikopterét nem tudjuk megszerezni. Ilyen vad szélben helikopter nem szállhat fel.

- Ez a kis gép jól kiállta a próbát. A szerelők azonnal nézzék át! Ezzel megyünk fölénk, és erről dobjuk a gumicsónakot.

Amíg a szerelők gondozásba vették a gépet, Hegedűs és Rogács a hangárba mentek, ahol már a mentőgép csomagját állították össze. Egy felfújt gumicsónakba kötötték bele az evezőket, a vízmentesen csomagolt élelmiszereket, a posztóba csavart termoszat. Az egyik szerelő már kevergette a vörös festéket, amivel a csónak vastag tömlő oldalára ráírják: *Azonnal evezetek a part felé!*

- Ejtőernyővel dobjuk? - kérdezte az őrnagy.

- Ezen gondolkodom - töprengett Hegedűs. - Mert ha feljutottak a fára, és bízom benne, hogy elérték, akkor alig néhány négyzetméteres területre kell célba dobni. Ilyenkor a szél belekapaszkodhat az ernyőbe, és messze elsodorhatja, ők pedig nem futhatnak utána, mintha szárazföldön lennének. Ha nem esik a fára, akkor semmit sem csináltunk. Ejtőernyő nélkül még abban sem reménykedhetünk, hogy az ernyő zsinórjai fennakadnak a fán.

- És ha egészen alacsonyan dobjuk, ernyő nélkül?

- Veszélyes. A szél nekilök egy fának, és rájuk zuhanunk.

A szerelő már megkezdte a felirat festését.

- Valami ügyes dobószerkezetet kéne készíteni - töprengett Rogács -, olyant, amit nem sodorhat el a szél, és mégis megnöveli a kapaszkodófelületet.

A hangárban külön kis raktárban őrizték az ejtőernyőket. Az ajtaja mellett félig kibomlott ernyő selyme fehérlett. Ezen akadt fenn az őrnagy tekintete. Néhány napja gyakorlat közben szakadt el. Az egyik ejtőernyős ugrás közben fennakadt a rádiótorony antennáján. Az ernyő kirepedt, a gazdáját tűzoltólétrával szedték le a magasból.

- Talán ezzel lehetne valamit kezdeni - mutatta az alezredesnek.

Kibontották az ernyőt.

- Ha minden második cikket kivágnánk és a tetejére kötnénk egy kis nyitóernyőt, akkor néhány másodpercre kitérülne, a szél csak igen kicsit sodorhatná, viszont az ágak között fennakadna.

- Persze, így is bele kell kombinálni a széljárást - gondolkodott Hegedűs. - És ha vízbe esik? - töprengett tovább.

- Úgy kell dobni, hogy a víz sodra is a fának hajtja.

- Kössünk néhány közönséges levegővel töltött ballont az ernyő peremére. Akkor nem süllyed el a zsinórzat sem, hanem szétterül a vízen és hálóként nekiúszhat a fának, ha egy kis szerencsénk van.

Gyorsan megmagyarázták a technikusoknak, hogyan készítsék el az „ejtőhálót” - ahogy nevezték -, és visszamentek a gumicsónakhoz. Azon már ott vörösödött a frissen festett parancs.

- Fél óra alatt megszárad - mondta a szerelő -, lakkfestékkel írtam.

- Neki mernek vágni a víznek? - aggodalmaskodott Rogács.

- Ha látta volna a tutajukat, nem kérdezné, filmen is hátborzongató lenne az.

- Vajon elérték-e a fát?

- Bízunk benne. Virradatkor meglátjuk.

A repülőtér épületeiben a bombázógépek személyzete készültségben várta a felszállási parancsot. Az alezredes most reggel hétig pihenőt engedélyezett nekik.

Öt órakor pedig ismét beszállt a felderítőgépbe. Már nem egyedül. Rogács őrnagy bosszúságára egy fiatal törzsőrmestert választott útitársul az önként jelentkezők közül.

- Az őrnagy elvtárs vezeti a bombázást - búcsúzott a gép mellett a parancsnok -, hét órától a legszigorúbb készültségben várják az indulási parancsot. Higgye el, az sem lesz könnyebb feladat!

Belépett a vezetőfülkébe, magára húzta a plexifedelelet, és amíg a törzsőrmester visszaintegetett a földön maradóknak, a felhők közé irányította a gépet.

Kíváncsi szempárok követték, ameddig apró ponttá zsugorodva el nem tűnt az ég peremén. Tudták, hogy a két repülő mellett a reménység és az élet is ott utazik a szürke hófelhők között.

Út az öreg tölgyig

Péter nem tudta, mitől lett rosszul. A nagy hullámverés közben nem ért rá magával törődni. Néhányszor megszédült, de azt hitte, hogy a tutaj himbálózásától billent meg. Amikor végre egy kissé nyugalmasabb helyzetbe kerültek, akkor vett erőt rajta a rosszullét. Az állandó ringás egyre jobban megkeverte. Nagyokat lélegzett, hogy hányingerét elűzze, de nem használt. Hiába kuporodott össze, hiába nyújtózkodott ki, a kellemetlen görcsök egyre feljebb tolták a gyomrát.

- Jobb lesz, ha csendben megkönnyebbülök - gondolta és óvatosan a tutaj szélére térdelt, hogy a számolók ne vegyék észre.

De hiába próbálta elrejtetni keserves kínját.

- Igyál egy kis vizet - biztatta Kati.

A kanna azonban feldőlt a küzdelmes úton, és a benne maradt néhány korty is megfagyott a hidegben.

Már a süvöltő szél rájuk keményítette az átnedvesedett ruhát, mégis ellepte a verejték.

Végre megkönnyebbült.

- Feküdj le - segítette a lány -, nyújtózz csak végig a deszkákon.

A víz alulról is fölvert, de mégis megtette. Vacogva nyúlt el. Kati betakarta az egyetlen kabáttal. Simogatta a homlokát, de segíteni nem tudott.

Laci, hogy Péter kidőlt, egyszerre nagyon erősnek és határozottnak érezte magát.

- Én vagyok a felelős mindenkiért - gondolta, és elérkezettnek érezte az időt, hogy viselkedésével kivívja Kati tetszését.

Végigtapogatta a kikötőszíjat. Ellenőrizte, hogy a vesszőkötél jól tart-e, aztán odamászott a remegő barátja mellé.

- Jobban vagy? - hajolt föléje.

- A gyomrom most nem kevereg - sóhajtotta Péter. - Csak a kötelekre vigyázzatok!

- Minden rendben van, Péter! Semmiért se izgasd magadat. Fő a nyugalom! - pillantott Kati felé, aki a fekvő fiú homlokán pihentette a kezét.

És lelke mélyén egy kicsit szeretett volna beteg is lenni.

A lány keze hideg volt, mégis jólesett Péternek a simogatás. Becsukta a szemét, gondolkodni akart. A nagy fát, az öreg tölgyet próbálta elképzelni, de a kusza ágak helyett Kati kócos fejét, szomorú szemét látta becsukott szemmel is.

Végre megritkult a sötétség. Lassan derengeni kezdett körülöttük. Először a vízbe merült törzsű fák árnyai bontakoztak ki a fekete éjszakából, majd megfényesedett az állandóan mozgó víztükör.

- Készüljünk fel az átkelésre - ült fel Péter.

- Hogy érzed magad? - anyáskodott Kati.

- Jót tett a pihenés? Nem fagytatok meg? - nézte az ágakat szorongató fiúkat.

- Nem is tudom - tapogatta magát Karcsi -, lehet, mert nem érzem a kezem, lábam.

Laci elnevette magát, a többiek is vele nevettek.

- De azért mozgatni tudod mindegyiket.

A kicsi kipróbálta minden végtagját. Guggolóállásba ereszkedett, karját, ujját mozgatta.

- Úgy látom, nincs hiba - mosolygott rajta Péter.

- Most már kibírjuk a repülőig - vigasztalódott Karcsi -, mert most már biztosan jön. Mit gondolsz, miért volt itt az éjszaka? Csak ez nem hidroplán volt, hanem olyan rendes gép. Ez nem tudott leszállni.

- Kimennék én már ladikon is, csak egyszer meleg szobába kerülhessek - reszketett Kati -, képzeld el anyámat! Csak meg ne tudja, hogy itt vagyok!

- Délre már nála lehetsz - nyugtatta meg Laci -, és ha jól dolgozunk, fél óra múlva már a kályha mellett sütheted a fázós hátadat. Ugye, Péter, indulunk?

- Jó lenne rendbe hozni a tutajt - ajánlotta a gubbasztó fiú. - A hullámok alaposan próbára tették.

Erre szükség is volt. Az állandó mozgás meglazította a drótokat, feszegette az ácskapcsokat, behasította a deszkákat a merev szögek mellett.

Először a drótokat húzták meg, ahogy hozzáfértek, azután az ácskapcsokat verték vissza. A körülöttük lévő fűz vesszőket levagdosták, és újabb köteleket fontak. Ezekkel erősítették meg a rogyadozó hullámtörőt és a korlátokat.

- Több evező kell az átkeléshez - mérte szemével a távolságot Péter. - A rudakkal nem érünk feneket.

Az éjszaka sebtében feltépett deszkákból még két evezőt faragtak.

Amire kivilágosodott, ismét útra készen álltak.

- Laci, honnan induljunk? - kérdezte Péter. - Két lehetőségünk van. Az egyik: fölkapaszkodunk a fák mentén a régi tanyánkkal egy magasságba, ahhoz a facsoporthoz - mutatta a Bujdosón levő néhány fát -, onnan a hullámok irányára ferdén evezhetünk a tölgyig, ahogy látom, ez több mint 100 méter.

- És a másik lehetőség?

- Átkapaszkodunk a fák között a kisvasútig, majd onnan addig az erdőrézig, ahol a csapdákat állítottuk fel. Ennek az erdőnek a peremén 30-40 méter távolságra közelíthetjük meg a nagy fát.

- Világos, hogy így megyünk - szakította félbe Laci.

- Csakhogy akkor ezt a távolságot a hullámveréssel szemben kell megtennünk, míg a másik úton a víz sodra is segít.

- Én a harmincméteres út mellett szavazok - mondta Karcsi -, ami biztos, az biztos. Ameddig kapaszkodunk, én nyugodtabb vagyok.

Így határoztak.

Fától fáig, ágakon húzódkodva vonszolták előre a tutajukat. Péter erős akarattal küszködött az ismét előforduló kóválygással.

- Majd a fán pihenhetek - gondolta, és ugyanúgy kivette részét a kemény erőfeszítésből, mint a többiek.

Végre elértek a kiszemelt helyre.

- Néhány percig pihenjünk, kifújjuk magunkat, és akkor nyomás! - lihegett Laci.

A nagy tölgy közel volt hozzájuk, de azon a kis távolságon tombolt a víz. A hullámokból nekik is kijutott, de az éjszakai zuhany már megedzette őket.

- Oda nézzetek! - ugrott fel hirtelen Péter.

Fent a bástya magasságában a tutajuknál háromszorta nagyobb jégtáblát sodort a víz. Az eddig összefüggő jégmezőről szakadt le.

- Töredezik a jég - bámulta Laci.

- Azonnal induljunk. Ha megindul a zajlás, szétlapíthatnak a jégtáblák.

Vezényszóra lökték el magukat a fáktól. Vezényszóra eveztek. Jobboldalt elől Laci ült, hogy a fához érve azonnal kiköthessen. Mögötte Karcsi kanalizta a vizet. Baloldalt Kati evezett, és Péter kormányozta a tutajt.

Óráknak tünnek a percek. A hullámok billegették, dobálták őket. De az öreg tölgy mégiscsak közeledett. Nem törődtek a szemükbe csapódó vízzel. A padka alá dugott lábukkal kapaszkodva mélyen szúrták evezőiket a vízbe, és minden erejüket beleadták a húzásba. Az elszabadult jégtábla 20-25 méterre bukdácsolt tőlük, látszott, hogy nem találkoznak vele.

A távolság egyre fogyott. Izzadtak, lihegtek, most egyikük sem fázott. Végre a fa oldalához koppant a tutaj.

Laci ledobta evezőjét, és gyorsan kalapálni kezdte az előkészített ácskapcsot. A többiek folytatták az evezést, hogy a tölgy mellett tartsák magukat. Péter úgy kormányozta a tutajt, hogy a víz nekinyomja őket a fának.

- Megvan! - kiáltotta Laci, amikor a vaddisznóbőr szíjat már háromszor is átfűzte a szilárdan álló ácskapcson.

- Éljen! Éljen! - borult Kati nyakába a kisfiú.

Péter is szorongatta Laci vállát, és feledve rosszulétét, izgalmát, fáradságát, majdnem sírt a boldogságtól.

- Megkezdjük a kihajózást! - kiáltotta ragyogó arccal. - Először Laci menjen fel a fára. Olyan fészket építünk odafenn, hogy a madarak is megirigylik.

Az alsó ágak vállmagasságig értek Lacinak. Könnyen felkapaszkodott.

- Most fokozatosan bontani kezdjük a tutajt, és az anyagából azonnal építjük a fészket.

Először a „rakományt” adogatták fel, a kályha és az őz kivételével. A szerszámokat az ágakhoz kötözte Laci. Csak a fejszét tartotta kézben. Arra lenn és fenn is szükség volt.

A vastag törzs fölött szétágazó ágak találkozási helynek bizonyult a fészkekrakásra. Laci néhány apróbb ágat levagdosott, azután Péter és Karcsi bontani kezdték a tutajt.

A merevítőket levették és kettéválasztották billegő járművüket. Két olyan széles részre, mint egy hasáb hosszúsága. Mindegyik részt két-két szál erős, faragott gömbfá tartotta össze. A szétbontott fél tutaj anyagát átrakták az épen hagyott félre, majd felnyújtották a két gömbfát.

- Úgy építjük be, hogy a másik kettőt is aládughatjuk - magyarázta Laci, miközben a fatörzsben bevágást faragott a fejszéjével, és ácskapcsokkal odaerősítette a főtartónak szánt gömbfákat.

Nem volt könnyű odafönn a munka. A fa csúszós volt. Laci fél kézzel kapaszkodott, a szél is elbizonytalanította, de mégis szaporán építkezett.

- Adhatjátok a fedélzet anyagát! - szólt le. - Karcsi jöjjön fel!

Elsősorban a deszkákat használták fel. Csak a tartórudak végéhez - ahol a törzssel érintkeztek -, raktak hasábokat. Itt a nagy fa átvette a terhelést, és a két fiú alatt meg sem rezdült a főtartó. Amikor lepallózták a körülbelül három méter hosszú és egy méter széles fészket, óvatosan feltették a kályhát is a fára.

- Mindjárt bedurrantunk! - lelkesedett Karcsi.

Most már Katit is felsegítették. Az öreg tölgy száraz ágait tördelték, és néhány perc múlva vidám füstfelleg röppent ki a kályhacsőből.

- Van ám huzatja! - kurjantott Karcsi, és szinte rátenyerelve a tüzesedő vasra, melengette gémberedett ujjait.

- Az őzikét, Péterkém, az őzikét is add föl! - nyújtotta karját a lány.

A megkötözött lábú kis állatot felnyújtották a „fészekbe”. Ott reszketett a gyerekek lábánál gúzsba kötve.

Laci és Péter most már a tutaj másik felét rakták föl a fára. A fölösleges hasábokkal kitöltötték a fészek alatt levő űrt.

- Úgy áll ez, mintha szárazföld lenne - topogott Karcsi.

Valóban szilárdan állt. A két gömbfa végig ráfeküdt a hasábfá polcolásra, meg se moccant. Kissé keskeny volt ugyan, de biztonságosnak érezték. Péter a szalmát is feladta.

- Belül elég száraz - mutatta. - Alulra tegyétek a nedveset, fölültre a szárazat.

Mivel a szalma lecsúszkált, tenyérynyi széles deszkákból párkányt szegeztek kétoldalra.

- A maradékból szélvédőt készítünk - nyújtogatta fél az utolsó darabokat Péter.

- Vigyázz, mert belepottyansz a vízbe! - óvta Laci.

- Még csak az hiányzik!

A hullámok át-átcsaptak a maradék tutaj fölött. Péter csizmája is átnedvesedett, de be akarta fejezni a munkát odalenn.

- Ne kelljen még egyszer lemászni a biztos helyről - gondolta, miközben az utolsó ácskapcsot is kifeszítette és feladta. Csak néhány szál drót tartotta össze a vízben lebegő hasábokat.

- Töredezik a jég! - pillantott meg Kati újabb jégtáblát.

A meg-megerősödő szél nyomását nem bírta a jégmező pereme. Az úszó jégtáblák már mindenfelé sodródtak.

- Figyeljete! Figyeljete! - ugrott fel hirtelen Karcsi. - Repülő! Hallom! Repülő! Ott van! Ott van!

Mindannyian izgatottan kémlelték az eget, amerre Karcsi mutogatott.

A következő pillanatban csobbanás és hangos kiáltás fordította meg őket.

A tutaj maradékát üresen dobálták a hullámok. A víz veszettül kevergett alattuk. Pétert sehol sem látták.

- Belefulladt?! - sikoltotta Kati.

Tehetetlenül, halálra váltan lesték, felbukkan-e Péter a jeges hullámokból.

Leállnak a rohamcsónakok

A gátórháztól induló rohamcsónakok a kisvasút töltése mellett haladtak előre. Bérczi apó ezt az útvonalat tartotta leginkább járhatónak. Ez volt a legszélesebben kiirtott sáv, és egyenesen a Bujdosóra vezetett.

Az első száz métereken ágaskodó orral, sebesen szántották a vizet, de csakhamar lassítaniuk kellett. Úszó fahasáboknak, sodródó, vízbe fulladt állatoknak ütköztek. A kisvasutat is kikezdte a víz. Az erősebb áramlású helyeken elmosta a töltést, felforgatta a síneket. A talpfák végei néhol kiálltak, néhol a víz alatt lapultak. Ha nagy sebességgel rohannak tovább, könnyen előfordulhat, hogy rászaladnak egy ilyen akadályra, és léket kapnak.

A két motorvezető csakhamar tapasztalta, hogy egészen más rohamcsónakot vezetni a fák között, mint a nyílt vízen. Itt nincs hely kerülgetésre, mert amíg az egyik akadályt kerülik, nekirohannak a másiknak. Akadály pedig bőven volt.

Talán két kilométert jutottak előre, amikor a hadihajós rohamcsónakja hangos surrogással felszaladt valamire. Bérczi és az orvos majdnem kibuktak a hirtelen megállástól. A hosszú csónaktest fölfeküdt a víz alatti akadályra.

- Persze, itt keresztezi a kocsit a töltést - fedezte fel a baj okát az öreg. - És feltöltötték az utat, hogy könnyebben rakodhassanak a kocsikról.

Először csákyával és evezőlapátokkal próbálták letolni csónakjukat a zátonyról. De hiába ringatták. Hiába feszültek neki, a lapos fenekű rohamcsónak mozdíthatatlanul pihent az iszapos rakodón.

- Mi baj van? - kiáltotta a mögéjük érkező műszaki.

- Nem mozdul az ördögnek se!

- Várjatok! - hajtott előre óvatosan a másik.

Amikor érezte, hogy az ő rocsója is talajt ér, megállt.

- Vigyázz! Átdobok két védőruhát! - lódította feléjük a szétbontott zöld csomagból előkerült nadrágokat - ezzel bemehetünk a vízbe.

A hadihajós és Bérczi húzta fel a hónaljig érő nadrágokat. Közben a műszaki és Bacsó is beöltözött. Olyanok voltak, mint a bűvárok, csak a gömbölyű, üvegablakos sisak hiányzott róluk.

- A víz nagyon hideg, gyorsan kell dolgozni, mert görcsöt kap az ember - figyelmeztette őket az orvos.

Nem merültek mélyre, csak a gumitalp csúszott. Két-három erőteljes nyomás után ismét lebegett a csónak.

- Nem lyukadt ki? - nézett bele a műszaki.

- Azt vizsgálom - térdelt a rocsója fenekén a hadihajós.

Sehol sem látott szivárgó vagy bugyborékoló vizet.

- Rendben vagyunk - indította újra, és széles ívben kikerülve a veszélyes helyet, folytatták útjukat.

Ám, ha jön a baj, akkor csöstül jön. Egy negyed óra múlva köhögni kezdett az egyik motor. Ezúttal a műszakinál volt hiba. Gázt adott rá, de befűlladt.

- Bemelegedett - kapkodta a tenyerét a forró motortestről -, valami baj van a hűtéssel.

A hadihajós is megállt.

- Mi van? Mi a baj? - kiáltotta hátra.

- Nem hűt a motor! - hangzott a válasz.

Néhány perc múlva már együttes erővel bontották szét a motort védő burkolatot.

- Csoda, ha eldugult? - nézte a vizet a hadihajós.

Az áradat apró szemetet is hurcolt magával. A lombhullató fák leveleit, az őzek, szarvasok téli etetésére összerakott szénát, elpotyogtatott trágyájukat kevergette a hömpölygő víz.

A rohamcsónakok motorjai vízhűtésesek. A hajócsavar melletti csöveken felszívott vizet keringetik. Nem mindig ugyanazt, mint a gépkocsiknál, hanem állandóan friss hideg vizet szív föl a motor, amely hengereinek lehűtése közben felmelegszik és meleg vízként távozik.

A tiszta folyóvízből legfőljebb a lebegő mikroszkopikus iszapszemcséket szippantja fel, de az áradatból a vízzel együtt bőven belekerült szemét is a csövekbe és a hűtőköpenybe.

A két tiszt hiába szedte le a motor tetejét, hiába piszkálta ki a megtalált szemetet. Még mindig nem kapott elég vizet a hűtő.

- A főtengely mellett dugulhatott el - mérgelődött a hadihajós, aki könyökig olajosan segédkezett műszaki barátjának.

Azzal nekifeküdt a motornak, és szájába vette a hűtővezeték csövét, majd szívni, fújni kezdte.

- Mit csinálsz? - förmedt rá az orvos -, ebben a vízben nyüzsögnek a tífusz- és lépfenebacilusok. Megbetegszel!

- Majd adsz egy korty fertőtlenítőt, doktorkám - pirosodott a tiszt a nagy fűjásoktól -, most nem érek rá a bacilusokkal törődni.

Az orvos fejét csóválta és hallgatott. Bacsót és Bérczit nézte, akik izgatottan lesték a motorjavítók minden mozdulatát. Lélegzet-visszafojtva figyelték, beugrik-e a motor az indítókar megforgatásakor.

A rádiós közben leadta a jelentést.

- Itt Remeteszállás... Remeteszállás..., motorhiba miatt állunk... az egyik motor hűtése elromlott..., javítjuk.

A gátórház padlásán pontosan vették minden szavát. Két perc múlva az árvízvédelmi bizottságon csengett a telefon.

- Tehát állnak - ismételte Kéri. - Közöljék velük: a jégrombolás még sürgősebbé vált. Tegyenek meg mindent, hogy továbbindulhassanak!

Ezt az utasítást már ismét a zúgó motorok hangján keresztül hallotta a mentőosztag rádiója.

Nem szólt semmit, csak Bacsóra pillantott. Ott kuporgott a csónak orrában, mereven bámulta az előtte hullámzó vizet. Látszott rajta, hogy nem látja a mellette elsuhanó fákat, nem hallja a motorok zaját. Talán a Bujdosó előbukkanását várja, az öreg tölgy kusza ágait keresi a távolban, a víz fölött, mindenütt.

Halálra ítélt falvak

Eleinte üres teherautók mellett húztak el Farkasék. A zöld színű katonai kocsikat a veszélyeztetett falvak kiürítéséhez irányították. Nemsokára a menekülők első csoportjaival is találkoztak. Nyolc-tíz kocsiból álló karavánokba verődve igyekeztek a biztos, magasabb fekvésű helyek felé. A riadozó lovak miatt lassítaniuk kellett. Az ezredes jól láthatta az éjszakai álmukból felriasztott emberek zavart, aggódó pillantásait. A lovakat többnyire öregek és asszonyok hajtották. Mögöttük, a kocsi derekába gyömöszölve, kis vagyoniuk néhány darabkája rázódott. A legszükségesebb holmit bugyrokba kötötték. Ágyneműt, ruhákat, élelmet. A bugyrok tetején nagykendőkbe csavart apróságokat oltalmazott egy-egy süldő lány vagy fiatalasszony. A kicsik szepegve kuporogtak a besározódott dunyhák tetején. Talán nem is értették a felnőttek siránkozását, csak azt érezték, hogy valami olyan történik körülöttük, amit még sohasem láttak, és amitől a felnőttek is félnek.

A kocsisorok között szarvasmarhacsordákat tereltek. A méla jószágok engedelmesen bandukoltak a kolompaszó nyomában. De egy konda megállította őket. A hirtelenében összehajtott malacok, süldők, kocák mindenfelé szaladgáltak. Hiába ugatták körbe őket a kutyák, hiába durrogott a kanászok ostora, ahányan voltak, annyifelé igyekeztek. A zavart kondából ki-kitört egy-egy állat, és sebes ügetéssel iparkodott hazafelé az ismerős úton. Hagyták, hadd fusson, egy miatt nem fordultak vissza.

Az első faluig még találkoztak néhány kisebb szekérkaravánnal.

- Mint a háborúban - nézte őket az ezredes -, ott láttam ilyen menekülést.

A falunak is háborús képe volt. A boltok bezárva, a férfiak ásóval, kapával felszerelve, kisebb csoportokba verődve siettek a gátak felé. Az utcán, udvarokban újabb szekereket raktak. A tanácsháztól akkor indult el két rendőr.

- Álljunk meg! - intett a vezetőnek Farkas.

Azután a rendőröket szólította.

- Rendben megy a kiürítés?

- Nem nagyon, az öregek nem akarnak menni.

Farkas kiszállt a kocsiból. A gesztenyefákkal szegélyezett úton túl, az első udvarban ősz hajú ember szöszmötölt.

- Mít csinál, bátyám? - köszönt rá az ezredes.

- Dolgozom - válaszolt kurtán az öreg.

- A többiek? A házbeliek?

- A fiam kint van a gáton, a menyem meg az unokám elmentek kocsival.

- Maga miért nem tartott velük?

Az öreg szomorú, de elszánt tekintettel nézett vissza.

- Látja ezt a házat? Ott azt a kamrarészt, amelyik alacsonyabb, az apám építette. Tulajdon két kezével. Ezt a közepét én rakattam föl. Az elejét, azt a széles ablakosat a fiam csináltatta. Itt születtem ebben a házban, itt halt meg a feleségem, ha úgy adódik, én is itt halok meg, de el nem megyek.

- Ne fesse falra az ördögöt, bátyám! A veszedelem nagy, baj is lehet, menteni kell, ami menthető!

- Mit tudok én megmenteni?! Egy kocsira mi fér föl? Az életem munkája pusztul el, a keservesen szerzett bútorainkat temeti el a ház, mert a fele vályog, összedől a vízben! Akkor inkább temessen maga alá engem is! - buggyant ki két nagy könnycsepp az öreg szeméből.

Aztán szinte könyörögve kérdezte Farkastól:

- Hát nem lehet segíteni? Nincs mentés? El kell pusztulni ennyi vagyonnak? Csináljanak valamit. Valami..., valami olyant, amitől megmenekülünk!

Az ezredes toroka elszorult. Óráját nézte. A mutató kiegyenesedve, mereven állt a hatoson.

- Négy óra múlva... - gondolta, de hangosan csak annyit mondott: - Mindent megteszünk, hogy ne érjen ide a víz.

Az öreg nem szólt, csak aggódó, reménykedő tekintetéből látszott, hogy hiszi is, meg nem is az autós ember szavát.

- Nagyon sokan..., nagyon sokan - csuklott fel keservesen -, nagyon sokan bízunk magukban.

Farkas némán szorította meg a reszkető, kerges kezét.

Az autó ablakából nézte a tovatűnő házsorokat. Fehéren, becsukott ablakokkal, némán álltak egymás mellett a házak, mint száz és száz halálraitélt - született meg benne a hasonlat.

- Nem! Nem! - tiltakozott önkéntelenül. - Nem szabad megtörténnie! De mi lesz, ha nem sikerül a mentés?! - borzongott meg.

- Sikerülnie kell! Sikerülni fog! - próbált nyugalmat erőszakolni magára.

Péter a jég között

Karcsi kiáltására ő is a repülőt kereste az égen. A mutatott irányban meglátta a gyorsan növekvő gépet. Integetni akart, megfélemlítve arról, hogy a lába alatt nem biztos talaj, hanem hullámzó víz van. Az első karlendítéssel egy időben billent meg a tutaj. Felkiáltott, de szájába már víz csapott. Nagyot nyelt és szippantott belőle, mire feneket ért. Lélegzete is elakadt a dermesztő víztől, amely azonnal megtalálta az utat csizmaszáránál, kabátujjánál, gallérjánál, és pillanat alatt fájdalmas hidegséggel ölelte körül. Talajt érve nyomban elrúgta magát. Örökkévalóságnak érezte azt a másodpercet, amíg ismét levegőt szippantott. Újabb hullám zuhant a nyakába. Prüszkölve tempózott néhányat, hogy a felszínre jusson.

Repülőzúgást és kiáltásokat hallott, de nem ért rá odafigyelni. Tájékozódni próbált. Az erdőrészt látta maga előtt a víz fölött. Gyors tempókkal vágott arra. Érezte, sietnie kell, a jeges víz nem játék. Fehér tábla suhant el az orra előtt. Arcul csapta a szele. Megtorpant. Földet ért. Felegyenesedett. Mellig ért a víz. Lábolt benne tovább, karjának pillangózó mozgásával segítette magát előre. Újabb jégtábla közeledett. Ráúszik? Előredobta magát. Majdnem a hátán érzi a mögötte bukácsoló, borotvaéles szegélyű, sokmázsás tömböt. Talajt keres. Lebukik. Itt újra nincs fenék. Úszik tovább. A bal lábát kegyetlen fájdalom rántja össze. Görcs! Végem van! Pedig már csak tíz méterre vannak a fák. Bénult lábbal tempózik tovább előre. Valahol olvasta, mi segít ilyenkor. A lélekjelenlét. Ezt nem lehet könyvből tanulni. Az életösztön hajtja. Leszorítja bal sarkát, és felfelé feszíti lábfejét. Közben karjával húzza magát előre. A görcs mintha oldódna. De jaj, a jobb lábában is érzi. Csak kézzel előre! Az életéért úszik, versenytársa: a halál. És győz: karcsapással. Megragadja az orrának lendülő ágat. A fölötte levő után kap. Két-három függeszkedő mozdulattal kibújik a vízből. Mint éhes krokodil, vágódik a fához egy kisebb jégtábla. Talán tízmázsás lehet. Még följebb rántja magát. Feszíti a sarkát, harcol a görcsrel, amely fölfelé kúszik a testében. Lovaglólásban csúszik egy ágtetőre, átöleli a törzset. Öleli, szorítja, feszíti a lábát. A ruhát ráfagyasztja a szél, de belül a testében vadul áramlik a vér, törtet a bénult tagok felé. Fülében cseng a víz, szeme előtt kékesvörös karikák zsonglörködnek, hátán fagyos a ruha, de lassan bizsergető melegség vibrál a lábujja felé. Arcával a vizes kéreghez tapadva öleli a fát, mintha össze akarná roppantani. Torkában lüktet a szíve, de már nyargal benne a vér..., és nem fázik.

Ernyedten tartja magát, kiles a törzs mögöl. A repülőt látja, amint megvadult darázsként, dübörgő zúgással kering az öreg tölgy körül.

A fáról integetnek, kiáltoznak. Csak ne lenne ilyen süket a víztől! Fél kézzel kapaszkodik, a másikat kidugja, és merev karral, mint egy szemafor, visszainteget. Észrevették!

A gép most repül rá a fára. Valami sötét test válik el a törzsétől. Mint őszi ökörnyal, zsinórok kúsznak föl a zuhanó sötétszürke valamiből a fölötte fehéredő ejtőernyőig. Lepedőnyi fehérségek csattognak odafönn. Két főág közé esik a ledobott holmi. Az ernyő fennakad a fán. Óriás ingaként leng a víz fölött. Hogy micsoda? Nem látja tisztán.

- Gumicsónak! Gumicsónak! - hallja a fiúk kiáltozását, és Lacit látja fölfelé kapaszkodni az ágak közé.

A szél ismét megvacogtatja. Reszketve bújik a védelmet nyújtó fatörzs mögé.

Csak a repülő zúgását hallja.

Eközben a három gyerek a csónak megszerzésén fáradozott. Laci óvatosan felmászott az ernyőig. A zsinórok közül hármat elvágott, és nagy ügyvel-bajjal, a minduntalan akadályozó ágak alatt átbújtatva lehozta a fészekbe.

- Ezt most ideleln erősen megkötjük - hurkolta egy vastag ághoz -, azután újra felmászom és elvagdossom a többi zsinórt. Ha leesett a vízbe, akkor azonnal húzzátok ide a gumicsónakot.

Odafenn - amikor másodszor is felmászott - már sokkal nehezebb volt a dolga, mint az előbb. A zsinórok közül néhány a vékony külső ágakon akadt meg. Ezek az ágak úgy mozogtak a szélben, mint vitorlánhajók árboca a tengeri viharban. A ringó, hajladozó ágakon szédülni kezdett.

- Nem kockáztathatom, hogy beleesek - gondolkodott. - Akkor a két kicsinek is vége lenne - és óvatosan visszamászott a biztonságosabb, vastagabb főágra. - Megpróbáljuk leszakítani - határozta el, miközben visszaereszkedett a fészekbe.

Közben a fölöttük keringő felderítőgépből minden mozdulatukat figyelték.

Hárman kapaszkodtak az ágra kötött zsinórokba. Húzták, hintáztatták, megfeszítették, de az erős zsinórok jól tartottak, az ágak pedig ijéként meghajolva kapták vissza a terhet, ha a gyerekek ereje ellankadt.

- Itt állunk, mint éhes kutya a madzagon lógatott csont előtt - bosszankodott Karcsi.

- Fejszével kell az ágakat levágni - határozott Laci.

De a mellettük elzúgó repülőből integettek.

- Mit akarhatnak? - tanácstalankodtak.

Csakhamar meglátták.

Odafönn az alezredes és a törzsőrmester is észrevették, hogy hiábavaló a gyerekek erőlködése.

- Segítsünk rajtuk, törzsőrmester elvtárs! - szólt hátra Hegedűs.

Azzal széles ívben a folyó fölé kanyarodott.

- Levágjuk nekik - magyarázta - a szárnyunkkal!

Vakmerő próbálkozás lett volna még csendes időben is, amit tervezett. De ekkora szélben még nagyobb kockázattal járt a zsinórmelés. Alacsonyan, szinte a vizet érintve kellett röpdülni, hogy a fa koronája alatt lógó zsinórokat elérhessék. A szélén kívül a nekik csapódó ágak, a zsinór rántása is vízbe buktathatja őket. Nem beszélve arról a szerencsétlen lehetőségről, hogy valamelyik zsinór beleakad a gépbe, és akkor a szárnyvégen lógó teher, amely a fához volt kötve, menthetetlenül lerántja a repülőt.

- Alezredes elvtárs - szólt előre a törzsőrmester -, ne egyenes vonalban repüljünk neki, hanem ferde síkú körön fűrészeljük le a zsinórt.

Hegedűs azonnal látta, hogy bajtársa ötlete a legjobb megoldás. Mert így nem kell sokáig alacsonyan szállni, hanem egy olyan köríven repülnek, amely csak a legalsó pontján érintette a zsinórt. A gép éppen fordulóban van, ahogy elvágja a zsinórt, azonnal emelkedhet a fával ellenkező irányba.

- Először berepüljük magunkat, azután centizünk - emelte magasba a gépet Hegedűs.

A gyerekek izgatottan lesték az emelkedve, süllyedve köröző gépet. Először azt hitték, nekik megy, de mindig visszakanyarodott.

A gép pedig úgy írta a köröket, mint a szabad kézzel rajzoló ember ceruzája. Pedzette, pedzette a zsinórokat mindig közelebből, de még nem kapott bele.

- No, most kapaszkodjunk! - szólalt meg Hegedűs, és ismét rábukott a zsinórra.

Enyhe rándulás jelezte, hogy elérték. Az alezredes azért repülte be a pályát annyiszor, hogy minden mozdulat beleidegződjék. Most a gépiesen biztos vezetés mellett minden figyelmét a zsinór rándításának azonnali ellensúlyozására fordíthatta.

A gép fűgén kapaszkodott a magasba, a törzsőrmester örömmel kiáltotta:

- Sikerült!

A három gyerek boldogan húzta a zsinórokat. Csak amikor a fa mellé ért a csónak, akkor vették észre a vörös betűs felírást: *Azonnal evezetek a part felé!*

Minden körülmények között

Nyolc óra után ért vissza Farkas ezredes az árvízvédelmi bizottságra. Közben több falut is megnézett. Mindenütt ugyanaz a kép fogadta. Az emberek sírva rakták fel menthető holmijukat a segítségül küldött teherkocsikra. Megrendülten csukták be a házakat, ahol bútoraik, értékeik java része ottmaradt. Szomorúan nézték elhagyott otthonaikat, kedves családi fészkeiket. Ki tudja, áll-e még, ha visszajövünk?! Ez a kérdés lappangott valamennyiükben.

Természetesen a kiürítés is lassan ment. Hiába rendelték el már éjszaka. Negyvenezer ember áttelepítése időt, sok gépkocsit és jó utakat követel. A gátakhoz érve látta, hogy ha az áradás nem szűnik, azaz ha a Bujdosónál torlódó jeget sürgősen szét nem verik, nem lesz idő a kiürítésre. A gátak fölött átcsapó víz az országutakon éri a menekülőket ezreit. Asszonyokat, gyerekeket, öregeket! Gépkocsi is kevés volt. A kiürítéshez küldött kocsik egy részét a gátépítők rendelkezésére kellett bocsátaniuk. Az utak túlszűfoltóságáról pedig személyesen győződhetett meg visszafelé jövet. Kocsi kocsi után tolongott, előzni alig lehetett a szembejövő teherautók miatt.

- Azonnal bombázni kell - erősödött meg benne az elhatározás, és alig várta, hogy visszaérkezzék.

Azt remélte, hogy Kéri és a többiek már a gyerekek megmentésének hírével várják.

- Öt óra előtt indultak - próbálta számígtatni a lehetőségeket. - Tíz-tizenegy kilométer az út. Egy óra alatt ott lehetnek. Ha közben váratlan nehézségekkel találkoznak, két óra alatt akkor is eljutnak a Bujdosóig. Akkor most már kifelé tarthatnak - nézte az óráját.

Nem mert arra gondolni, hogy másként is lehet. Szinte sajnálta már az éjszakai izgalmait. Hiszen itt vannak kitűnő bajtársai, mintha az ő gyerekeik lennének veszélyben, úgy jelentkeztek. Már látta a pillanatot, amikor találkozik Péterrel. Biztosan lesoványodott, nagyon fáradt lesz. Nem csoda. Hány napja szorultak bent? A fő, hogy talán már a gátórháznál vannak.

Türelmetlenül lépett ki a kocsiból. Sietve föl a lépcsőn. Az emberek köszöntötték, és másfelé nézve igyekeztek tovább.

- Miért nem mondják, hogy sikerült? - kutatta őket. - Miért nem örülnek?

A tanácskozóteremben Kéri fogadta.

Kezet fogtak.

Várta, hogy a főmérnök mondja. A másik hallgatott. Nem újságolta, hogy sikerült.

Mintha áttüzesedett volna a zubbonya, csupa verejték volt. Kigombolkozott, majd letette a köpenyét, amikor megkérdezte:

- Mi hír a Bujdosóról?

- Órákat állnak a motorok. A szemetet sodró víz eldugaszolja a hűtésüket. Alig javítják meg az egyiket, már a másikkal van baj.

- A repülő?

- Ledobták a gumicsónakot. A gyerekek el is fogták.

- Eveznek kifelé? - reménykedett.

- Nem.

- Nem?! Hát miért nem?! - robbant ki kétségbeesetten.

- A négy közül egy vízbe esett, de sikerült megkapaszkodnia. Azt mentették, amikor a gép otthagya őket.

- Nem tudja, melyik?

- Nem.

- Nem..., nem..., nem... - mindenre csak ez a válasz, táncoltak az idegei, de fegyelmezte magát. Lassan, az asztalra támaszkodva, kisimította a meggyűrődött térképet.

- Ezt a vonalat bejártam - kezdte halkán, és közben ceruzával mutatta a községeket, a gátat, amerre járt. - A helyzet válságos, azonnali beavatkozást követel. Ha a víz átbukik vagy átszakítja a gátat, az országúton éri a menekülőket.

- A nyúlgát építése hogy halad?

- Lassan, nagyon lassan.

- Számításaim szerint - vette föl jegyzetömbjét a mérnök -, ha a jég nem indul meg, az állandó gátakon délután két órakor átbukik a víz.

Ítéletként hatottak ezek a szavak Farkasra. Néhány másodpercig még gondolataiba merülve állt, majd az ajtóhoz lépett.

- Kérem a repülő-összekötőt!

A főhadnagy két perc múlva már sebesen jegyezte a parancsot.

- A bombázókötél azonnal szálljon fel, és induljon a Bujdosó fölé. Ha odaérkezett, rádiójelentést kérek. A bombázást csak külön parancsra kezdjek meg. Gondoskodjon róla, hogy állandó rádió-összeköttetésben legyek a levegőben levő kötélek parancsnokával.

A repülőtszert szerette volna megkérdezni, hogy sikerült-e a mentés. De az utasítás komor hangja benne rekesztette a szót.

Tisztelgett és sietett, hogy a parancsot azonnal továbbítsa.

Kéri az órájára lesett. Az ezredes elfogta pillantását. Látta, hogy a főmérnök összeráncolt homlokkal számol valamit.

- Én is úgy számítom - törte meg a csendet -, fél tízre ott lesznek a bombázók, addig még kihozhatják őket.

- És ha nem sikerül? - nézett szemébe a főmérnök.

Farkas megint határozott volt.

- A jeget tíz óráig minden körülmények között megindítjuk. Minden körülmények között! - ismételte a mondatot, és gyorsan kinézett az ablakon, hogy munkatársa ne lássa kétségbeesett tekintetét.

Így, háttal állva mondta még egyszer, talán csak azért, hogy önmagát is meggyőzze!

- Minden körülmények közt...

A víz alatti veszedelem

A két rohamcsónak már háromszor állt meg. Háromszor melegedett be a motor, háromszor szedték szét, hogy továbbmehessenek. A négy tiszt könyökig olajos volt. A híradó éppen úgy segédkezett a szerelésnél, mint a csöveket piszkáló, szívó, fújó orvos. Az előbb még ő figyelmeztette őket a vízben hemzsegő veszedelmes baktériumokra. Most már maga sem törődött velük, hiszen fogytán az idő, nagyon kellett sietniük.

Bacsó és Bérczi is ott tiblábolt körülöttük. Látták, hogy a katonák egyre többet nézik az óráikat, egyre kapkodóbban dolgoznak. Ők is szerettek volna továbbrobogni, de mégsem értették a riadt igyekezet okát. Hiszen a gyerekek négy napja bent vannak az árterületen. Ahogy tudják, biztonságos helyen, az öreg tölgyön. Fél órán vagy egy órán nem múlik a kimentésük. Ha eddig kibírták, most már nemsokára szárazföldre kerülnek.

Végre ismét járt a motor. A híradó odakuporodott a rádióhoz és jelentette. Néhány perc múlva jött a válasz.

- A bombázógépek elindultak. Fél tíz után megkezdik a bombázást. Minden erővel előre a gyerekekért!

Fél órájuk volt addig.

Hangosan nem mert szólni róla. Hátralépett a motorvezetőhöz, úgy súgta a fülébe.

Kis tisztáson haladtak át. A műszaki tiszt motorja felbúgott, és a rocsó magasra emelkedő orral előzte meg a hadihajóst. Az csak bámult utána, de a rádiós sürgető integetésére ő is rákapcsolt, és alig három-négy csónakhosszúságra fölzárkózott a rohamcsónak után. Sejtette, hogy nem vele akar versenyezni a műszaki. Láta, hogy a rádiós állandóan a készülék mellett ül. Arcáról próbálta leolvasni, mit hallhat a fejhallgatóból, mert nem kiáltott át semmit sem.

Az összeszűkülő út ismét lelassította őket. Az úszó fadarabok hangos koppanásokkal verődtek az alumínium csónaktesthez, de ezzel most már nem törődtek. Nyílt vízen, bár ott a hullámok nagyobbak voltak, ismét gyorsabban törtek előre. Aztán hirtelen, néhány hangos puffanás után már csak a második motor hangja hallatszott.

A műszaki kapkodva rángatta az indítókart, de néhány fáradt pöffenés után megint leállt a hajócsavar.

- Vontatlak! - kiáltott át a hadihajós, és mellé siklott csónakjával.

Gyorsan átadta a kötelet. Odahurkolták az álló rocsó orrába, hogy ne zavarja a vontató motorját, ami hosszan hátranyúlott, egy rövid nyelű csákllyát állítottak fel. Azon vezették át a kötelet. Bérczi odaült a csónak farába rögzített csáklly mellé, és kézzel tartotta.

Amíg ezt a munkát elvégezték, a jól működő motort is leállították. A hirtelen keletkezett csendben távolról motorzúgást hallottak.

Először a rádiós hallotta meg, de a többiek is az eget nézve keresték a zúgás okát.

- Repülők? - kérdezte Bacsó.

- Igen, azok lehetnek - indított a hadihajós. - Vigyázat, indulok! - kiáltotta, és az előreugró motoros nagyot rándítva vontatni kezdte a másikat.

A műszaki most csak kormányzott, de ez nehezebb volt, mint a vezetés. A hadihajós teljes gázzal száguldott az egyre szűkebbé váló úton. A vontatott csónak úgy táncolt a kötél végén, mint egy megveszekedett inga. Minden pillanatban fatörzseket súroltak, bokrok fölött suhantak el, ágak alatt csúsztak át.

A repülőzúgás egyre erősödött, és Bacsó csakhamar észrevette a fejük fölött elhúzó repülőrajt.

- Mit akarnak ezek? - kérdezte a rádióst.

- Biztosan menteni indultak - hazudta elpirulva a híradótiszt.

- Ennyien? - csodálkozott Bacsó, és számolni kezdte a gépeket. - Tizenkét gép?! Menteni? Hiszen ezek nem szállhatnak le a vízbe! Ezek..., ezek... - döbönt rá a repülők céljára. - Ezek bombázó-gépek! A jeget akarják bombázni!

Sápadtan meredt a híradóra.

- Ugye, ezek bombázni fognak? - ragadta meg a tiszt ruháját -, mondja meg az igazat! Ezek a jeget fogják bombázni!

A tiszt lassan megfogta az egyre zavarosabb tekintetű férfi karját, és az ülésdeszkára húzta maga mellé.

- Felbillenti a csónakot! - nézett mélyen a szemébe.

- De tudni akarom! - tört ki az apa. - Nekem két fiam van ott! Ezért kellett így sietnünk?!

- Igen - fogta át a vállát a tiszt. - De még igazán nincsen ok a rémüldözésre. Mi is elérhetjük őket, és valószínűleg ők is kifele tartanak már.

- Hogyan? Mivel? - az izgalomtól elfulladva kérdezte Bacsó.

- Gumicsónakot dobtak nekik repülőről.

- És... és ott bombáznak a közelükben? A fánál?

- A Duna széles, és a bombák a víz alatt robbannak.

- Édes gyerekeim! - tört ki a zokogás Bacsóból. - Az a nyomorult sofőr! Ő az oka mindennek!

Fel akart ugrani, tépte fojtogatónak érzett gallérját. Négy nap minden izgalmát, féltő aggodalmát csordulásig töltötte az új és rettenetes veszély felismerése.

A tiszt szorosan átölelte a vállát az ülésdeszkán.

- Ezzel nem segítünk rajtuk! - próbálta nyugtatni. - Maradjon csendben, hogy legalább a többiek higgadtan dolgozhassanak.

Érezte, mint küzd önmagával, remegve, ajkába marva, fulladozva az apa. Aztán már csak a könnyei patakzottak.

Szinte a vasúti síneken mentek. A két vezető arcán izzadtság gyöngyözött. A hadihajós ütközésig nyomta a gázt, a műszaki tiszt terpesztett lábbal, izmos karokkal feszült neki a kormányznak használt motornak. Csak lopva pillantott órájára, amin veszettül forgott a mutató, gyorsan repültek a percek.

- Elérjük! Elérjük! - számította magában.

Aztán hirtelen meglazult a kötél. Úgy csobbant a vízbe, mint amikor ostorral vágják rá. Csak a lendület vitte előre a csónakot. A vontató motorost mintha a vízbe szögezték volna. Az orra már elsüllyedt, csak a fara ágaskodott ki a kevergő áradatból. Az orvos kapkodva tempózott, igyekezett a felszínen maradni. A csónakban ülők csak most eszméltek. Átázva kapaszkodtak a motoros

farába. A lendülettől előrecsúsztak, de nem estek ki a csónakból, mint az orvos, aki elől az orrban ült.

A műszaki meredeken lefeszített motorral fékezett, és odasiklott a süllyedők mellé.

- Mi történt? - rángatta át Bérczit és a tisztet, amíg a híradó a véres arcú orvost emelte be.

- Átok! Átok! - káromkodott a hadihajós. - Léket kaptunk.

A kétszeres terhelés mélyebbre merítette az épen maradt rohamcsónakot.

- Vigyázzunk! Semmi kapkodás! - parancsolta a műszaki. - Mi van veled, doktor?

- Szedjétek ki gyorsan a felszerelést - intett a vízzel telt csónak felé az orvos.

A piszkos hullámok már emelgették a hátizsákot, a ruhacsomagokat.

A hadihajós úgyis vizes volt már, átugrott csónakjába. Átdobálta a felszerelést, majd vállig nyúlva a vízbe, tapogatva kereste a léket.

- Csoda, hogy ketté nem szelte a csónakot - állt fel, vizes karját rázogatva. - Egy vasból készült „talpfa”.

A rohanó víz itt is felforgatta a síneket, és olyan szerencsétlen helyzetbe állított egy vastag acéllemezből készült sínlátétet, hogy az egyik éles sarkával felfelé, talán tíz centiméterre a víz színe alatt maradt. A sebesen száguldó rohamcsónak alumíniumtestét valósággal felhasította, és a csónak farában húzódó derékszögű bordában megakadt. Ezért nem süllyedt el a csónak vége.

Fönt a levegőben, körívben repülve ismét megjelentek a bombázók.

- Mi lesz most, mi lesz velük?! - kezdte újra Bacsó.

- Azonnal kicseréljük a két motort! - húzta közelebb az ép csónakot a hadihajós.

Csak hogy ezt könnyebb volt mondani, mint megvalósítani. A tönkrement csónak alatt, a kisvasúti töltés koronájáig csak 80 centiméter mély volt a víz. De a csónak mellett, ahol a töltés rézsúje hirtelen lejtett, mellig ért. Ráadásul a ferde, csúszós talajon megállni sem lehetett. A túlterhelt csónakból kiemelni a rossz és beszerelni a jó motort azzal a veszéllyel járt, hogy felbillenek és elmerülnek, hisz egy-egy rocsómotor megmozdításához, ilyen helyzetben, mind a hat emberre szükség volt. Hiába gázolt a vízbe Bérczi apó és az orvos, akinek felrepedt homlokát a híradós gyorsan bekötötte, nem tudták kicserélni a motorokat.

A reménytelen erőlködés láttán Bacsó, aki már alig tudta türtőztetni magát, teljesen összeomlott. Megszállottként hajtogatta:

- Meghalnak! Meghalnak! Jaj, drága fiaim, mi lesz veletek?! - és úgy ugrált, hogy kis híján elmerült a csónak.

Bérczi és a híradó fogták le. Az orvos injekciót adott neki, amitől a csónak orrába roskadt.

A rádiós elkeseredve, majdnem sírva mondta a mikrofonba.

- Itt Remeteszállás... Remeteszállás jelenti: a Bujdosótól körülbelül három kilométerre az egyik csónakunk elsüllyedt, a másiknak leállt a motorja. Mindent elkövetünk, hogy tovább mehessünk.

Gumicsónakból jégtörő!

- Nekünk kell kievezni? - nézte a gumicsónak oldalára festett vörös betűket Karcsi. - Most, amikor talán végre biztonságban vagyunk?! És ezzel a hólyaggal? Hiszen egy jégtábla úgy kipukkasztja, mint egy luftballont!

Laci eközben megkötötte az ejtóernyőzsinórokat, és leugrott a csónakba.

A lány a fészek peremén térdelve sürgette:

- Gyorsan rakjunk ki belőle mindent, és hozzuk ide Pétert! Megfagy ebben a pokoli szélben!

- Péter! Megint Péter! Mindig csak Péter! - dohogott Laci. De amikor a fiú integető karját látta, elröstellte magát, és a következő pillanatban szinte örült, hogy most valami olyannak kell következnie, amikor ő mutatja meg, mire képes a barátjáért.

- Fogjátok! - nyújtotta föl a csomagokat.

A kicsik azonnal bontogatni kezdtek.

- Forró tea! Csoki! - lelkesedett Karcsi.

- Kecs! Szalonna! - bontogatta a másik csomagot Kati.

- Semmihez ne nyúljatok, amíg Pétert fel nem hoztuk a fára! - rivallt rájuk Laci. - Mindent rakjatok össze egy helyre!

A gumicsónakban csak az evezők maradtak. Laci nézte a hullámozó vizet, amely elválasztotta Pétertől. Egymás után úsztak rajta a jégtáblák. Igaza volt Karcsinak. Ha megszorítják a csónakot, úgy elpukkan, mint a halhólyag. Egyszer odaevezni és egyszer vissza - méregette a távolságot. Egyedül nem bírom. Péterre nem számíthatok. A vízbe pottyánás előtt is beteg volt. A két kicsivel együtt vágjak neki, most, amikor biztonságban vannak?

A csónak egyik végében összetekert kötelet látott. Kibontotta. Talán öt méter hosszú volt. Kevés - nézte a távolságot újra -, ez a kötel nagyon rövid. Mivel lehetne megtoldani? Az ejtóernyőzsinórok! - látta meg a három hosszú zsinórt. A fa ágairól is lógott jó néhány.

- Összefonjuk - mutatta a kicsiknek -, amíg én a többit leszedem, ezeket fonjátok meg.

Az összes elérhető ejtóernyőzsinórt lehozta a fészekbe. Odafönn a lengő ágak között megint elfogta a félelem.

- Nem, nem lehetek gyáva! - próbált szabadulni szorongásaitól -, Péter is megtenné értem. Most megmutathatom, hogy vagyok olyan bátor, mint ő.

A vastag selyemkötél-darabokat gondosan összekötötték.

- Böven elér odáig - nézegették a karikába rakott kötelet.

A hólyag, a luftballon, a gumidunyha - ahogy Karcsi nevezte a csónakot, még izgatta Lacit.

- Ha megszorítják a jégtáblák, elsüllyed. Akkor pedig mind a kettőnknek kampec.

Leugrott a csónakba, tapogatta, nézegette, milyen vastag lehet a gumi, mekkora nyomást bír el.

- Megvan! - kiáltott fel örömeiben.

- Mi van meg? - kérdezte Karcsi.

- Átalakítjuk a hólyagot jégtörő hajónak.

- Jó vicc! Talán bepáncélozod?

- Bedeszakázom!

Gyorsan leszedett két szélesebb szál deszkát, és a maradék ejtőernyőzsinórral a csónak két oldalára erősítette.

- Így a jég éles pereme nem hasíthatja ki a gumit, és a nyomást is jobban felfogja a keményebb deszka - magyarázta a munkáját néző Katinak.

Tíz perc múlva indulásra készen állt a „jégtörő”. Azt tervezték, hogy az összekötött zsinórral tartják, amíg Laci Péterhez evez, majd azzal húzzák vissza a fához.

- És ha beleakad egy jégtáblába a zsinór? - kérdezte Karcsi.

Erre eddig nem gondoltak.

- Magasabbról kell engedni, hogy ne merüljön a vízbe - jutott eszébe a megoldás Lacinak.

Találtak egy erre alkalmas ágat. Átvetették rajta, majd a fészek mellett megkötötték a végét.

- Így sokkal nagyobb erő kell a húzáshoz - nézett föl Karcsi. - Mit gondoltok, ha fölmennék?

- Leesel.

- Odakötözöm magam a fához.

Laci beleegyezett.

Amikor elindult, Karcsi már ott lovagolt a vontatókötél mellett. Hátát egy vastag ágnak támasztotta. Négy sor zsinór biztosította, hogy le ne pottyanjon.

- Halló, Péter! - kiáltották kórusban.

A didergő fiú kidugta a karját, és ismét mereven integetett.

- Indulok érted - harsogta Laci, és olyan büszkén terpeszkedett a csónakban, mint egy admirális.

Aztán leült és erőteljes húzásokkal lendítette előre a csónakot. A könnyű vízi jármű bukdácsolva táncolt a hullámokon, Karcsi és Kati óvatosan engedték utána a kötelet. Vigyáztak, nehogy megfeszüljön és felrántsa a hullámvölgyekbe huppanó csónakot, de arra is, hogy bele ne lógjon a vízbe.

Fölöttük még mindig ott keringett a felderítőgép.

- Ügyes fickók - nézte őket Hegedűs alezredes -, de nem mernek nekivágni a nagy víznek. Ezek itt maradnak a fán. Kipróbálták már a víz erejét, és jogosan félnek tőle. Nem is sejtetik, mi vár rájuk!

Az üzemanyag-fogyasztást jelző mutatók remegve táncoltak.

- Nem bírjuk hazáig benzinnel! - figyelmeztette a törzsőrmester.

- Indulnunk kell - emelte magasba a gépet Hegedűs. - Csak segítettünk rajtuk, de megmenteni nem tudjuk őket a levegőből. Reméljük, a rohamcsónakosok...

A gép ismét felkapaszkodott a felhők közé. Az alezredes átadta a kormányt kísérőjének. Fáradt volt és izgatott, a többórás repülésnél jobban kimerítette a gyerekek sorsáért való aggodás.

- Mi lesz velük?! Átvészeli-e a bombázást? És a vízbe esett fiú?! Kibírja-e ezt az átkozott hideg szelet?

Kérdés kérdést kergetett gondolataiban. A rádióhoz nyúlt. A jelentkező repülőtéri rádióssal pontosan közölte a helyzetet, majd utasítást adott:

- Azonnal állítsanak össze négy öltözet vattaruhából, meleg fehéreneműből, élelmiszerekből, forró feketekávából újabb légi csomagot. Az orvos elvtárs gondolja át, milyen gyógyszerekre lehet szükségük. A vízbe esett fiú tüdőgyulladást kaphat - itt megállt, nem akarta, nem merete kimondani, de aztán mégis szembenézett a várható eseményekkel -, ezenkívül elsősegélycsomagokat is készítsen pontos használati utasításokkal!

- Hahó! - kiáltotta boldogan a fa felé Laci. - Vontatás! Indulok! - és lábával megtámasztva Pétert, leszúrta evezőjét a háborgó vízbe.

Kati és Karcsi nekifeszültek a kötélnek. Óvatosan húzták az imbolygó csónakot, amely ismét a hullámokra feküdt. A tölgytől 8-10 méterre a vontatók már nem segíthettek. Ha a magas ágon átvett kötelet húzzák, felágaskodik a csónak, és a bennülők vízbe esnek. Csak annyira feszítették, hogy Lacit se ragadja el a víz.

Az utolsó méterek kemény evezése után diadalmasan kapaszkodott Laci a tutaj roncsai mellé.

Zsákként emelte vállára utasát. Kati főntről segített. Mire Karcsi eloldozta magát és leereszkedett a fészekbe, már a kályha mellett kuporgott Péter.

- A termoszt kérem! - rendelkezett Laci.

Az egyik hópalack tea felét megitta Péterrel. A másik felén hárman osztozkodtak.

- A másik termoszhoz ne nyúljatok, hanem forraljátok teli a kannát vízzel.

Amíg Karcsi leoldozta és kötélre kötve megmerítette a kannát, Laci és Kati vetkőztetni kezdték Pétert. A csizmába beledagadt a lába. A varrásnál felhasították, úgy húzták le róla.

- Majd megvarrja a suszter - vigasztalta a meleg tea hatására éledező fiút Kati -, vigyáztunk rá, csak a cernát vágtuk el.

A fiú lilára váltan remegett.

- Feküdj végig a szalmán - nyomta le Laci. - Mindjárt meleged lesz! Gyere, Karcsi, te is dörzsöld!

Maguk is belemelegedtek ebbe a munkába. Gyúrták, dörzsölték, paskolták az elnyúló fiút. Péter már nem érezte a szelet. Bőre kivörösödött. Meggyúrt végtagjaiba visszatért az élet. Belülről kellemesen átmelegítette a forró rumos tea.

- Csak folytassátok! - parancsolta Laci, és sebesen vetkőzni kezdett. - Kati, ne nézz ide!

- Mit akarsz? - próbált felülni Péter, de Kati visszanyomta.

- Hallgass!

A vetkőző fiú gyorsan ledobta ingét, alsónadrágját, pulóverjét és harisnyáját. Azután csupasz testére húzta vissza ruháját. Egy ejtóernyődarabból kapcát hasított. Abba tekerte a lábát, mielőtt belebújt átázott bakancsába. Csupasz nyakára ugyanilyen sálát kötött. A levetett alsóruhákat a kályha oldalának nyomkodva melegítette, szárítgatta.

- Most húzd fel gyorsan! - adta egymás után Péternek. - Most jó meleg!

Végre száraz, meleg ruha volt rajta. A pulóver ugyan kicsit bűdös volt, mert szárítás közben megpörkölődött, de még az égett szag is jólesett most.

Belegombolták a sült lódenkabátba - ahogy a gyorsan szárított kabátot nevezték -, és odaültették a kályha mellé.

- Most én is csinállok magamnak ilyen sálát - mutatott Laci nyakára Karcsi.

Két perc múlva már Péter nyakára is rácsavarták a méteres selyemdarabot.

- Tudod, milyen jó dolog? - magyarázta a kisfiú. - Jobban melegít, mint a lóden.

Péter csak bólintott. Már nem fázott. Úgy érezte, mintha agyonverték volna. Bágyadtan, kimerülten támaszkodott a kályha mellé rakott tüzelőre.

- Most pedig eszünk! - adta ki a jelszót Karcsi.

- Előbb még valamit megcsinálunk - torkolta le a bátyja. - A jégtörőből széltörőt készítünk.

A szél még mindig metszően fúj, bár hajnal óta csökkent az ereje. De Laci most jobban érezte. Hiába kötött nyakára sálát, a rátapadó nyirkos ruhában minden kis szellő megborzongatta.

A gumicsónak amúgy is veszélyben volt, az úszkáló jégtáblák miatt. Felhúzták a fészekbe, és az északkeleti oldalon kikötötték az ágak közé. A szél cibálta, de a mögötte megbújókat elkerülte.

- Most pedig gyerünk kezet mosni, és akkor eszünk - rendelkezett Laci.

- Miért kell kezet mosni? - bámult el Karcsi.

- Mert ez a víz, amibe nyúlkáztatok, tele van bacilussal.

- És mibe mossuk?

- Azt már felforraltuk.

Maga is érezte, hogy egy kicsit sántít a dolog, de meg akarta mutatni, hogy nemcsak olyan bátor, hanem olyan okos és körültekintő is, mint Péter.

Végre kibontották a csomagokat.

Laci Péternek mindenből kétszeres adagot adott. A hallgatagon kuporgó fiú nem evett.

- Egyél, Petikém - telepedett melléje Kati -, kell a fűtőanyag!

Végre egy kis csokoládét elszopogatott.

- Lefekhetnek? - kérdezte később elbágyadva.

- Csak meg ne fázz! Várj! Ide a csónak mellé - segítette az elgyengült fiút Laci, és párnaként feje alá igazította az összekötözött lábú, remegő őzet.

Péter elnyúlt a szalmán. Otthon az ágyát nem érezte ilyen kellemesnek, mint ezt a háromujjnyi szalmát. Az édesanyja! - jutott eszébe. - Vajon mit gondol most? Tudja-e, mi van vele?

Szeme sarkából két könnycsepp kúszott a füle mellé.

Kati vette észre, ő ült a fejénél. Szeretettel simította végig homlokát. Csak szemével intett a többieknek.

Azok még a csokoládét is halkabban rágták, hogy ne zavarják beteg barátjukat.

Ebbe a csendbe, amit csak a szélrázta ágak csattogása szaggatott meg, rajzó méhek távoli zümmögéseként halk motorzúgás vegyült.

- Repülő! - suttogta Kati. - Jön vissza.

- Ez másfajta zúgás - fülelt Karcsi -, lehet, hogy a hidroplán jön.

Laci óvatosan felállt.

- Alszik - nézte az egyenletesen lélegző Pétert.

Kibújt a csónak mögül, és egy oldalágra lépett. Figyelte a szürke égboltot, ahonnan egyre erőteljesebben hallatszott az összeolvadó motordübörgés.

- Ez nem egy gép - mondta halkán.

- Ott vannak - mutatott hirtelen a Duna fölé az utánakapaszkodó Karcsi.

A fehér hátú folyó fölött, a szürke felhők alatt széles V alakban hatalmas repülőgépek közeledtek. Lassan úsztak a levegőben, szinte ráneheztek a szélre, amely mintha meglapult volna előttük, csendesedni kezdett.

- Tizenkettő - számolta Karcsi a fejük fölé érkező gépeket -, hova tartanak?

Válaszként nagy ívben az árterület felé kanyarodtak.

- Ezeknek nincs úszójuk - leste az aljukat Karcsi -, nem hidroplánok.

- Nem - mondta rekedten Laci -, ezek bombázók.

- Bombázók?! - rebegte Kati -, mit akarhatnak?

- Tegnap este is ezek dolgozhattak - remegett meg Laci. A kötelék pedig lassan visszakanyarodott a Bujdosó fölé.

Vörös Karvalyok lecsapnak

Az alezredes felderítőgépe először nem kapott leszállási engedélyt. Akkor emelkedtek a levegőbe a bombázók. Egymás után lendültek el a földtől, és súlyos, veszedelmes terhükkel lassan kapaszkodtak fel a magasba.

A szél még mindig erősen fúj. Békeidőben ilyen erejű szélben tilos volt a felszállás. De amikor negyvenezer ember sorsa forgott kockán, nem tarthatták be a szabályzatokat. A nehéz bombákkal megrakott gépek személyzete tudta jól, hogy milyen vállalkozásra indul.

Utoljára Rogács őrnagy vezérgépe zúgott végig a betonkifutón. Gyorsan tört fölfelé, hogy a repülőalakzatba fejlődő kötelék élére szállhasson. Közben a felderítővel rádió-összeköttetést teremtettek.

- Mi a helyzet a Bujdosón? - érdeklődött Rogács.

- A gyerekek a fán vannak. A rohamcsónakosok még nem érték el őket - hangzott a rövid tájékoztatás.

Rogács nem kérdezte, mi lesz most, Hegedűs sem adott tanácsot. Parancsot kapnak a bombázásra, és bombázni fognak. Katonák, megszokták, hogy így cselekedjenek.

A bombázók V betűje már elvékonyodott a déli égbolton, amikor a törzsőrmester „letette” a felderítőgépet.

- Hozassa rendbe, tankoltassa fel azonnal - utasította kiszállás közben Hegedűs. - A bombázás után új csomagot viszünk.

- Ha lesz kinek?! - fanyalodott el a vezető.

Az alezredes nem akarta meghallani ezt a mondatot, hiszen őt is ez aggasztotta: Marad-e élő ember az ötszáz kilósok körzetében?

Hogy gondolatait elűzze, azonnal az új csomag összeállítását kezdte ellenőrizni. Három perc múlva már harsogva szidta a raktáros tiszthelyettest.

- Mit gondolsz, hogy ilyen használt rongyokat viszek én oda? Azonnal négy rend új ruhát adjon ki! Az egész repülőtér jó hírnevét bemocskolnánk a fukarságunkkal! Megértette? Új ruhát, új fehérneműt, új pokrócokat! Minden új legyen! - visszhangzott a kiürült hangár.

A raktáros futott, hogy teljesítse a parancsot. Sohasem kiabált még az öreg - gondolta -, nem lesz jó vitatkozni vele!

Hegedűs határozott, de csendes ember volt. Maga sem tudta, miért tört ki ilyen keményen. A tehetetlensége bántotta. Itt kell járkalni, várni, és közben...

- Na látja! - fogadta csendes hangon a nagy nyaláb holmival visszatérő raktárost. - Beláthatja, hogy ilyen apróságokkal nem ronthatjuk el a Vörös Karvalyok jó hírét.

Így nevezték a parancsnoksága alatt lévő alakulatot. Minden gépük orrán ott díszelgett az áldozatára lecsapó vörös karvaly képe. Vajon hogyan csapnak le most a Bujdosóra? Milyen becsülettel térnek vissza a Karvalyok? És milyen áldozatokat követel ez a harc?

Ezeken töprengett, miközben az orvosi rendelő felé tartott, hogy az elsősegély- és gyógyszerkészlet összeállításánál is ott legyen.

A tizenkét bombázó ezer méter magasságban érkezett a Bujdosó fölé. A vezérgép már állandó összeköttetést teremtett az árvízvédelmi bizottsággal.

- Itt Vörös Karvaly... Vörös Karvaly beszél... - jelentette. - A Bujdosó fölé érkezünk. Az öreg tölgyfán ott vannak a gyerekek.

- Repüljenek az árterület fölé, és keressék meg a kisvasút mentén közeledő rohamcsónakokat - hangzott Farkas ezredes utasítása.

Az árvízvédelmi bizottság tanácskozótermében négyen voltak. Az ezredes, Kéri főmérnök, a repülő főhadnagy és az új híradó-összekötő, aki a terem sarkába telepített rádiókészüléket kezelte. Az ajtón túl többen várakoztak, de az ügyeletes pisszenni sem engedte őket. Olyan volt a hangulat, mint egy klinika folyosóján, miközben odabent súlyos műtétet végeznek, ami ha nem sikerül, menthetetlenül meghal a beteg.

A teremben is hasonlót éreztek. Kéri a térképekkel kirakott asztal mellett állt, annak sarkára áttették a gátórházzal összekötött telefont. A híradós a nagy rádió mellett állandóan adta a kapcsolatot biztosító jelzéseket. A repülő főhadnagy fojtott izgalommal, szinte szoborrá merevedve várta a fejleményeket. Farkas látszott a legnyugodtabbnak. Végtelen akaraterővel parancsolt higgadtságot magának. Egyetlen fölösleges mozdulata sem volt. Amikor a térképektől a rádióhoz lépett, mindig ugyanazt az öt lépést tette meg. A telefonkagylót ugyanazzal a mozdulattal vette fel, az íróasztalhoz pontosan a szőnyeg szegélyén ment és azon jött vissza, mivel az volt a legrövidebb út. Az arcán egyetlen vonást sem láttak, ami kétségbeesésről árulkodott volna. Kemény volt, félelmetesen kemény és céltudatos.

Kéri értette viselkedését.

Ha egyetlen pillanatra elengedi magát, összeomlik. Csak így bírja, csak ekkora önfegyelem segítheti át ezeken a percekén.

- Kérem a gátórházat! - hangzott az ezredes hangja.

Szó nélkül nyújtotta a telefonkagylót.

- Remeteszállás mit jelent? - kérdezte.

- Tíz perce nincs összeköttetésünk. Hiába hívjuk, nem válaszol.

- A Vörös Karvaly jelentkezik - hallotta a rádióból.

- Állandóan hívják, ha jelentkezik, nyomban közölnék velem a helyzetüket!

Letette a kagylót. Öt lépés a rádióig.

- Itt Farkas ezredes - hajolt a mikrofon fölé.

- Itt Vörös Karvaly beszél... Jelentjük, hogy az előbb még mozgó két motorcsónak most szorosan egymás mellett áll a Bujdosótól körülbelül három kilométer távolságra.

- Nem haladnak előre?

- Állnak - jött a rideg válasz.

- Maradjanak velünk további kapcsolatban!

Csengett a telefon.

Öt lépés vissza.

- Az egyik rocsó elsüllyedt, a másiknak leállt a motorja - hallotta a megfellebbezhetetlen hírt.

- Köszönöm! - tette le a kagylót.

Az óráját nézte: 9 óra 38 perc.

Ismét öt lépés a rádióig. Letült egy székre. A zöld készülék fölött olajfestmény lógott. Valami folyóparti erdőrészletet ábrázolt. Most mozivászonként elevenedett meg előtte. A fiúkat látta, a nagy fát, a vizet, a repülőket. Majd országutak, hosszú szekérsorok, csukott ablakú, halálra ítélt sorakozó házak jelentek meg a keretben.

Határozottan vette át a fejhallgatót. A rádió zúgásán kívül a motorok dübörgését is elhozták a rádióhullámok.

Az előbbi mozdulattal megszakított film továbbpergett. A könnyezve könyörgő öreget látta, a hangját hallotta: Csináljanak valamit! Valami olyant, amitől megmenekülünk! Aztán megint a fehérre meszelt házak sora következett.

Halkan megköszöri a torkát.

- Itt az árvízvédelmi bizottságtól Farkas ezredes beszél - recsegte bele a mikrofonba.

- Vörös Karvaly... Vörös Karvaly beszél - jött azonnal a válasz. - Adom Rogács őrnagyot.

S már hallotta is az őrnagy jelentkezését.

- A Vörös Karvaly bombázókötelék a Bujdosó fölött köröz!

Farkas felnézett a képre. Csak az erdőrészlet olajfestéke zöldelt a keretben.

- Az árvízvédelmi bizottság határozata alapján megparancsolom, hogy a Bujdosó-zátonynál keletkezett jégtorlasz bombázását azonnal kezdje meg.

- De a gyerekek?! - hökkent bele a mikrofonba Rogács.

- A bombázás befejezése után jelentést kérek! - folytatta az ezredes, mintha nem hallotta volna az őrnagy közbeszólását. - Megértette a parancsot?

- Kötelékemmel megkezdem a jégtorlasz bombázását - ismételte szárazon Rogács.

Azután egész más hang csattant a fülhallgatóból. Úgy vijjogott, mint a sasoké.

- Vörös Karvalyok figyelem! Vörös Karvalyok figyelem! A gépek parancsnokai jelentkezzenek!

Tizenegy gép „antennafüle” fordult feléje. Egymás után jelentkeztek a gépek parancsnokai.

- Feladat: - kezdte kemény hangon - az alattunk levő jégtorlasz szétrombolása. Ugyanakkor a jobb parton lévő nagy fán, bombáink hatáskörzetében négy gyerek tartózkodik. Ha nem kapnak telitalálatot, akkor is veszélyben vannak. Bombáinkat a feljük fújó szél eltérítheti, és a közelükbe sodorhatja. Egyetlen módon remélhetjük, hogy életben maradnak, ha mélyrepülésben bombázunk. Így nem sodródhatnak rájuk a bombák. A repeszek és a jég talán elkerülik őket.

Kis szünet után folytatta:

- Elvtársak! Ez a Vörös Karvalyok első igazi nagy bevetése. Jó hírünkre akkor tesszük fel a koronát, ha a veszélyeztetett falvak lakói mellett ezt a négy gyereket is megmentjük.

A rádióhullámokon röppenő szavakat Farkas ezredes is hallotta. Mereven ült a széken, a képet nézte, ahol lassan köröző gépek jelentek meg szeme előtt.

Hegedűs alezredes a repülőtér rádiós szobájában figyelte a bombázóitól érkező hangokat.

- Ez aztán vakmerő szabálytalanság lesz - futott végig a gondolat rajta.

Nem ért rá gondolkodni.

- Kérjük a parancsot - csattant a hallgatóban az első gép parancsnokának hangja, és egymás után tizenegy határozott hang követelte: - Parancsot kérünk!

Maga előtt látta a hangjukról megismert repülőit. Elmosolyodott. Ezt várta tőlük!

Az őrnagy hangja harsogott:

- Ezerméteres távközzel utánam! Bombakioldás 200 méteren! Most mutassuk meg, Vörös Karvalyok! - aztán jóval halkabban szűrődött a hallgatóból: - Átveszem a vezetést!

Ez a másodpilótájának szólt.

Rogács őrnagy vezérgépével merészen bukott a Duna fölé.

Lent a fészekben szorongva lesték a fölöttük keringő lomha gépek minden mozdulatát. Az állandó félelmetes dübörgés a vizet is megremegette. A kifeszített gumicsónak olyan hangokat adott, mintha posztóval bevont dobok tömegét pergették volna a távolban.

Csak Péter aludt. Mély álomba bódulva, nem hallotta az ijesztő hangokat.

A három gyerek szólni se mert. Érezték, sejtették, hogy nem cél nélkül köröznek odafönn a gépek.

- Ezek itt akarnak bombázni? - bukkant ki a félelem és a kérdés Karcsiból.

Laci a mederben tornyosuló jeget nézte. A túlsó oldal árterületén meredező fákig, néhol hat-hét méter magasságig feltorlódva, egymásra csúszva állt a jég, amelynek szegélye szinte méterekre volt a nagy fától. A víz nyomta, emelte, de megindítani nem tudta. Csak a szél tördelte a szélét.

- Ezért kellett volna azonnal kievezni - mondta halkan. Úgy beszéltek, mintha attól félnének, hogy odafönn meghallják.

- De tudják, hogy itt vagyunk! - rebegte Karcsi.

- Biztosan nagyon kell... - nyelte el a mondat végét a bátyja.

Kati eddig szótlánul ült Péter fejénél.

- Talán elmennek, hiszen ennyi idő alatt már ledobhatták volna.

- Azok se merik, mert tudják, hogy...

- Hogy mi meg fogunk halni - sírta el magát Kati.

- Csönd! - mordult rá Laci, akit ez a hang mentett meg a sírástól.

Rettenetesen félt. Most Péter is félne - nézte az alvó fiút -, talán szerencséje, hogy alszik, hogy alva...

- Oda nézz! - sikoltott fel Karcsi.

Szirenázó zúgással csapott le az első gép. A folyó másik felén. Valami elvált a törzsétől, a gép szinte megugorva száguldott fölfelé. Lángmagú fekete füst hátán jégtáblák szöktek a magasba. A hangjával együtt érkezett a bomba szele.

- Feküdj! - sikoltotta Laci. - Feküdj! - lökte Péter mellé öccsét és Katit.

Akkor robbant a másik bomba. Érezte, közelebbről. A jég eszeveszetten kaszabolta a csónakot tartó köteleket. A harmadik bomba légnyomása a nyakukba vágta a szélfogót. Úgy bújtak alá, mint a csibék a kotlós alá. Reszketve ölelték egymást. Kati és Karcsi sírt. Laci fogai csikorogtak az erőlködéstől. Görcsösen markolta az alattuk remegő deszkát, és behúzott nyakkal hallgatta a visszahulló jégdarabok koppanását a fa ágai között. Aztán már nem is hallott semmit. Egy közelebb robbanó bomba megsüketítette. Szélesen, rajtuk fekvé tartotta a kisebbeket. Lábával a perembe

támaszkodott, kezével a deszka alatt a két főtartó gömbfát szorongatta. A gumicsónak a bombák siketítő muzsikájára táncolt. Két kötel épségben maradt, ezért nem repült le róluk. A visszahulló jégdarabok doboltak rajta, de be-beszakadó gumitestével tompította az ütések, védte a gyerekeket.

Péter egész idő alatt meg sem mozdult. Laci arcát megcsapta forró, rossz szagú lehelete. Fejével lökte félre Péter fejét, és Kati könnytől maszatos arcához simult. A lány önkéntelen mozdulattal ölelte át Laci nyakát, és olyan keservesen szorította magához, mint egy fuldokló. A fiú érezte Kati vacogó remegését. A fészek peremébe kapaszkodó karjával még jobban magához szorította a halkan vinnyogó lányt.

Összeszorított fogakkal próbálta leplezni saját remegését, de az egymás után dörrenő bombák - amelyeknek csak a légnyomását érezte - őt is megvacogtatták. Behunyt szemmel tapasztotta arcát Kati maszatos riadt képéhez, és együtt remegett a lánnyal.

Hátuk mögött csörrenéssel vágta vízbe kályhájukat és kannájukat egy süvírtve visszazuhanó jégdarab.

Ezerméteres távközzel repültek egymás után a gépek. 10-12 másodpercenként robbant egy-egy bomba. A veszedelmes teher kioldása után teljes gázzal száguldottak fölfelé, nehogy saját bombáik repeszei elérjék őket. Így is rendkívül merész vállalkozásra adott parancsot Rogács őrnagy, hiszen a szél kiszámíthatatlan lökései visszatorpanthatják a bombázás után szökő gépet, és akkor a gép személyzetének pusztulása is biztos. Hisz minden gép négy darab ötszáz kilós bombát vitt magával.

A Vörös Karvalyok másodpercnyi pontossággal csaptak le a jégre. Az első bombák ledobása után ők is ferde síkú, de 12 kilométer kerületű körön repültek. Olyanok voltak, mint egy óriási óra számlapja, amin a számok több mint 300 kilométeres sebességgel száguldanak egymástól 1000 méter távolságra.

Pokoli dörrenések között marták a torlaszt. A meder fölött keletkező fekete füstöt felkapta a szél és beterítette vele az egész árterületet. De nyöszörögni kezdett a milliányi tonna jég! A Vörös Karvalyok az első bombák ledobása után még veszekedettebben zúdultak a megáradt folyóra. Ilyen még nem volt az alakulat történetében. Huszáros merészséggel vágták le a féltonnákat.

Hegedűs alezredes - aki a vezérgéppel kapcsolatban volt, rádiója helyszíni közvetítésként tájékoztatott a küzdelemről - órával kezében figyelte a behallatszó robbanásokat. Az első detonációk szabályos 12 másodpercei után már 8 másodpercenként hallatszottak a dőrejek.

- Egymás bombájába rohannak - idegeskedett Hegedűs. Szeretett volna rájuk kiáltani a rádión át, de tudta jól, hogy azzal okozhatna szerencsétlenséget.

Végre a negyvennyolcadik robbanást is hallotta.

- A gépeknek nem történt baja - gondolta -, de mi van a gyerekekkel?

Megszólalt a rádió.

- Itt Vörös Karvaly... Vörös Karvaly jelenti: A bombázást befejeztük. Eredményét még nem látjuk. A folyót vastag füsttéreg borítja, de a szél gyorsan sodorja a füstöt. Engedélyt kérek, hogy az alakulat tizenegy gépe hazarepülhessen. Én egyelőre itt maradok, hogy az eredményről tájékozódhassam.

A parancs kiadása óta most törte meg a hang az árvízvédelmi bizottság tanácstermének csendjét.

- Az alakulat térjen vissza állomáshelyére. Ön maradjon! - mondta halkán az ezredes.

- Megértettem! - hangzott a válasz.

Aztán megint csend lett. Csak a gépzúgást hozta a rádió.

Még öt perc telt el, amíg újra hangok törtek elő a hallgatóból.

- Itt a Vörös Karvaly... a Vörös Karvaly jelenti: kötelékünk végrehajtotta feladatát. A jég megindult, a gyerekek élnek! Integetnek, integetnek - vált lelkesítővé a jelentés katonás hangja -, kutyabajuk sincs! Integetnek!

Kéri és két társa hallotta a jelentést. Csak Farkas arcát nézték. Minden szónál többet árult el. A két fiatal tiszt boldogan szökött ki a teremből. Az ezredes lerántotta fejéről a hallgatót. Kéri elé állt. Egy szót sem szóltak, csak egymás kezét szorongatták, majd hirtelen hátat fordítottak egymásnak.

A széken maradt hallgatóból kirecsegett Rogács őrnagy hangja:

- Élnek! Élnek! Integetnek!

Forró láz a fészekben

Alig tíz percig tartott a bombázás, de mind a hárman úgy emlékeztek rá, mintha órákig tombolt volna körülöttük a pokol. A sűrű, fojtogató fekete füst megvakította őket. Még az alattuk táncoló vizet sem látták. Már az első dörrenésektől megsüketültek. Azután a fa rázkódása, a felcsapó víz, a hulló jégdarabok jelezték az újabb bombák robbanását. Ijedezni sem volt erejük. Karcsi véresre harapdálta az öklét. Kati fulladozva fohászkozta el az anyjától tanult összes imádságot. Laci behunyt szemmel kapaszkodott, és mást sem csinált. Úgy érezte, minden attól függ, hogy elég erősen tudja-e szorítani a fészket tartó faragott rudakat. Babonásan hitte, hogy ezzel menti meg a másik hármát is. Régi téli estéken hallott mesék villantak át rajta, amelyekben mindig ilyesfajta módon pusztult el a gonosz óriás, és győzött a kisebb, de szívósabb, ügyesebb ember, aki legtöbbször álruhás királyfi volt.

Csak Péter nem hallott és nem érzett semmit. A mellette, rajta fekvők éppen úgy nem zavarták, mint a robbanó bombák. Az előző napok izgalmai, az éjszakán át tartó megfeszített munka, a hullámlás okozta rosszullét és különösen a vízbe esését követő percek úgy elgyengítették, hogy tehetetlen, mély álomba hullott. Görcs húzta tagjait mozdítani sem tudta.

Álmában otthon volt kedvenc kuckójában, a kis padlásszobában, amelynek minden bútordarabját maga eszkábálta össze. Feküdt a székelő módra faragott dikón, és olvasott. Izgalmas háborús regény volt a kezében, és úgy elképzelte az abban leírt harcot, hogy még az ágyúdörgést és bomba-robbanásokat is hallotta. Letette a könyvet, nézte a gerendás mennyezetet, már nem hallotta a harci zajt, de mintha az ágyúk füstje töltené meg a kis szobát, olyan szagot érzett. Kinyitom az ablakot - gondolta, és lelépett a dikóról. Mellette feneketlen sötét mélység tátongott. Borzadva rándult össze. Felébredt.

- Persze! - jutott eszébe. - Nem otthon vagyok.

Fullasztóan nyomta valami. Pislogva próbált felnézni. Laci izzadt, rémült arca volt előtte, fölötte valami szürkesség.

- Mi történt? - kérdezte, de csak valahonnan nagyon messziről hallotta saját hangját.

Ugyanaz a szag terjengett körülötte, mint álmában. Moccanni sem tudott. Egyik oldalán Kati, a másikon Karcsi szorongott. Aztán Laci óvatosan feltérdelt. Fejével nyomta fel a szürkéséget, most látta, hogy a gumicsónakot. A másik kettő még közelebb bújott hozzá. Végre Laci felállt, és ledobta róluk az összelapult gumit. Alig látta a fa koronáját a mindent ellepő fekete füsttől.

- Mi történt? - kérdezte.

Laci észrevette a szájmozgását, de kezével mutatta, hogy nem érti. Az ő szája is mozgott, de ő sem hallotta.

- Bombáztak?! - kiáltotta ijedten.

Karcsi ordította a fülébe.

- Igen.

A szél már megritkította a füstöt.

Laci az eget nézte. A kicsik lapítottak, mintha attól félnének, hogy ha megmozdulnak, visszafordulnak a gépek.

A ritka füstön áttört egy hatalmas repülőgép, alig hallották a zúgását. Csak azt látták, hogy integetnek belőle.

- Végre! - ugrott fel Karcsi.

Majdnem vízbe esett a lendülettől.

- Végre! - kiáltotta Laci.

- Vége? - bámult maga elé lassan tápázkodva Kati, miközben ujját fülébe dugva rázta, hogy szabaduljon a süketségtől.

Most kezdte megérteni, mi történt, amíg aludt. A jeget bombázták, itt mellettük. Ijedten szorította össze koccanó fogait. De a vacogás erősebb volt nála. Borzongva rázta a hideg.

A visszatérő gépből ismét integettek.

A három gyerek először kézzel, majd ejtőernyősálgájával integetett vissza.

Csak most szökött ki belőlük a majd félórás halálfélelem. Egymás nyakába borulva csókolták egymást. Ezerszer végigtapogatták magukat.

- Megvan mindenem! - harsogta Karcsi. - Neked is? - markolta meg Kati vállát.

Az csak a fülét mutogatta.

- Majd meggyógyul! - kiáltott bele Karcsi.

Mind a hárman ordítottak. Csak Péter húzta össze magát. Rázta a hideg.

Laci térdelt melléje.

- Megmenekültünk! - bődült a fülébe. - Megmenekültünk, Petikém! Ne félj már! Ne vacogj! Nincsen semmi baj!

De Péter már nem a félelemtől reszketett.

Hálásan szorongatta Laci kezét.

- Köszönöm, Lacikám! - aztán, ahogy a másik a fülére mutatott, ő is ordítva ismételte: - Köszönöm, Lacikám!

- Tudod, mi volt itt, amíg te aludtál? A pokol! A legrettenetesebb pokol.

Harmadszorra már teljesen tiszta levegőben tért vissza a repülőgép. Ágakba kapaszkodva integettek vissza. Olyan közel húzott el mellettük, hogy még a rájuk irányított fényképezőgépet is jól láthatták.

- Fényképez! Fényképez! - ugrott Karcsi egy kinyúló ágra és úgy integetett, mintha cirkuszi artista lenne.

- Ebből a képből veszünk! - magyarázta harsogva. - Mit szólnak majd a srácok, ha megmutatjuk? Most már nem mondhatják, hogy lódtunk! Ott lesz a fénykép!

Figyelte a gép minden mozdulatát. Amikor visszakanyarodott, még magasabb ágon várta a fényképezést, de ezúttal elmaradt.

A bombázóból még visszaintegettek, majd lassan emelkedni kezdett a gép, és egyre halkuló zúgással eltűnt a látóhatáron.

A gép bámulása és a szerencsés megmenekülésükön való örvendezés közben észre sem vették azokat a lökéseket, amelyek egyre gyakrabban érték az öreg tölgyet.

- Oda nézzetek! - ámult el az ágról lemászó Karcsi.

A folyó felé mutatott, ahol vad zúgással száguldozott a megbontott jég. Az eddig visszatartott sok millió köbméter víz nyomása irtózatossá erőtelt a szétzúzott torlaszt. A bombák hatására felszakadozott összefüggő jégmező táblái minden útjukba eső akadályt letaroltak.

Az alattuk, mellettük sikló jégtáblák reccsenve szeltek derékba a fákat, leborotválták a vízből kiálló fűzfák koronáit, hátukra kapták a fogpiszkálóként elnyírt sudár nyárfákat. A jég, mint bősüzlő csorda gázolt le, pusztított el mindent, ami útjába került.

Az öreg tölgy derekán is csattantak a nekilendült táblák. De a vén fa meg-megrázkódva állta az ostromot. Körülötte, a medertől legalább három-négyszáz méteres távolságig olyan lett az árterület, mint a tarló, ahol sűrűn érik egymást a vakondtúrások. Csakhogy itt a fehér jéghegyek voltak ezek a kupacok. A fák, bokrok során megtört a lendületük, s pár száz méter után az árterület magasabb fekvésű vonulatain megfeneklettek.

A folyó hátán végeláthatatlanul érkeztek a jégtáblák. A bujdosói torlasz megbontásával 50 kilométeres szakaszon indult meg a zajlás. Ez a hatalmas jégtömeg vonult, úszott mellettük.

Borzongva nézték a pusztítást.

- Hála Isten, hogy időben fölkapaszkodtunk - sóhajtotta Kati. - Ugye, Lacikám?

- Péter találta ki - hártotta át az elismerő pillantást.

Az ismét elnyúló fiú fájdalomtól eltorzult arccal reszketett.

- Mi van veled, Petikém? - térdelt melléje Kati.

- Fázom! Fázom! - vacogott a foga.

Megfogta a kezét, tenyerét a homlokára simította.

- Lázás vagy! Nagyon lázas lehetsz - tapogatta a fiú halántékát a lány. - Azt hiszem, nagyon megfáztál. Próbáld inni egy kis teát! - bontotta ki a második hópalackot. - Más orvosságunk sajnos nincsen.

És feltámasztva Péter fejét, önteni kezdte a gőzölgő folyadékot a beteg szájába.

Jégfal kapu nélkül

A rohamcsónakos mentőexpedíció tagjainak is keserves perceket jelentett a bombázás. Három kilométerről látták a bombavetés után emelkedő gépeket, hallották a bombák robbanását, alattuk is rengett a föld.

A rádiósnak sikerült megtalálni a Vörös Karvalyok hullámhosszát, így ők is hallották Rogács parancsait. Szótlanul lesték a híreket, és felszabadult örömmel ölelgették az öreg Bérczit, amikor megtudták, hogy a gyerekek élnek, integetnek.

- Kihozzuk őket! - fogadkozott a műszaki, és már vidámabban folytatta a szétbontott motor tisztítását.

A hadihajóssal együtt húsz perc alatt ismét üzemképesé tették a motort. Közben a többiek megbeszélték a további mentés módját. A megmaradt rohamcsónakkal nem tudják partra vinni a négy gyereket, ha ők hatan is benne maradnak. Ezért úgy határoztak, hogy a tölgyhöz érve az orvos, a híradós és a hadihajós kiszáll, átadja a helyét a fán kuporgóknak, akiket a magatehetetlen és idegösszeroppanást kapott Bacsóval együtt a műszaki és Bérczi visz ki a gátórházhoz. A bennmaradt három katonáért visszajönnek.

Pontosan közölték tervüket az árvízvédelmi bizottsággal, ahonnan percek múlva megkapták jóváhagyását.

A rohamcsónak most már lassan haladt előre. Sokan voltak benne, és jobban is vigyáztak, mert ha ezt a járművet is baj éri, a fiúkat sem tudják megmenteni, és ők is belepusztulhatnak a vízbe.

Messziről hallották a jégen áttört folyó zúgását, feléjük is úsztak kisebb jégtáblák, de biztonságosan haladtak előre.

Először nem tudták, hogy mi az a tornyosodó fehérség, amelyik útjukat állja.

- Jég! Jégtorlódás - ismerte fel a rocsó orrában álló Bérczi apó.

Közelebbre érve látták, hogy majd két méter magas, egymásra csúszott jégtáblákból, fatörzsekből, ágakból összefagyott akadály állja útjukat.

- Kerüljük meg - ajánlotta a hadihajós. - Keressünk rajta kaput!

Letértek a kisvasút vágásáról, és a fák koronái között kapaszkodtak előre az összefüggő jégfal mentén. A motort alig használhatták, csak egy-egy tisztáson tolatták vele a csónakot. A hosszan elnyúló akadályon nem találtak átjárót. Egy helyen beláthattak a Bujdosóra. Itt csak tíz-tizenkét méter széles és fél méter magas volt a jég.

Távcsővel kutatták az öreg tölgyet, amely úgy emelkedett ki a letarolt tájból, mint egy őrtorony.

- Ott vannak! - mutatta Bérczi a katonáknak.

Erdőhöz szokott szemével, éles látásával éppen úgy kivette az ismerős alakokat, mint a katonák távcsővel.

- Ez innen legalább hét-nyolcszáz méter - nézte a távolságot a hadihajós -, de lehetetlen odamenni.

A jégvonulaton túl zajló folyóban ötven méterre sem jutottak volna. Az egymás után sodródó jégtáblák összelapítják, elsüllyesztik a megterhelt csónakot. Ezt mindannyian tudták.

- Úgy látszik, Péterrel valami baj van - kérte el a távcsövet Bérczi, hogy jobban megnézhesse a fán lévőket.

- Igen, Péter fekszik - adta vissza később. - Mi baja lehet?

- Vagy a bombázásnál érte valami baleset, vagy a hideg és a nélkülözések döntötték le - vélte az orvos. - Legalább ezt kéne megtudnunk.

- Menjünk vissza a kisvasúthoz - tanácsolta Bérczi.

A vasútnál is úgy állt a jég, mintha örökké ott akarna maradni. Először megkapaszkodtak rajta, majd egy beékelődött fatörzshöz kikötötték a csónakot. A hadihajós mászott föl elsőként a torlaszra, azután a többiek.

Háromszáz méterre volt tőlük a fa. De innen sem tudták volna elérni. Még ha átemelik a csónakot - bár ehhez nagyon kevesen voltak -, akkor sem juthatnak tovább.

Először kiáltozni kezdtek, de a felénk fújó szél miatt nem vették észre őket. Erre a hadihajós elővette a pisztolyát, és háromszor a levegőbe lőtt. A többi tiszt is követte példáját. A lövések zajára arra fordultak a gyerekek.

- Hahó! Mi baj van? - hallották a hangjukat, mintha ők lennének a mentők.

A hadihajós a köpenye zsebében talált újságból szócsövet csavart, és azon át kérdezte.

- Mi van Péterrel?

- Lázás! - jött a válasz.

- Megfázás, tüdőgyulladás is lehet belőle - mondta az orvos -, meg kell előzünk! Meleg ruhát és gyógyszert kell repülővel dobunk.

A híradó már lecsúszkált a jégről, és hívta a gátórházat, hogy mindezt jelentse.

- Ennivalótok van? - szócsövezett újra a hadihajós.

- Kevés! Orvosság kéne! - jött ismét a válasz.

- Nem sebesültetek meg?

- Nem!

Még néhány kiáltás után elbúcsúztak tőlük.

- Maradjatok nyugodtan, kimentünk benneteket! - integettek.

- Át kéne törni a jégfalat, és ha csendesedik a zajlás, azonnal indulhatnánk.

- 60-80 köbméter jeget kéne eltávolítanunk - számolt a műszaki. - Tíz méter széles, két méter a víz fölött, és legalább annyi lehet alatta is. Egy-két méter széles csatorna vágásához negyven órára van szükségünk, hiszen csak egyetlen baltánk van hozzá. Ha félóránként váltjuk egymást, és ezalatt teljes erővel dolgozunk, akkor sem tudjuk gyorsabban elvégezni.

- De ez a jég a víz elvonulása után is itt marad - magyarázta Bérczi.

- Fel kéne robbantani - vélekedett a hadihajós.

- Ha apránként robbantjuk, összecúszhat újra, ha egyszerre szétdobatjuk, megint veszélyben lesznek, és mi sem tudunk védelmet találni ebben a kopasz erdőben - töprengett a műszaki. - De van egy megoldás! - derült fel az arca. - Gyorsan a gátórházat!

A rádiós éppen befejezte helyzetük részletes ismertetését. Átadta a mikrofont.

- Jelentsék az árvízvédelmi bizottságnak, hogy termitre van szükségünk. Át kell olvasztanunk a jeget. Sürgősen juttassák el hozzánk a szükséges mennyiséget, amellyel száz köbméter jeget felolvaszthatunk.

- Egyelőre nincs termitünk. Budapestről hozatjuk, és az új mentőexpedícióval küldjük be - érkezett a válasz. - Ez több órát is igénybe vehet. Mi a szándékuk addig?

Rövid tanácskozás után úgy határoztak, hogy visszamennek Remeteszállásig. A házak padlásán húzzák meg magukat, amíg jön a második mentőosztag, hogy akkor velük együtt indulhassanak rohamra a gyerekekért. Ahogy látták, a nagy fán biztonságban vannak. Repülőről kaphatnak élelmet és gyógyszert. Talán nem jön közbe váratlan esemény.

Visszafelé menet érezték, hogy elállt a szél. Kemény hideg simult a tájra. Először csak szórványos jégkristályok verődtek a rohamcsónak fenekéhez, majd kásás réteget tolt szét az orra. Mire a remeteszállási vadászház mellé siklottak, már ujjnyi vastag jéglemezek között törtek utat.

Az orvosságos repülőgép

A felderítőgép csak dél körül jelent meg újra az öreg tölgy felett.

Hegedűs alezredes hiába sürgette az orvost.

- Ezen a félórán nem múlik már - nyugtatta meg az idősebb orvos őrnagy -, de ha nem tartják be a pontos utasításokat, és rosszul használják a gyógyszereket, abból nagy baj lehet.

Az elsősegélycsomagok mellett gyógyszereket is készítettek. Pontosán leírta, hogy melyik orvosságot milyen tünetek mellett alkalmazzák. A betegségekről is írt. A tüdőgyulladásról gépelte a legtöbbet, mert úgy gondolta, hogy a vízbe esett fiú azt kaphatott, de a fertőzött víz sem kerülte el a figyelmét. Könnyen előidézhethető súlyossá válható gyomor- és bélbetegségeket.

Asztalán már ott sorakoztak a gyógyszeres üvegek. Oracillin, Germicid, Sulfoquanidin, Coffeines porok kerültek bele a vízhatlan zacskóba. A gyógyszerértékből most hozták meg a kúpokat, amelyeket azért készítettek Ultraseptylből és Germicidből, hogy ha a beteg kihányná a gyógyszert, akkor is segíteni lehessen. Természetesen ezt is pontosan megírta. Külön vitamincsomagot is állított össze, hogy a gyerekek legyengült szervezetét felerősítse.

Ezt mind a négynek be kell majd venni. Vatta közé lázmérőt és egy kis órát csomagolt, mert némelyik gyógyszer óra szerint kell szedni.

Ez a csomag került a vattaruhák és élelmiszeres zsákok közé.

Már indulásra készen állt a gép, amikor Rogács őrnagy sietett ki a laboratóriumból.

- Itt vannak a fényképek. Rakjunk egyet bele a csomagjukba, hadd örüljön ez a kis csimpánz - mutatta az ágon kapaszkodó Karcsit. - A többit jó lenne eljuttatni Farkas ezredeshez.

- Miért?

- Hogy láthassa, milyen pontos munkát végeztünk.

- Elviszem - nevetett az alezredes -, a dicséretet meg elhozom.

A megcsendesedett időben könnyen értek a Bujdosóra.

Lentről erősen integettek, mutogatták a fekvő fiút.

- Ez lesz a beteg - szólt a törzsőrmesternek -, talán idejében hoztuk meg a gyógyszert. Csak most ügyesen ejtsük!

Az ejtőháló ismét bevált. A gyerekek behúzták fészükbe a csomagot, és máris bontani kezdték, ami eléggé körülményes volt a szűk hely miatt.

Hegedűs jól látta, hogy a pokrócokkal betakarják Pétert, aztán megtalálják a fényképet. Nevetve, köszönve integetnek fölfelé. A „kis csimpánz” - megismerte a képről - még pusztit is dobál boldogságában.

De a legnagyobbik csak belebújt egy pufajkába, és a gyógyszeres csomagot kezdte bontogatni. Hosszasan olvasta a használati utasításokat, majd intett a kisebbeknek. Hőpalackot nyújtottak neki, segítettek feltámasztani a beteget, és beadták a gyógyszert.

Csak azután bontották szét a többi csomagot.

Hegedűs figyelte az alatta elterülő tájat. Jól látta, hogy az öreg tölgy megközelíthetetlen.

- Itt kell maradniuk, amíg le nem vonul a jég - gondolta.

Nem volt vízügyi szakember, nem tudta, mennyi ideig tarthat a Duna megtisztulása. A ledobott élelem három napra bőségesen elegendő, meleg ruhájuk is van, csak a beteg fiú aggasztotta. Néha rohamos lefolyású lehet a tüdőgyulladás - ezt az orvos magyarázta neki -, és akkor minden óra késedelem halált jelenthet.

Az úszó jégtáblák közt valóságos jéghegyeket is látott. Ezek is nyugtalanították. Az alatta lévő vidéken látszott, milyen pusztítást végez a jég.

- Ha egy ilyen nekik úszik, kibírják-e? - nézte a lomhán sodródó tömböket.

A fán a forró teát kortyolták, amikor búcsút intett nekik. Madártávlatból ő is lefényképezte a Bujdosót. Aztán délnek fordult, hogy elvigye a fényképeket, és tájékozódjék, mennyi idő alatt vonul le a Duna jege.

A vörös rakéta

A gyerekeket még nem mentették ki, az árvíz még nem vonult el, de mégis más volt a hangulat az árvízvédelmi bizottságon.

Délelőtt 11 órakor a főmérnök már nyugodtabban tette Farkas elé a legújabb vízállásjelentéseket. A mellékfolyók rohamosan apadtak. Délben már azt javasolta az ezredesnek, hogy szüntessék meg a kiürítést. Annál fontosabb volt ez, mert a teherkocsikra máshol, a Duna délibb szakaszán volt nagy szükség. A rohamcsónakos mentőosztag jelentése után azonnal kértek termitet. Egy külön teherautó indult vele Budapestről. A gátórháztól induló mentési munkák vezetését átvette egy fiatal műszaki százados. Három rohamcsónakot készítettek elő, hogy a termit megérkezése után nyomban indulhassanak. Rádióon megbeszélést tartottak a Remeteszálláson tanyázókkal, hogy a vasútvonal és az Ökrös-irtás felé vezető út kereszteződésénél találkoznak. Egyelőre mást nem tehettek.

Délután megérkezett Hegedűs alezredes is. A város végi legelőn szállt le gépével. Tíz perc múlva már átadta Farkas ezredesnek a képeket.

- Ez a fiam - ismerte fel a beteget. - Péter a beteg? - nézte a felnagyított fényképet.

A rohamcsónakosok Bérczi tanácsára csak arról számoltak be, hogy beteg van a gyerekek között, de nem mondták meg, hogy ki a beteg.

- Egyik veszedelemből a másikba - csüggedt el ismét az apa.

- Valószínűleg megfázott - mondta a repülő. - De már gyógyítják.

- Hogyan?

- Gyógyszert, meleg ruhát, élelmet dobtunk le fél órával ezelőtt, és most, hogy megállt a szél, új reményeink lehetnek.

- De a jég elvágta őket a rocsósoktól.

- Már az éjszaka érdeklődtünk a Repülő Iskola helikoptere után. Délelőtt a szélerősség miatt még nem tudtuk volna használni. De most lehozhatjuk vele a gyerekeket a fáról.

- Nem tud leszállni az ágak közé - hitetlenkedett az ezredes.

- Nagyon ügyes gyerekek - magyarázta Hegedűs. - Először becsomagolhatjuk velük a beteget, és felcsörlőzzük a gépbe. A második fordulóra őket vesszük fel kötélletrával.

- Veszélyes vállalkozás... - bizonytalankodott Farkas.

- Amiken eddig keresztüllestek, azok sem voltak veszélytelen dolgok. Persze, csak akkor használjuk a helikoptert, ha a rocsósok nem férnek hozzájuk, és ha a beteg állapota súlyosbodik.

- Honnan tudjuk meg?

- Visszafelé benézek hozzájuk „beteglátogatóba” - mosolygott az alezredes. - Egyelőre mindent úgy készítünk elő, mintha reggel indulnánk.

- De hogyan jelezhetik a fáról Péter állapotát? - tért vissza előbbi kérdésére az ezredes.

- Ledobtam nekik egy rakétapisztolyt, és én is írtam mellé használati utasítást, mint a doktor az orvoságokhoz - próbálta jobb kedvre hangolni Farkast. - Ő egy egész tankönyvet gépelt. Esküszöm, amire lehozzuk őket a fáról, kész belgyógyászok lesznek.

- Mikor indul vissza, alezredes elvtárs? - kérdezte hirtelen az ezredes.

- Világosan kell őket látnom.
- Van hely a gépben számomra?
- Megnézi őket?
- Mennyi idő alatt érünk vissza?
- Egy óra sem kell hozzá.

Farkas Kérivel átment a szomszéd szobába. Húsz perc alatt minden fontos kérdést megtárgyaltak.

- Csak menjen bátran - nyugtatta meg a főmérnök. - A mi védelmi szakaszunkról már levonulóban van az ár. Ha valami különleges vagy váratlan dolog adódik, rádión megtalálom.

Kint a város végi legelőn nagy sereg gyerek vette körül a felderítőgépet. Amikor felszállt, sokáig integettek utána.

Ismerős vidék fölött repültek. Végig a zajló folyó vonalán. Farkas némán nézte a gátak közé szorított vizet, aztán megpillantották a fát.

Az alezredes merészen buktatta a gépet. Farkasnak dobolt a fülében a vér, és a szíve is erősen kalapált.

Odalent azonban senkit sem láttak. Csak amikor körbepötyögték a fát, akkor bújtak elő a sátorból.

- Mondtam, hogy ügyesek! - mutatta a befedett fészket Hegedűs. - Oda nézzen!

Az ágak közé, a fészkek fölé tetőként kifeszítették a lelapult gumicsónakot. A visszahulló jég több helyen kilyukasztotta, használhatatlanná tette, de sáturnak jó volt. A fészkek oldalát pokrócokkal védték a hideg ellen. Az egyik vastag ág nál volt az ajtajuk. Erre az ágra jöttek ki mind a hárman.

- Beleesnek a vízbe! - féltette őket az ezredes.

- Dehogyan! Figyelje csak meg jobban azt az ágot!

A következő fordulónál látta, hogy korlátot erősítettek a vastag ág mellé, amit ejtóernyőzsinórokból csomózott hálóval egészítettek ki, hogy biztonságosan mozoghassanak a jeges víz fölött.

Hegedűs, miközben újabb körre vitte a felderítőgépet, egy fehér rakéta kilövéséhez készülődött.

- Úgy látszik, figyelmeztetnem kell őket, hogy a rakétapisztolyt nem játékszernek dobtuk le - szólt hátra gégemikrofonon az ezredesnek.

A sötét égboltra felkúszott az izzóan fehér rakéta, majd ezernyi csillagra bomlott, amelyek az úszó jégtáblák közé hullottak.

Faközelségbe érve látták, hogy Laci eltűnik a hevenyészett sátor ajtajában. Már négyszáz méteren lehetnek, amikor újra megpillantották a fiút. Az ág szélén állt, messze eltartotta magától a magasba irányított vastag csövű pisztolyt.

A csőből apró láng csapott ki, és süvöltve emelkedett a magasba egy vörös rakéta. Aztán ez is szétpukkant, és csillagai ugyanúgy a jeges folyóba hullottak, mint a repülő fehér rakétájáé.

Az ezredes - tapasztalt katona lévén - sejtette, hogy a vörös rakéta ezúttal nem jelenthet jót. Már nyelvéen volt a kérdés: milyen helyzetben kell vörös rakétát kilőni a gyerekeknek? De inkább önmagát akarta megkímélni a választól, amikor nem kérdezett semmit Hegedűstől.

A repülő ezredes hálás volt ezért a csendért. Az általa készített pontos használati utasításban, amelyben a rakétapisztoly biztonságos kezelése mellett azt is megírta, hogy milyen helyzetben milyen színű rakétát lőjenek föl, ez szerepelt: „vörös rakétát akkor lőjetez föl, ha a beteg rosszul van, a láza magas; zöldet akkor, ha a menedékhelyetekkel van valami baj, és fehérét akkor, ha

bírátkoz magatokat és semmi újabb veszélyt nem tapasztaltok.” Azért a város végi legelőn ahová landolt a felderítőgép, nem állhatta meg az ezredes:

- Mit jelentett a vörös rakéta? - kérdezte kézfogás közben.

Hegedűs nem titkolt komorsággal mondta:

- Nagyon kell igyekezniük a rohamcsónakosoknak, és nekünk is meg kell tennünk mindent, amit csak tudunk.

A Bujdosó csendje

Csend volt a Bujdosón. Úgy érezték, hogy megsiketült körülöttük a világ, pedig csak ők süketültek meg a féltonnás rombolóbombák egymást követő dörrenéseitől. Csend volt, holott a víz változatlanul zúgott, a jégtáblák csattogtak, és az árterület felől halkan duruzsolt a meg-megindított rohamcsónak motorja.

Az előző órák szinte percenként rájuk zúduló izgalmi után - ami még a farkaskalanddal kezdődött - maguk sem tudtak számot adni arról, hogy mi minden követte egymást.

A sokórás küzdelem, a farkas elűzése, a tutajépítés, az átkelés, a fűzfa koronájában töltött idő a „fészekrakás” és Péter vízbe pottyanása, megmentése, majd végül a bombázás rettenete oly gyorsan követte egymást, hogy igazán fel sem eszmélhettek - milyen iszonyatos veszélyben voltak minden percben!

Most, a fára rakott „fészekben” is csak egy-egy kép villant föl emlékezetükből. Maguk sem hitték, hogy mindezt ők csinálták végig.

De azért jólesett a csend, a némaság. Szavak nélkül, a másik által meg sem hallott sóhajokkal beszélgettek. S ha valaki emberi beszédre fordítja sóhajaikat, alighanem csak az értette volna meg: jó élni! Vacogva, tenyéryi fészükben, a teljes bizonytalanságban, de mégis... élni..., élni...

Karcsi a vízbe zuhant kályha helyén kuporgott. Máskor könnyen böllenkedésre, gúnyolódásra álló szája most néma maradt. Odacsúszott Katihoz, és belekapaszkodott a kezébe.

Talán órák hosszat élvezték volna ezt a nyugodt állapotot, ha az őz nem kezd vergődni Péter feje alatt. Kati vette észre.

- Jaj, hogy elzsibbadhatott a lába - mondta, de sejtette, hogy úgysem értik meg a szavát. Csak mutatta, és Karcsi máris kioldotta a kis állat kötelékeit.

Nehezen, botladozva próbált talpra állni. Inkább csak fekete orrát dugta oda a gyerekekhez, hogy ösztöneivel érzékelhesse: élünk?!

- Nézd, hogy botladozik szegény! - tápászkodott föl Karcsi.

Ám az árterület, a rohamcsónakok felől hangzó pisztolylövések is felserkentették őket, bár a bombák döreje után kapszlicsattanásként hatottak.

- Most már nem lehetnek messze - nyílt ki végre Laci füle.

- De jó lenne - sóhajtott Kati.

- Akkor megehetjük a maradékot - nyúlt a reggel ledobott élelmiszeres csomag felé Karcsi.

Laci habozva nézett rá.

- Igazán!... - szólalt meg Kati -, én is éhes vagyok.

- Nem bánom - bólintott a nagyfiú, érezte, hogy csakis Kati miatt.

Miután a vizeskannát sem találták, az a jégdarab sodorta a vízbe, amelyik a kályhát is belevágta, Laci nagyon határozottá vált.

- Ebben a termoszban még van tea, de Péternek tesszük el - vette magához a hópalackot -, neki a legfontosabb!

Szomjasak voltak mind a hárman, de nem beszéltek róla. Alattuk millió köbméterszám folyt a víz, mégsem ihattak belőle forralatlanul - fél Európából hozta a kórokozókat. Edényük sem volt már, amivel meríthettek volna, és ha merítenék is, hol van már az a jó kis kályha, amely csak úgy döntötte a meleget!

Bércziék kiáltozása újabb reményeket öntött beléjük.

- Itt vannak, itt lehetnek egészen közel - ujjongott Karcsi. - Estére talán már otthon is lehetünk!

- Egyelőre azonban itt vagyunk, és ezen a fán nagyon hideg van - mondta komolyan Laci. - Valami szélernyőt, sátorféléket kell készítenünk.

Még egyikhez sem fogtak hozzá, amikor ismét repülőzúgást hozott feléjük a szél.

Riadtan kémlelték az eget.

- Csak nem jönnek újra!? - rebegte Kati.

- Mintha csak egy gép lenne - fülelt Laci.

- A reggeli repülő! A reggeli gép! - kiáltott boldogan Karcsi, amikor az északi égbolton megjelent Hegedűs alezredes gépe.

Néhány pillanat múlva csattanva nyílt ki az ejtőháló, és újabb csomag hullott az ágak közé. Most már volt gyakorlatuk a „kicsomagolásban”.

Az új, forró teával teli hópalackoknak sem örült úgy Karcsi, mint a fényképnek. Laci a nagy vörös keresztrel jelzett csomagot bontotta, és mire a felderítőgép a búcsúkört írta az öreg fa fölé, már a gyógyszereket rakosgatták Kattival.

- Tüdőgyulladással kezeljük - mondta határozottan Laci.

- Én is úgy gondoltam - segédkezett a lány.

Karcsi rikkantására figyeltek föl:

- Fegyvert is küldtek! Ide nézzetek, micsoda stukker! - bontotta ki a rakétapisztolyt.

- Tedd vissza oda, ahonnan elővetted - rivallt rá Laci. - Nem gyerek kezébe való! Katikám, keresd elő a gyógyszerek közül az Oracillint és a Germicidet, addig én megnézem azt a pisztolyt. - Amíg a lány a gyógyszeres fiolákat vizsgálta, ő kézbe vette az egylövetű jelzőpisztolyt. Mellette volt a pontos kezelési utasítás és a rakétákkal kapcsolatos „színjeltáblázat”.

- Megvannak a gyógyszerek - újságolta Kati, és az álmából felriasztott Péter a következő percben már nyelte a keserű tablettákat a most érkezett forró teával. Gondosan betakarták, és csak akkor kezdtek öltözködni az új vattaruhákba.

- Mint három medvebocs - nevetett Kati. - De hála az égnek, nem fázom!

Laci most a két kisebb gyerek „kúrálásához” látott. Először beszédette velük a vitamintablettákat, azután a Germicidet kellett lenyelniük, nagyon kevés teával.

- Ivóvizünk nincsen - magyarázta Laci -, takarékoskodnunk kell.

- De nagyon keserű volt. Legalább csokit adj utána! - próbált ellenkezni Karcsi.

- Ezt a csokit végszükségre tartogatom.

- De nézd meg, milyen sokat hoztak.

- Ki tudja, mikor kapunk újra. És különben is Péternek kell a java.

A beteg fiú felrezzent.

- Nekem szóltatok?
- Nem szóltunk, Petikém - fogta meg a kezét Laci.
- Éheztet bennünket! - panaszkodott Karcsi.
- Mert csokit nem adok neki!
- Ne veszekedjeteK - próbált felülni Péter. - Most már nemsokára kiszabadulunk. Ha lemegy a jég, akkor egy-két óra alatt itt vannak.
- Látod, Laci! - kapott szavába Karcsi.
- Az még messze van...
- Én azt tanácsolom - folytatta Péter -, hogy egyetek minél többet. Más nem melegít idefönn, csak a szervezetünk, tehát azt kell fűtenünk.

Verejték gyöngyözött homlokán, miközben rázta a hideg.

- Neked is dobtak le ruhát. Felöltöztetünk gyorsan - ajánlotta Laci.

Kihámozták a takarókból. Hárman öltöztették egyszerre. Még a katonacsizmákat is ráhúzták. Azután újra belegöngyölték a pokrócokba.

- Fázol még? - kérdezte Laci, miközben nagy ügyel-bajjal bedugta a hőmérőt Péter hóna alá a pokrócgombolyagba.

Péter csak bekarikásodott szemével intette: igen.

- Egyetek! - sóhajtotta.
- Te is egyél velünk!
- Csak egy kis vizet kérek.
- Teát adok - csavarta le a hópalack poharát Laci.

Cserepes szájjal tapadt a gőzölgő folyadékkal teli pohárra. Az utolsó csöppig kiitta.

Ezután a többiek ettek. Versenyt falták a csomagból előkerülő jobbnál jobb falatokat.

- Befűtöttem - csapott hasára elégedetten elnyúlva Karcsi -, most szundikálok egyet.
- Majd ha felépítettük a sátrat - szólalt meg Laci.

Alig egy óra múlva állt a gumitetejű sátor. Majd korlátot építettek a sasfészek mellé - ahogy tanyájukat becézték. A védőháló készítését Karcsi találta ki. Amikor ismét hallották a repülőgépzúgást, már a függőágyat csomózták. Ez Kati ötlete volt, és Laci is helyeselte, mert a befedett fészek szűknek bizonyult, hiába aggattak minden nélkülözhető holmit a sátoron kívüli ágakra. Még a vaddisznófejet is felkötözték egy magasabb helyre.

- Mint valami indián sátor - büszkélkedett Karcsi. - A vaddisznó törzsfőnöki sátra.

A repülő hangjára előbújtak. Integettek.

A fehér rakéta nyomban eszükbe juttatta, hogy amikor megnézték a pufajka és pokróc alól kivett lázmérőt, nem merték hangosan kimondani - nehogy Pétert megriasszák vele -, negyven fokon állt a fényes higanyszál.

- Pirosat lövünk? - figyelte a szétnyitott pisztolyt megtöltő bátyját Karcsi.

A másik csak komolyan bólintott, és kilépett az ágra. Kíváncsi izgalommal figyelték a nagy eseményt.

A rakéta fölröppent.

- Ilyen szépet még nem láttam - csodálkozott Kati az ezer darabra eső vörös csillagokra.

- Lőjünk föl még egyet! - lelkesedett Karcsi.

- Ez nem játék - intette le a bátyja.

A repülő még egy kört húzott, és emelkedni kezdett.

- Ezek valamiért sietnek - nézett a gép után Karcsi. - Talán most jön a helikopter.

- Lehet - gondolkozott Laci.

- Oda nézz! - mutatott a folyó felé Kati.

Minden eddiginél nagyobb jégtömb közeledett feléjük. Az egymásra csúszott, torlódott és összefagyott táblákból keletkezett jéghegy sebesen lódult a fa felé. Mintha szeme lenne, úgy célozta meg a fát.

Szerencséjük volt, hogy korlátot szögeztek az ág mellé. A fától megtorpanó fagyos tömeg akkorát taszított a tölgyön, hogy ha nem kapaszkodnak, mind a hárman vízbe esnek. Olyat rándultak, mintha hirtelen fékező vonatban lettek volna.

- Kidönti! - rémült meg Kati.

Laci szíve is összeszorult az ijedtségtől.

Az öreg fa keményen ellenállt. Megreccsent, de szinte visszalökte a jeget. A hatalmas fehér hegy még a vattaruhán keresztül is érezhető hideget árasztott. Az első összeütközés után újabb, de most már kisebb rázkódás jelezte, hogy a lendületét veszített tömeg a fa mellé szorult.

- Ez itt marad? - nézte ijedten a velük egy magasságban levő jégtömböt Laci, melynek a vízből kiálló része akkora volt, mint egy kétszobás ház, de a víz alatt lévő darabja is hasonló nagyságú lehetett.

- Csak elúszik! - reménykedett Karcsi, és az egyik evezőrudat nekifeszítette.

Laciban még futkározott az összeütközés riadalma, de nevetnie kellett ezen a hasztalan erőlködésen.

- A bolha akarja felbillenteni az elefántot? Mít gondolsz, mekkora súlya lehet?

- Kiszámíthatom! - gondolkodott a fiú. - Ez legalább 10-12 méter hosszú, 8-10 méter széles és 2 méter magas...

- És ugyanannyi lehet a víz alatt is!

- Akkor tehát 4 méter vastag... - számolt fejben. - Az körülbelül 400 köbméter. Mennyi lehet ebből egy köbméternek a súlya?

- Fagyott víz. Valamivel könnyebb, mint a vize, mert úszik rajta.

- Úgy számolom, mint a vizet... akkor..., akkor az éppen 400 tonna - nem akarta elhinni -, 400 tonna lenne.

- Annyi - számolt utána Laci.

- De miért nem sodródik el?

- Valami megakasztotta odalenn...

- Ebből baj lehet? - kapaszkodott melléjük Kati.

- Ez a fa legalább háromszáz éves, ha eddig nem döntötték ki a jégzajlások, most is kibírja - nyugtatta Laci.

- És ha nem?! - kérdezte hirtelen Kati.

- Akkor valamit kitalálunk - mondta kissé hangosabban Laci.

Megint úgy elszorult a torka, mint a vaddisznóhajtáskor, ha nem beszél keményebben, benne rekednek a hangok.

- Folytassuk a függőágy csomózását! - parancsolta.

Visszabújtak a sátorba. De a kis ajtónyílás egyre gyéribben adta a világosságot. Felgöngyöltették a jéghegy oldalán lévő pokrócot. A kemény hidegtől megmerevedett a kezük. A függőágy is lassabban készült. A mellettük tornyosuló fehérségből áradt a hideg. Hiába állt el a szél. Úgy érezték magukat, mintha jég szekrényben lennének. Nem menekülhettek. Odazárta őket a zajló víz. A vakító tömb kísértetiesen lesett be hozzájuk a felgöngyöltött pokróc alatt. Olyan volt, mint egy óriáskígyó, amelyik már üvegesen merev szemmel mozdulatlaná bűvölte áldozatait, és most magabiztosan várja a pillanatot, hogy összeroppantsa őket.

És ez a pillanat egyre közeledett. Apróbb csattanások jelezték, hogy a mellettük terpeszkedő óriás percről percre növekszik. A sűrűn úszó jégtáblák gyakran ütköztek bele a megrekedt jég szigetbe. Egy részük elsodródott mellette, és továbbbúszott. De mind több szorult alá, csúszott rá és fagyott hozzá a hidegtől, ami az árterület lassú vizére már ujjnyi vastag jégpáncélt vont. Percről percre nőtt, hízott, terebélyesedett az a tömeg, amit a folyó felszabadult vize a fának szorított. A víz alatt lévő részek az öreg tölgy kimosott gyökereivel birkóztak, a kiemelkedő részek recsegve fészegették a keményen álló törzset.

Szóltanul készült a függőágy hálója. Mind a hárman tudták, hogy senki sem alszik benne az éjszaka. De valamivel el kellett ütni a tehetetlen várakozásba fulladó időt.

Néha rájuk ijesztett a jég. Egy-egy nagyobb lendülettel odavágódó tábla felsiklott a torlódás tetejére, és átbukva rajta, mellettük csobbant a vízben.

- Majdnem leborotvált bennünket - hebegte Karcsi, amikor alig két méterre tőlük vágódott le egy fél háztető nagyságú tábla.

Laci is abbahagyta a hálócsmózást.

- Valami jégtörőt kéne erre az oldalra építeni. Valami terelőfélét, ami védene bennünket.

- De miből? - kérdezte Kati. - Ezeket az ágakat, deszkákat úgy veri szét, mint a fogpiszkálót. Amilyen lendülettel csúszik!

Laci is tudta, ez az igazság. De nem várhatják tétlenül, hogy rájuk bukjanak a felcsúszó jégtáblák.

- Megvan! - derült föl hirtelen az arca.

- Miből csináljuk?

- Ide figyeljétek - magyarázta büszkén -, ha nem csúszós a jég, akkor nem siklik át rajta a rácsúszó tábla!

- Jó vicc - legyintett Karcsi -, a jég azért jég, hogy csússzon. Olyan ez, mintha azt mondanád, ha nem nedves a víz, akkor nem ázik át a ruhánk.

- Okos fiú! Nem minden jég csúszik - torkolta le Laci. - Amikor ónos eső után a ház körül hamut meg homokot szórnak, akkor csúszik a jég?

- Hát akkor kérünk ide egy kocsi homokot. Imádkozzunk, hogy az angyalkák homokot szórjanak!

- Elég volt a dumából! - hagyta el békétűrése az idősebbet. - Ha nincs homok, van más, amivel lefékezhetjük a lendületüket.

- Ha megföggük őket, sőt hintünk a farkukra.

- Szájon vágjak, ha nem hallgatsz! Ide figyeljete! Átmegyünk a jégre, és ott állítunk akadályokat. A fészek alá rakott hasábokból olyan oszlopokat állítunk, mint a tankesapdák voltak a háborúban.

Erre már Karcsi is abbahagyta a gúnyolódást.

- Gyere át velem! - intett neki a bátyja.

- És ha közben elindul a jég?

- Akkor visszalépünk a fára. Kati, állandóan figyelj! Ha megmozdul, azonnal kiált!

A jég tetejére alig egyméteres terpesztéssel átléphetek volna. A biztonság kedvéért mégis átdugtak három szál deszkát, és a csónakkötél meghurkolt végébe kapaszkodva merészkedtek át a síkos hátú ellenségre. Nehézkes katonacsizmáik talpát, hogy ne csúszkáljanak, zsinórokkal keresztbe tekerték. A másfél ujjnyi távolságban lévő ejtőernyőzsinór-bordák biztonságosabbá tették lépéseiket.

- Csak most ne pattanjon föl egy jégtábla - szorongott Karcsi -, mert akkor nekünk nyekk!

Ez Lacit is aggasztotta. Igyekezett gyorsan körülnézni. A jéghegy háta nem volt sima. Az összetorlódott, néhol élükön álló táblák között kisebb-nagyobb szakadékok voltak.

- Ezekbe állítjuk bele a hasábokat - jelölt ki egy nagyjából egyenes mélyedéssort a jégtömb közepén. A jégre meg szalmát szórunk, hogy ne csússzon. A befagyott folyókon is így mennek át.

Visszakapaszkodtak a fészekbe, és megbeszélték a munkatervet. Először utat hintenek a jéghegyen.

Péter alól is kiszedték a szalmát. A beteg nem ébredt fel, csak érthetetlen szavakat motyogott. Amikor készen volt az út, Laci és Karcsi hordani kezdték a fészek alól kiszedett fát. A jég mélyedéseibe állították a hasábokat. Nemsokára ritka oszlopú kerítés állt a jéghegyen. A közepén, amíg az akadály előtt szétteregették a szalmát, „ajtót” hagytak, majd, amikor végeztek, azt a részt is eltorlaszolták.

Szó nélkül, gyorsan készültek el ezzel a munkával. Tudták, hogy bármelyik pillanatban felpattanhat egy jégtábla, ha az eltalálja őket, menthetetlenül végük van. Az oszlopsor mögött már nagyobb biztonságban érezték magukat. A szalmájuk elfogyott. Gallyakkal, a tölgyfáról nyesett száraz ágakkal pótolták. Ezek ugyan nem alkottak egységes réteget, de tudták jól, hogy télen az irtások gallyakkal hintett részein lelassul, elakad a szánkó. Remélték, a jéggel is így lesz.

Míntha kímélte volna őket a folyó, ameddig dolgoztak, egyetlen jégtábla sem bukott át a torlaszon. Ahogy leültek, hatalmas csattanással vágódott oszlopsoruknak az első ellenség. Két hasáb kibillent, de a többi megfogta az ajtónyi jégtáblát.

- Bevált! - ugrott fel örömeben Laci.

- Erre eszünk egyet! - használta ki bátyja örömét Karcsi.

- Nem bánom - egyezett bele a fiú. - Péter is azt mondaná.

Beteg társukról az izgalmas munkában teljesen megfeledkezett, és csak most pillantott a repülőről ledobott órára.

- Orvosságot kell beadni!

A lihegő fiút rázogatni kezdte. Csak sokára horkant fel.

- Mi ez? Miért bántasz?! - nyögdécselte -, vidd el a baltát! Hallod?! Tedd le a baltát! Kiáltok az apónak! Te! Te...

Lihegve, szakadozva törtek ki belőle a hangok.

- Álmodik - suttogta Karcsi.

- Félrebeszél a nagy láztól - törölgette a beteg homlokát Kati.

- Fáklyát kéne gyújtani - mondta kis gondolkozás után Laci -, világítanunk kell egész éjjel.

Amíg Karcsi előkotorta az előző éjjelről megmaradt zsíros ágakat, Laci és Kati az orvosságot készítette el.

A fáklyák vízlepergető zsíros része jól megszáradt napközben, mégis már három szál gyufát ellobbantott a fiú.

- Itt van zsíros papír - mérgeződött Laci -, előbb ezt gyűjtsd meg és erről a fáklyát. Ne pocsékolj a gyufát!

Égett a fáklya, amikor a megnyugvó Pétert ismét ébresztgetni kezdték.

- Tedd le a baltát! Hallod! Tedd le! - kezdte újra az ébredező.

- Péter! - kiáltotta Kati. - Hallod? Nem bánt senki! Orvosságot kell bevenned! - és jól megrázta a fiút.

- Hol vagyok? - hebegte. - Hol vagyok? Mit akartok velem?!

- Beteg vagy, Petikém! Orvosságot kell bevenned - könyörgött a lány.

Végre feleszmélt.

- Persze! A Bujdosó! - nyögte. - Tudom már! Jönnek értünk?

- Voltak már repülővel is, meg a part felől is, de nem tudnak bejutni - magyarázta Laci.

- Mi ez a fehérség? - meredt a jéghegyre.

- Jég.

- Ilyen magasan?

- Igen. De most vedd be az orvosságot!

Nagy nehezen beleparancsolta a gyógyszereket.

- Még..., még kérek inni! - hanyatlott hátra a beteg.

A teás hőpalackok kiürültek. Feketekávét kapott.

Gyorsan esteledett. A sűrűsödő sötétséggel együtt sűrűsödtek a kísérteties zajok. A víz locsogása, a jégtáblák csattogása mellett mind többször riasztotta őket a fa recsenése.

Fáklyájuk fényét rideg, kegyetlen csillogással verte vissza a jéghegy. Izgatottan vizsgálgatták, hogy látszik-e valami az öreg fa törzsén. De a vastag kéreg mély barázdái között nem láttak semmi gyanúsat.

- Este a bútorok is pattognak, mégsem repedeznek el - vélte Kati.

- Amikor a nagyapám meghalt, akkor hallottam ilyen hangokat - suttogta Karcsi.

- Butaság! - legyintett Laci.

Pedig ő is emlékezett arra a nyári éjszakára. Igen, akkor pattogtak így a bútorok. Az apja ugyan azt mondta, hogy a nappali meleget követő éjszakai lehülés okozza az ilyen neszeket, de az öregasszonyok mást beszéltek. És most nem volt meleg a nappal sem!

Megint hallották a pattanást.

- Éppen ilyen volt az is - remegett Karcsi. - Csak nem Péter..., csak nem akar...

- Csend legyen! - ordított rá Laci. - Ne beszélj ilyen butaságokat. Mert ilyen nincsen, ez babona!

Le kellett torkolnia az öccsét, mert másként őt is elkapja a félelem. Pétert nézte. Most nem alszik olyan mélyen. Sokat hánykolódik, dobálja magát.

- Csak ezen az éjszakán legyünk túl! - sóhajtotta az ő gondolatát is Kati. - Gondold el, szegény édesanyámat...

Laci szeretett volna valami nagyon vigasztalót mondani, de nem mert megszólalni, mert félt, félt, hogy elsírja magát. Ő is az édesanyjára gondolt. Vajon hol reszket értük, hol virrasztja át ezt az éjszakát?

A lány mintha érezte volna a nagyfiú gyötrelmét. Feléje nyújtotta a kezét. Laci szótlánul bújt mellé, és átölelte a vállát. Egymásnak hajtott fejjel hallgattak, Karcsi fáradtan dőlt nekik. Nemsokára elaludt. Kati ölébe vette az egyenletesen szuszogó kisfiú fejét.

A lassan tövig égő fáklya vöröslő fényénél egymást nézte a két virrasztó. A fiú most még szebbnek látta a lányt, ahogy megsimogatta Karcsi fejét, megigazította Péter takaróját.

A fa újra recsent. Laci arca megrándult.

Azt szerette volna mondani, hogy nem. De a lány közvetlen meleg suttogása olyan volt, mintha az édesanyja kérdezte volna.

- Félek - vallotta be őszintén.

- Én is nagyon félek - sóhajtotta a lány.

Az őz felfigyelt a szóra, odadugta az orrát. Kati egy kekszdarabot nyújtott a szimatoló kis állatnak.

Elkéstünk...

Szikráztak a csillagok a jéggel borított árterület fölött, amikor a gátórház padlásáról ismét sugároztak a rádiók.

- Itt Pap-erdő... Pap-erdő beszél. Elindult a jégolvasztó különítmény. A kisvasút mentén haladnak előre.

Az árterületről, a vadászházból azonnal jött a válasz.

- Remeteszállás..., Remeteszállás. Öt perc múlva indulunk. Az Ökrös-irtás felé vezető út és a vasút kereszteződésénél várjuk őket.

Most már két irányból berregtek a rocsók motorjai. Harsogva, erőlködve nyomták előre a megterhelt vízi járműveket, melyek recsegve törték, tolták szét a kétujjnyi vastag jégpáncélt.

A jégolvasztó különítmény parancsnoka gondosan megbeszélte az előretörés módját Vashegyi Mártonnal, a kisvasút főgépészevel, aki egyben mozdonyvezető is volt. A főgépész sok ezerszer vezette a fával rakott szerelvényeket ezen a vonalon. Ismert minden fát, minden bokrot a kis töltés két oldalán. Amikor a délutáni órákban a csillapodó víz tetején sűrűsödni kezdett a jég, gyorsan megbeszélte a műszaki századosal a rohamcsónak jégtörő felszerelését. Még egyikük sem hajózott ilyen körülmények között, de azt látták, hogy az alumíniumból készült csónakok áramvonalasan kiképzett orra nem alkalmas arra, hogy a kemény jeget megbontsa. Ezért vaslemezekből hóekeszerű jégtörőt hegesztettek, amit azután a csónak orrába lehetett akasztani.

Amíg a termitre vártak, a motorokat is átalakították. Fém szitaszövet hengerekkel vették körül a hűtővezetékeknek a hajtócsavar tövével lévő bejáratát, hogy az apró hordalék ne juthasson be a csövekbe.

- Inkább néha megállunk, és drótkéfével letisztítjuk ezeket a szűrőket - magyarázta a százados -, minthogy félóránként az egész motort szét kelljen szedni.

Mindkét újításuk igen hasznosnak bizonyult. Az élen haladó rocsó orrára szerelt jégtörő recsegve bontotta a vízre simuló kérget. A nyomában igyekvő másik két rohamcsónak már szétsodorta az oldalához csapódó jéglemezeket. A jég sem engedte őket száguldani, de nem is siettek. Az ő biztonságuktól függött a gyerekek mielőbbi megszabadulása. Akkumulátoros fényszóró pásztázta előttük a vasúti töltés vágatát, a derékig, koronáig elmerült fák között vezető utat. A két hátrább haladó csónakban gázlámpák sárgás fénye világított.

A remeteszállásiak még lassabban közeledtek a találkozóhely felé. Nem számítottak éjszakázásra, és az orvos zseblámpáján kívül csak egy kocsilámpát tudtak előkeríteni az egyik üresen maradt istállóból. Gyér fények mellett vágtak neki az útnak. Csónakjukon nem volt jégtörő. A tompa alumíniumorr csak nehezen nyitott rést a jégmezőben. Gyakran álltak fel, és lábbal himbáltatták a csónakot, hogy araszolva előrejussanak. A túlterhelt csónak pereme ilyenkor csak néhány centire állt ki a vízből. Megnehezítette helyzetüket a még mindig kábult Bacsó is. Gondolkodtak rajta, hogy az orvossal együtt a vadászház padlásán hagyják. De a második mentőosztaggal nem jött orvos, és mindannyian tudták, hogy a gyerekeknek legelőször órá lesz szükségük. A Remeteszállásról vezető út nem volt olyan egyenes, mint a vasútvonal. Néha kanyargott is, de a sötétben még Bérczi sem merte elhagyni a biztos ösvényt.

Így csaknem egyszerre érkeztek az útkereszteződéshez. A jóval messzebről induló jégolvasztók reflektora már csillogott a távolban, mikor kikötöttek a kéttörzsű nyárfához.

- Itt valami jelzés van a fán - nyúlt a kocsilámpa után Bérczi.

A bekormozódott üvegen áttörő vörös fény a gyerekek fába faragott nyilait világította meg. Közvetlenül a csónak pereme fölött olvashatták Karcsi tintaceruzával írt elmosódott betűit.

- Már itt is okosak voltak - jegyezte meg Bérczi apó -, ha másnap jövünk be értük, rohamcsónakkal, mennyi kínládástól menthetjük meg őket.

- Most már nem sokáig maradnak a fán - reménykedett az orvos.

Beszélgésüket elnyomta a közeledő csónakkaraván motorjainak zúgása. A melljük sikló vezércsónak parancsnokánál, a műszaki századosnál katonásan jelentkezett a műszaki hadnagy.

A parancsnok gyorsan tájékozódott.

- A beteget átesszük a második csónakba, odaszáll az orvos is. A hadihajós elvtárs a harmadikba lépjen át. Bérczi apó a rádióssal maradjon sereghajtónak a régi csónakban.

A továbbinduló rohamcsónakok előtt mintha vékonyodott volna a jég. Egyre gyorsabban haladtak, de a sebességtől mégsem fáztak, sőt a motorvezetők, akik a legnehezebb munkát végezték, gombolkozni kezdtek.

- Melegszik az idő? - hitetlenkedett a hadihajós, amikor megálltak szűrőket tisztítani.

- Már megkérdeztem - kiáltott át a rádiós -, a Meteorológiai Intézet meleg déli légtömegek érkezését jelenti.

- Akkor gyorsan elolvad a jég - gondolta a százados.

Bérczi apó egyre nyugtalanabb lett.

- Sietnünk kell, százados elvtárs! - kiáltott előre -, nagyon kell sietnünk!

- Miért? - kíváncsiskodott a tiszt.

- Mert jön a köd! Ismerem a remeteszállási ködöket.

Vashegyi is bizonygatta, hogy a hirtelen kora tavaszi melegek sűrű párába burkolják az egész árterületet. Ilyenkor még a kismozdony kéményét sem szokta látni.

A jóslat sajnos gyorsan beigazolódott. A fák ágai közül úgy kúsztak elő az enyhe déli szélről hajtott ködfelhők, mint az éjféli szellemek. Eltűntek fölülük a csillagok, és fényszórójuk mind nehezebben törte át a gomolygó felhőkből megüledő ködöt. Lámpáik szűk fénykörében fehéren csillogó pára áthatolhatatlan feketeséggé sűrűsödött a fény határán túl.

- Legföljebb egy kilométerre vagyunk a Bujdosótól - nézte az ismerős fákat a mozdonyvezető.

De ezen az utolsó kilométeren szinte centinként haladtak előre. Így is majdnem beleütköztek a jégfalba.

Elsőként a százados kapaszkodott a síkos jégtáblákra. A reflektorfény csak néhány méterre követhette, azután felszívta a köd. A torlasz másik oldalát csak akkor vizsgálhatta meg, amikor hosszú vezetékkel kihozták a csónak orrába szerelt fényszórót, és a torlasz legmagasabb pontjára állították. Innen mindkét oldalra irányíthatták a fényét.

- Két lépcsőben olvasztjuk szét a torlaszt - határozott a parancsnok. - Először a víz fölötti, majd a víz alatti részét pusztítjuk el.

Úgy állították a csónakot, hogy kézzel kézzel adogathassák a termitec dobozokat. A két műszaki fent dolgozott a torlaszon. Hosszú szöveget vertek a jégbe, és azokhoz drótozták a gondosan egymás mellé helyezett termitec tartályokat. Ahol vastagodott a jég, ott vastagodott a termitréteg is.

A csendes munkát távolról dörrenés zavarta meg.

- Lőtték? - egyenesedett fel a százados.

A következő pillanatban zöld rakétacsillagok hullottak ki a fölöttük sötétedő ködből.

- Ezt ők lőtték ki? - kérdezte a parancsnok a mellette figyelő hadnagyot -, van náluk rakétapisztoly?

- Nem tudom, de sürgősen kérdezzük meg, mit jelent a zöld rakéta.

A rádiós azonnal jelentette a tapasztaltakat. A gátórházból telefonon hívták a parancsnokságot. Közben befejezték a víz fölötti részek szerelését. Elhelyezték a gyutacsokat, majd a három csónakkal biztonságos távolságba eveztek. A köd miatt csak tapogatózva távolodtak a torlasztól. A negyedik rocsó még ott maradt a jégfal mellett. Éppen a fényszórót rakták vissza a csónakba, amikor újabb dörrenést hallottak, ismét zöld csillagok hullottak.

A hadnagy elővette a pisztolyát, és kétszer a levegőbe lőtt.

A fa felől három hang félelmes kórusa válaszolt:

- Hahó! Hahó! Segítség! Dől a faaaa!

A párás levegő erősebben hozta feléjük a riadt kiáltóást, mint ahogy délelőtt hangzott.

- Kapaszkodjatok olyan ágra, amelyik kiáll a vízből! - harsogott a tenyérből formált tölcseren át a két műszaki.

- Még nem dőlt ki! Egy jéghegy nyomja! - jött a válasz.

- Olvasztjuk a jeget! Sietünk hozzátok! Akkor löjtek rakétát, ha veszély van! - kiáltották vissza, és kapkodva fektették le az elektromos gyújtóvezetéket. Óvatosan bocsátották be a vízbe, és a visszaszerelt fényszóró világosságánál ők is eleveztek a jégtől.

Odaálltak a három csónak mellé.

- A menedékhelyükkel van baj - jelentette a rádiós -, azt jelezte a zöld rakéta.

- Tudjuk - mondta a százados -, dől a fa.

- Lehetetlen! - félelem érződött Bérczi apó hangjában. - Legalább 300 éve áll ott!

- Egy jéghegy nyomja - zárta le a beszélgetést a parancsnok.

- Vezeték ellenőrizve - jelentette a hadnagy. - Gyújtásra kész!

- Húzódjunk a csónakok fenekére! - parancsolta a százados. - Vigyázz! Gyújtás!

A hadnagy kezében fordult a gyújtókészülék fogantyúja, és a következő pillanatban harsogó, bőgő sustorgás közepette vakító fehér fény szökött föl, terjedt szét a felmelegedő ködben. Forró szél csapott az arcukba, gőzölni kezdett mellettük a víz. Becsukott szemhéjuk mögött is vörös fények táncoltak. Karjukkal takarták el arcukat, úgy sütött az olvasztás helyétől sugárzó hőség.

A jégfalon a 3000 Celsius-fok meleg hatására úgy nyílt a kapu, mintha tüzes késsel vajba vágtak volna.

Már ellobbant a termit, de nem indulhattak vissza. Szemük csak lassan szokta meg a ködben a sűrűsödő sötétséget. Talán öt perc is beletelt, amíg ismét megközelíthették a jeget.

Széles, ék alakú nyílás tátongott a jégfalon. Csáklýával tapogatták a víz mélységét, amikor újra rámerészkedtek. Most ismét hasznosnak bizonyult a hónaljig érő zöld vegyvédelmi nadrág. Térdig vízben állva rakták le az utolsó termites dobozokat. A kiürült csónakok könnyedén siklottak vissza előbbi helyükre. Ismét a két műszaki maradt utolsónak. Mielőtt eleveztek volna az olvasztás helyétől, a levegőbe lőttek.

A rakétapisztoly dörrenése válaszolt.

Zölden izzó csillagocskák susterogtak bele a vízbe.

- Kidőlt a faaa! - üvöltött egyetlen hang.

- Mi van a többivel? - kiáltotta egyszerre a két tiszt.

- Megvannak! Élnek!

- Tíz perc múlva ott leszünk! - búcsúztak a tiszték, és gyorsan a csónakba lépve a többi után eveztek.

A termit második fellobbanása robbanásnak is beillett. Nagy hullámok gyűrűztek a jégfal mindkét oldalán, de a rohamcsónakok már berregő motorral indultak a rés felé.

Széles, nagy kapu nyílt a falon, amelyen át gyors sodrású víz torpantotta vissza az odaérkezőket. A kapun túl tejsűrű köd volt. Az alig néhány méterre világító fényszórónál is jól láthatták az úszó jégtáblákat.

- Biztos halál nekivágni - riadt vissza az orvos.

A motorokat leállították. A hirtelen keletkezett csendben ismét dörrenés hangzott.

- Veszélyben vannak! - figyelt fel a százados.

- Halló! Mi van? - ordította arra, amerre a fát sejtette.

Feszülten várták a választ.

Csak a víz csobogott.

Egymás után háromszor dörrent a százados pisztolya.

Némaság terült a víz fölött.

- A térképet - suttogta fojtottan a parancsnok.

A csónak fenekén simították ki.

A nyakából kiakasztott tájolót ráfektette.

- Innen körülbelül háromszáz méterre, pontosan keleti irányban van a fa.

Rövid gondolkodás után kemény parancs hangzott:

- A hadihajós elvtárs szálljon át! A hadnagy elvtárrsal hárman megyünk ki a nyílt vízre.

Igyekezett határozottan beszélni, de hangja csuklott az izgalomtól.

Amíg a hadihajós átkapaszkodott, tovább rendelkezett.

- Az egyik benzineskanna oldalát hasítsák fel, és bontsák ki! Benzinnel megtöltve helyezték ide a bejárathoz. Ha lövést hallanak, gyújtsák meg! A hűtővezeték szűrőjét keféljék le! - nyomta le a motort, hogy a hajócsavar kiemelkedjék a vízből.

Amíg a mögötte álló csónakból megtisztították a szűrőt, elrendezte saját rocsójának felszerelését.

- A védőöltözetet vessük le, mert ha vízbe esünk, megtelnek vízzel, és úgy húznak le a fenékre, mint az ólom. Parafa mellényeket tessék felkötni!

Néhány perc múlva a jégfal mögött maradók néma fohászkodása mellett kisiklottak a nyílt vízre. A rohamcsónak orrába a hadihajós térdelt. Ő irányította a fényszórót, amelynek sugárkévéje legyezőszerűen kutatta a ködtől borított ismeretlen vizet. Középen a százados ült. Tájolóval figyelte a csónak irányát, és rövid paranccsal jelezte a motorvezető hadnagynak, hogyan kormányozzon.

Szerencsájukra csak kisebb jégtáblákkal találkoztak. Ilyenkor a hadihajós és a százados csáklával segített. Ezek a rövid küzdelmek el-eltérítették irányából a rohamcsónakot. Végül már inkább a hajósérzékükre bízta a kormányzást, mint a tájolóra.

- Megvan, bőven megvan a háromszáz méter - szólt hátra a hadihajós -, a víz sodra is erősebb, már az anyameder fölött vagyunk.

- Széles körben ár mentén visszakanyarodunk - parancsolta a százados.

A forduló csónak jégtáblák mellett suhant visszafelé. Most ismét szükség volt a tájolóra. Belevakulva a ködbe csak a mágneseztűre és a vízsodor iránymutatására hagyatkozhattak.

- Nincsen fa, nem látom semerre - forgatta a reflektort a hadihajós.

- Még egy kört - hangzott a parancs.

Újra a folyó felé túrták a vizet.

Csorgott róluk a verejték. Háborúban, ellenséges tűzben sem leskelődik oly közéről a halál, mint itt a zajló folyó fölött, ködtől vakultan, a rohanó csónakban. Ott fedezékbe bújhatnak, egy földkupac felfogja az ellenséges golyókat, de itt egyetlen jó szándékú, de elhibázott mozdulat, hajszálnyi balszerencse, biztos halál. Mit segít akkor a parafa mellény? A sötét víz jégtáblái közül nincs menekülés!

- De a gyerekek!

Ez fojtogatta őket, saját izgalmuknál is jobban.

- Vigyázz! Fát látok! - kiáltotta a hadihajós.

A ködből, kusza ágaival vízbe dőlve, eléjük sötétedtek az öreg tölgy körvonalai.

A hadnagy mellé irányította a csónakot. A másik kettő megkapaszkodott az ágakon. Embert, teremtett lelket nem láttak sehol. Csak egy araszos agyaráú véres vaddisznófej vicsorgott rájuk.

- Meghaltak... - rebegte a hadnagy. - Elkéstünk...

A fénysugár hiába kutatta az ágak végét, a vizet. Sehol senki.

- Micsoda küzdelmeik lehettek! - billentette meg az ágra kötözött fejet a százados. - Milyen bátor, kemény gyerekek voltak.

Elhallgatott. Az előbb, amikor saját haláluk jutott eszébe, nem fojtogatták a könnyek. Most nem mert és nem is tudott többet kinyögni.

Az ágakról kötelek lógtak, a fészek és a sátor széle kiállt a vízből. Fellebbentették a pokrócot, evezőkkel kutatták, mi van a víz alatt. Csak egy zsákot találtak.

A hadihajós levágta a vaddisznófejet, és a zsák mellé tette a csónak fenekére.

A százados némán elővette a pisztolyát, és a levegőbe lőtt. A hadnagy megindította a motort.

A ködön túl magasra lobbantak a füstös hegyű benzinlángok.

Farkas István éjszakája

A huszonnégy órája még pusztulás elé néző falvakban ezen az éjszakán már nyugodtan aludtak. A bujdosói torlasztól megszabadult Duna-meder valósággal kiszippantotta a mellékfolyók vizét. Az árvízvédelmi bizottságon ismét egész éjjel égett a villany.

Éjfélkor jelentették, hogy a helikopter útra készen áll, és virradatkor elindul a betegért.

Fél egykor jelentették a ködöt.

Két órákor a zöld rakétát.

A telefonos naplójában úgy sorakoztak ezek a bejegyzések, mint Farkas István keresztútjának stációi. Az ezredes másfél napja nem evett. Az asztalára állított kancsóban kihűlt a tea, csak a hamutartóban tornyosodtak a harmadáig égett cigarettavégek. Kéri látta, hogy hiába beszél neki, hiába próbálja pihenésre bírni. Az esti árvízvédelmi megbeszélésen ugyan nem látszott rajta belső vívódása. Két óra hosszat úgy elnökölt, mintha nem tudna róla, hogy beteg fia a megáradt folyó közepén, megközelíthetetlenül, egy fa tetején tölti az éjszakát. De utána nem tudott felkelni a székről, és csak akkor mert lábra állni, amikor a terem kiürült. Imbolyogva tartott egy kényelmesebb fotel felé. A telefoncsörömpölésre fordult vissza.

- Az ezredes elvtársat keresik Budapestről - hallotta a központos hangját.

- Ki keres?

- A felesége, kapcsolom...

- Nem! - tört ki belőle. - Ne kapcsolja.

- Nem az ezredes elvtárssal beszélek?

- Nem! Az ezredes elvtárs kint van a gátak mentén! - csapta le a hallgatót.

Nem mert a feleségével beszélni. Mit mondjon neki? Úgyis Péterről kérdezné. Nem, nincs itt! Önmagának, a családjának nincs itt.

Kéri nyitott be.

- A felesége keresi telefonon...

- Nem vagyok itt..., nem vagyok itt! - kiáltotta.

Aztán megcsendesedve kérdezte újra.

- Érti?

- Értem - szólt halkán a főmérnök.

- Beszéljen vele, és mondja meg..., mondja meg... - fulladt ismétlésekbe a szava -, mondja meg, hogy... reggel felhívom, ha visszajöttem, majd akkor, most nem vagyok itt, most a fiamnál vagyok, vagy mondjon bármit!

- Beszélek vele - fordult ki az ajtón a főmérnök.

Valóban csak a teste volt ott a nagyablakos teremben. A lelke a folyóparti részletet ábrázoló kép keretén át kiszökött a Bujdosóra. Mint délelőtt a bombázáskor, most is megelevenedett a kép. Pétert, az okos, szép fiát látta. Betegen, lázasan.

Ismét nyílt az ajtó. A helikoptert jelentették. Csak reggelig bírja - tért vissza a képből. De hogyan emelik le a fáról? Csak akkor ne essen a vízbe!

- A köd - hallotta az újabb jelentést. Tehát a helikopter nem tud felszállni.

A zöld rakéta. Eddig a fában bízott. A repülőről is megnyugtatónak látta az öreg tölgyet. Mi történhetett az éjszakában?! Kimosta a víz? Kinyomta a jég? Háromszáz évet kibírt, és most, éppen most rokkant meg, amikor négy emberéletet tart az ágai között.

- Miféle gonosz játéka ez a sorsnak?! - ugrott fel lázadozva. - Vége! Vége az ember erejének - roskadt vissza a fotelba.

Három óra már elmúlt, amikor a főmérnök remegő keze lenyomta a kilincset. A másik kezében cédulát tartott. Távmondat. A jégolvasztó különítmény parancsnokának a jelentését.

Az ezredes félrebillent fejével aludt. Hat nap fáradalma, izgalma és az utolsó huszonnégy óra gyötrelmei legyűrték. Kikapcsolták az értelmet, és jótékony álmot húztak a szemére.

Kéri óvatosan becsukta az ajtót.

- Senkit ne engedjen be a szobába - utasította az ügyeletest -, ebben a helyiségben is teljes csend legyen!

Átment a telefonközpontba is.

- Ne kapcsoljátok be az ezredes elvtárshoz a telefonokat. Bármilyen van, nekem jelentsék.

Visszament az ügyeletes szobájába. Elővette a távmondatot. Mire a végére ért, ismét remegett a keze.

- Csak ne ébredne fel - sajgott benne a gondolat. - Élete legkeservesebb reggele lesz.

Már eloltották a villanyokat, amikor a tanácssterem ajtaja kinyílt. Alvástól gyűrött arccal, de pihenten lépett ki az ezredes.

Kéri felrebbent.

- Jó reggelt - köszöntötte Farkas. - Miért hagytak lustálkodni?

Jókedvűnek látszott.

- Mi történt azóta, amióta nem tudok magamról? - vette fel az ügyeletes naplóját.

- Mi ez a bejegyzés három órakor? A jégolvasztók jelentése?

- Azonnal tájékoztatom - lépett be Kéri a terembe.

Farkas kutató szemmel próbálta megsejteni a főmérnök gondolatát.

- Ha jót akar mondani, akkor miért rejtélmeskedik? - hűlt le ébredező jókedve.

- Ezredes elvtárs - hallotta Kéri szavát, mint valami megfellebbezhetetlen ítéletet, mert már érezte, hogy a nagyot nyelő ember nem örömhírt tartogat a számára. - Átadom a jégolvasztó különítmény parancsnokának jelentését.

Összehajtogatott papírlap remegett a kezében. Amikor Farkas megfogta, elengedte, és gyorsan kilépett az ajtón. Nem, nem akart tanúja lenni egy ember legrettenetesebb pillanatainak. Amikor megtudja, hogy a fia... Nem! Egyedül kell megviaskodnia önmagával, a felrobbanó emlékeivel, azzal, hogy akit annyira szeretett, aki élete folytatója lett volna: nincs többé.

Az ajtón túlról lassú mozgást hallott. Farkas az ablakhoz lépett. A füsttel keveredő reggeli ködön átsejlettek már az emelkedő nap első sugarai. Kezében ott volt az összehajtogatott papír. Megszorult torokkal nyitotta szét. „Jelentem, hogy a remeteszállási rohamcsónakkal együtt kb. egy óra harminc perckor elértük a jégtorlaszt - olvasta fégyelmezetten a sorokat, nem ugrott előre, ami következik, azt úgyis el kell olvasnia. - A gyerekek valamivel később zöld rakétát lőttek föl. Beszéltünk velük, jelezték, hogy dől a fa, egy jéghegy nyomja. Az első olvasztás után már azt kiáltozták, hogy kidőlt, de még mindannyian élnek. A második olvasztás után csak egyetlen zöld rakétát lőttek föl. Akkor már nem válaszoltak sem lövésre, sem kiáltozásra. Rohamcsónakkal megkerestük a fát. Vízbe dőlt, senkit sem találtunk rajta. Egy vaddisznófej és egy zsák volt az ágak között. Ezeket magunkkal hoztuk. Két óra ötven perckor elindultunk a gátak felé. Partra érkezésem után személyesen jelentem a részleteket.”

A szeme elhomályosodott. Nem tudta, mikor buggyantak ki azok a könnyecseppek, amelyek állára kúsztak.

- Péter... - suttogetta - édes fiam! Mit mondok édesanyádnak?! Hova lett az én kis bajtársam? Akin nem tudtam segíteni, én, a felnőtt, és az a sok bátor, önfeláldozó ember.

Fulladozva kapkodta a levegőt. Az első könnyek után felszáradt az arca. A többi könny befelé folyt, ezek fullasztották. Ha zokogott volna, mint az asszonyok, talán megkönnyebbül. Nem szokott sírni. Utoljára akkor volt könnyes a szeme, amikor Bonczos Kati édesapját nem tudták megmenteni.

Összehajtogatta a papírlapot. Elővette tárcáját. Ott volt a fia képe. A nyáron készült. Néhány pillanatig keservesen szembenézett vele. Mintha vádolná a kép: nem tudtál partra hozni, megmenteni! Aztán a fénykép mellé tette a jelentést.

- Nem szabad összeroskadnom - próbált ismét katona lenni.

Határozottan nyúlt a kilincs után. Szinte rácsapott, ahogy lenyomta. Az ügyeletes szobában akkor ugrott fel Kéri az asztal mellől. Arra fordult, amerre a főmérnök indult.

...A folyosóra nyíló ajtóban megjelent a négy gyerek.

Négyen a jégen

Félelmetes volt ez az éjszaka. Ezernyi neszével, vízcsobogásával, jégcsattogásával, az öreg tölgy egyre erősebb reccsenéseivel. Ezeket a riasztó zajokat visszhangként verte vissza, sokszorozta meg bennük a félelem. Karcsi rövid álma után mindegyik a másikat nézte, mindegyik próbált erősebb lenni vagy annak látszani. Régi tréfákat meséltek, de ideges nevetésük, kapkodó beszédük úgy hangzott, mint a törött üvegharang. Péter is meg-megriasztotta őket. Beteg tüdejéből kísérteties sípolások törtek elő. Hadaró rémlátásaiban a baltás óriást emlegette, aki vágja a nagy fát, és vízbe dönti őket.

- Ez megálmodja, hogy mi lesz - remegett Karcsi foga a félelemtől, és Katihoz bújít.

Az öreg tölgy reccsenései már hangosabbak voltak a baltacsapásoknál, és ezek a hangok együtt jártak újabb és újabb repedésekkel. A megkeményedett rostok nem bírták az óriás nyomást, kötegenként szakadtak el. Fáklyáik fénye mellett látták, de a fészek elferdülő aljáról is érezték, hogy dől a fa.

- Készülünk kell. Kidőlünk - törte meg a csendet Laci.

- Szóval itt a halál! - buggyant ki Kati könnye.

- Nem - simogatta meg Laci. - Nem! Felkapaszkodunk erre az ágra - mutatta a jéghegy fölé nyúló vastag ágot -, ha dől, a másik oldalra dől és ez kinnmarad a vízből.

- Mit csinálunk Péterrel? - kérdezte Karcsi.

- Őt is fölviszük!

- De hogyan?

- A függőágyban. Úgysem alszik benne senki.

Az ejtőernyőszinórokból csomózott függőágyat kibélelték a sátor oldaláról lekasztott pokróccal. Óvatosan a beteg alá csúsztatták.

- Most fűzzük bele - húzta össze Laci a visszahajtogatott pokróccal betakart fiú fölött a hálót.

- Nem tud úszni, ha vízbe esik - fogta meg a kezét Kati.

- Nem szabad vízbe esnie - nézett föl Laci. - Mi felelünk érte, hogy ne essen vízbe.

- Te sem tudnál úszni, ha beleesnél - tapogatta meg vattaruháját Karcsi. - Ebben nem lehet úszni, a csizma is lehúzná az embert!

- Ha valaki most vízbe esik, meghalt - állt föl Laci a „becsomagolt” beteg mellől. - Gyújtsatok még fáklyát!

Karcsi és Kati előkotorták az utolsó fáklyákat. Csak négy darabot találtak.

A lassan csonkig égő ággal együtt három láng mellett vizsgálták meg az új fészek helyét. A vastag ág meredek volt, és a kevés oldalág miatt csak nehezen lehetett felmászni rá.

- Minden nélkülözhető ácskapcsot kiszedünk a fészekből, és lépcsőnek verjük a fába - oldotta meg a nehézséget Laci.

Óvatosan, biztosítókötéllel a derekán kapaszkodott ágról ágra. Ahol a következő kapaszkodó messze volt, ácskapocs hágóval hidalta át a távolságot. Végre talált egy alkalmas elágazást, két combvastagságú ág tövében.

- Ide kell feljöttünk - szólt le a többieknek.

Kötél derékövéből előhúzta a fejszét, és az alkalmatlankodó ágakat levagdosta. Majd visszamászott a fészekbe.

- Szedjétek össze a köteleket. Hágcsót készítünk.

Az elérhető köteleket összegyűjtötték, és karvastagságú, félméteres ágakból létrafokokat kötöttek közéjük. Amikor elkészültek a létrával, Laci ismét felmászott az elágazáshoz, és odahurkolta a hágcsó végét. Lefelé már ezen ereszkedett a fészekbe.

- Mint a tengerészek! - felejtette el félelmét Karcsi. - Úgy mászunk föl, mint az árbockosárba szoktak. Kipróbálom!

- Csak biztosítókötéllel a derekadon - engedte felkapaszkodni az öccsét Laci.

Katinak nem volt kedve a légtornához. Inkább Lacinak segített a függőágy felszerelésében.

- Hahó! Szigetet látok - rikkantotta el magát Karcsi odafönn.

- Gyere le, mert nyakon váglak - szólt föl a bátyja.

- Ha elérsz!

- Ne bolondozz! Szükség van rád itt!

Úgy gondolta, hogy Pétert függőágyastól húzzák fel az új menedékhelyre. De keresztbe nem fért el az ágak között. Függőlegesen kellett fõlszállítani. Ezért, hogy ki ne csússzon, a hóna alatt, a derekánál még jobban belekötötték a hálóba. A beteg fiú úgy nézett ki, mint egy múmia. A háló fejrészéhez erősítették a húzókötelet, annak a végét Karcsi vitte föl az ágra.

- Háromszorosan kösd meg! - kiáltotta föl Laci.

- Rendben! - jelentette harsányan Karcsi, ahogy a matrózoktól látta egy filmen, és térde közé szorítva a kötelet, azon csúszott le a fészekbe.

A ferde kötél függőlegesre rándult a fiú testsúlyától, és majdnem kirántotta a fészekből Pétert.

- Órült! - kapta el a hálót Laci, és a mellé csúszó öccsét fél kézzel képen vágta. - Vízbe esik!

- Én csak kipróbáltam, hogy megtartja-e!? - fakadt sírva Karcsi. - Ez meg mindjárt verekszik! - méltatlankodott.

De nem értek rá veszekedni, mert Péter felébredt a rándítástól.

- Mi van velem? - feszengett a hálóban. - Miért nem tudok megmozdulni? Meghaltam?

- A csudát! - hajolt föléje Laci. - Csak becsomagoltunk.

- De miért nem mozdul a kezem, lábam?!

- Petikém! - rázta meg kissé a beteg fejét Kati. Érezte, hogy csökkent a láza. Úgy látszik, használt a nagy adag gyógyszer. - Petikém! Maradj nyugton, minden rendben van. Értesz engem?

Péter bólintott.

- Lehet, hogy feljebb kell mennünk, máshogy nem tudunk vinni, csak így. Vigyázunk rád, ne félj.

- Szomjas vagyok - sóhajtotta a fiú.

Az utolsó pohár kávéval együtt orvosságot is adtak neki. Laci sokáig nézte azt az üveget, amelyre a repülőorvos azt írta: „Nyugtató”. Aztán kétszeres adagot rakott belőle a gyógyszerhez.

- Jobban érzem magam - suttogetta Péter. - Mi van veletek?

- Semmi baj - válaszolt hetykén Karcsi.

- Nem vagy éhes? Egyél csokit! - bontogatta az élelmiszeres csomagot Laci.

- Nem kérek.

- Csak egy harapást. Tudod, hogy belülről kell fűteni magunkat!

Nagy nehezen belédiktáltak egy szelet csokoládét. Mire lenyelte, a nyugtató is erőt vett legyengült szervezetén. Ismét álomba merült.

Észre sem vették, hogy fejük fölül eltűntek a csillagok. Csak a jéghegyet is elhomályosító pára riasztotta meg őket. Remeteszállásai voltak, ismerték a tavaszi ködöket.

- Befellegzett - fűjt nagyot Karcsi, akinek a köd egyszerre felszippantotta tengerészbátorságát -, most már egy hétig sem találhat meg bennünket. Nincs olyan repülő, amelyik idemerészkedik, amíg fel nem száll a köd.

- Mondtam, hogy kár fölfalni az élelmünket - borult el Laci arca.

A fa ismét recsent, de meg is zökkent alattuk.

- Dőlünk! - kapaszkodott meg.

- Csend! - fogta vissza a legidősebb. - Azonnal készítsünk élelmiszeres batyukat.

A maradék ételmezt - két napra való volt - háromfelé osztották. Laci a gyógyszeres zacskóba rakta a maga részét, a másik kettő a repülőről ledobott zsákokba csomagolta és a hátára kötözte.

- Minden pillanatban indulhatunk - magyarázta Laci. - Ha jobban megdől a fa, elsőnek Karcsi mászik fel, és magával viszi Kati biztosítókötélét. Ha megkötötte, Kati indul. Főnt odakötözték magatokat a fához, és felhúzzátok Pétert. Én alatta megyek, hogy irányíthassam.

A biztosítókötéleket is derekukra erősítették. Laci mindegyiket külön megtapogatta, nehogy olyan hurkokat kössenek, amelyek csúszik, mert ha a derekukra szorul, és úgy lógnak a levegőben, belepusztulnak.

Az éjszaka csöndjében egyre erősödő motorzúgás hallatszott.

- Repülő? - figyelt Karcsi.

- Nem, ez a kisvasút felől hallatszik - fülelt Kati.

- Motorcsónakok lesznek! Kimentenek! - ragyogott Laci arca a pislákoló fáklyafényben.

- Az utolsó pillanatban! - lélegzett fel Kati.

Amikor megálltak a motorok, jó ideig füleltek.

- Kiabálni kéne - tanácsolta Karcsi.

- Itt a rakétapisztoly - jutott eszébe Lacinak.

Az első zöld rakétát még a fészekből lőtték. Onnan kiabáltak.

A termit fellobbantásával egy időben ingott meg a fa.

- Az utolsó fáklyákat! - kiáltotta Laci. - Karcsi, indulj!

Már a hágsón állva gyulladt meg Karcsi kezében a fáklya. Magasra tartva kapaszkodott fölfelé.

- Kati, indulj! - kiáltotta.

A tölgy végső küzdelmét vívta. Lassan, fokról fokra dőlt le, mint a szuronydöfést kapott katona.

Szinte a víz fölött fekve húzták fel Pétert az ágra. Laci lihegve mászott utána. Följutottak mind a négyen.

A jég alig csúszott előre. A tölgy vízbe bukott vastag ágai a fenekére támaszkodva tovább tartották a ferde törzsre nehezedő jéghegyet, aminek a teteje felért a fiúig.

Laci megtöltötte a nyakába akasztott rakétapisztolyt, és egymás után lőtte ki a zsebéből előszedett zöld rakétákat. Csak egyet tartott meg.

Akkor kiáltottak át hozzájuk. Akkor hallották a hangjukat utoljára.

A második olvasztás robbanásszerű felvillanása mellettük is megmozgatta a vizet. A jég megindult.

- Elúszik! - kiáltott fel Karcsi.

Ami ezután következett, maguk sem tudták, hogyan történt.

A jéghegy víz alatti részei megakadhattak a fa gyökereiben és a törzsre támaszkodó oldalával együtt lassan fordítani, tolni kezdték a fát. Mint ferde hajólapát, úgy fordult ágáról ágára a tölgy. Nagyokat zökkenve hengergetni kezdte a víz és a jég.

Hang nem jött ki a torkukon. Karcsi remegett, Kati görcsösen hunyta be a szemét. Csak akkor nyitotta ki, amikor Laci kezébe nyomta a fáklyáját.

- Ugorj! - üvöltött rá, és kés villant a kezében. - Ugorj a jégre!

Feléje lendült a kés. Érezte, hogy lehullik róla a kötél, amely a fához bilincselte.

- Ugorj! - hallotta újra.

A jeget látta. Lomhán csúszott el a lassan forduló fa mellett.

Átugrott. Elesett. Csúszott, és megakadt egy élén álló táblában.

Karcsi fáklyával a kézben lépett át a félméteres távolságon. Akkor ért oda a jéghegybe rakott fáhasábok sora. Megkapaszkodott az egyikbe.

Sötét, alakatlan test zuhant melléje. Odavilágított. Laci és Péter volt.

- A kötelet! - hallotta Laci torz kiáltását.

Elkapta a háló kötelét, odacsavarta az egyik hasábra. Laci lassan kapaszkodva feltérdelt.

- Megvagy?!

- Meg - remegte. - Péter is.

- Kati?!

- Nem tudom.

- A középre..., a középre! - hebegte Laci. - Ott jobb!

Négykézláb tapogatózott az oszlopsorig.

- Összetörtem a térdem - próbált felállni -, bevertem a jégbe. Te jól vagy?

- Jól? Naná! Te marha! - remegett Karcsi.

- Add ide a fáklyát! Húzzuk középre Pétert.

A délután lerakott hasábok belefagytak a jégbe. Fától fáig kapaszkodva vonszolták a jól becsomagolt beteget.

- Itt lehet a közepe - állt meg Laci, és a biztonság kedvéért azonnal odakötötte Péter hálóját az egyik oszlophoz.

- Mi lehet Katival? - szipogott az öccse -, biztosan beleesett.

- Katiii! Katiiii! - kiáltotta Laci, és utolsó rakétáját is fellőtte.

- Itt vagyok! - hallották a remegő választ.

- Élsz? - kapott hangra Karcsi.

- Élek!

- Maradj nyugodtan! Kapaszkodj! Meg se mozdulj! - kiabált Laci.

- Érte megyek és idehozom! - buzdult fel Karcsi, akit Kati hangja új bátorsággal töltött el. - Amíg ez a fáklya ég, addig kell!

- Hol lehet? - gondolkodott Laci.

Próbálta elképzelni a jeget, a fát.

- Az oszlopsortól balra lesz valahol, a jég szélén.

- Csak ez a ronda köd ne lenne! Az orromig se látok - mérgelődött Karcsi.

- Ha mész, akkor kösd magad az oszlopokhoz - bontotta le a fölösleges kötédarabokat Péterről.

A beteg hóna alól, derekáról lekerülő köteleket hozzácsomózták a háló fejétől levágott kötéltől.

- Csak óvatosan! - szorította magához öccsét Laci. - Inkább egy órával tovább tartson! Nagyon vigyázz! Nagyon vigyázz órá is, édes Karcsikám!

Az oszlopsor végéig jól eljutott. Négykézláb, kötélvégen indult arra, ahonnan Kati hangját hallotta. Állandóan szólogatva talált rá. Egy kis mélyedésben kuporgott az őzzel.

- Megvagytok?! Jaj de jó! - ölelték meg egymást.

- Gyere! - húzta maga után Karcsi a lányt. - Gyere és ne félj, amíg a fáklyámat látod! De kapaszkodj a kötelembe!

Négykézláb, centiméterről centiméterre tapogatva érték vissza Lacihoz. Addigra az már egy akkora mélyedést talált a jégben, amelyikben mind az öten elfértek, mert az őz is utánuk óvakodott.

A fáklya utolsó lobbanásainál egy kevés szalmát is kotortak maguk alá a jégfogóul hintett nyalábokból. Még vörösödött kis ideig a zsíros ág parazsa, majd nyirkos, vak sötétség ült közékük. Szorosán összebújva kuporogtak, de egymás arcát sem látták.

- Most mi lesz? - bontotta meg a hallgatást Karcsi.

- Elúszunk a tengerbe - sóhajtott Kati - a Fekete-tengerbe. Oda ömlik a Duna.

- De közben elolvadhat alattunk.

- Két nap alatt nem olvad el ennyi jég, ezalatt meg biztos a tengerhez érünk.

- Majd csak kihalásznak bennünket - reménykedett Laci.

- Ilyen ködben nem veszik észre, hogy itt vagyunk. Hiába lengetjük a kendőt, mint a hajótöröttek - kesergett Karcsi.

- Csak tudnám, merre járunk - gondolkodott Laci.

Elhallgattak. Már félni sem volt erejük. Fáradtan borultak össze. Két perc múlva csak Laci virasztott. Várta a gyötrelmekből szabadító hajnalt vagy a halált.

Három társát, akikkel végigküzdötte az elmúlt napok kemény próbatételeit, nem is látta. Az éjszaka és a köd olyan áthatolhatatlan feketeséggel terpeszkedett rájuk, hogy csak kezével érzékelhette: itt, a hálógyba kötözve, Péter alszik; ráborulva, eszméletlen mély álomban Kati, és akit két lábával - mint valami fogóval - tart, az Karcsi, az öccse. Csak az őz virrasztott vele, néha végigszimatozta az alvókat, majd Laci mellé húzódva elpihent.

A Duna csak folyt, megállíthatatlanul, és vitte hátán a jéghegyet, amely kisebb jégmezőket félretaszítva sodródott az évmilliók óta itt hömpölygő folyam hátán. A gátórházak már megkapták a rohamcsónakosok rádióján leadott vészjelzést: négyen vannak a jégen, ha még élnek, és ha sikerült átkapaszkodniuk az eddig helytálló öreg tölgy ágai közül a jégtömbre. A parti figyelők lestek minden fényt, amely felvillanhat a meder felől, már azt is tudták, hogy van rakétapisztolyuk a bajba jutottaknak. Ám a nagy folyamra sűrű sötét éj nehezedett.

Talán csak egy ember volt - valahol Bajától délre -, akit nem tett vakká a sötétség. Márkó, az öreg révész. Egy elöntött, de jól megépített révház tetején üldögélve figyelte a folyót. Figyelte? Nem is figyelte, hanem hagyta, hogy a mérhetetlen víz felől érkező sajátos jelzések hassanak rá. Az ő számára a víz hömpölygő morajlása, időnként megélesedő surrogása, a jégtáblák kemény koccanása vagy tompának ható puffanása ugyanolyan jelzés volt, mint a széles folyam fölött áradó szagok. A műszereknek vak éjszakában, a távcsövek reménytelenül sötét kerek lencséin túl - Márkó látott és érzékelt mindent, ami az elsötétülő folyam medrében, a hömpölygő vízen történt.

A Dunának ezen a dél-magyarországi szakaszán a révészek szállítják, vizzik-hozzák az átkelőket a jégzajlás befejeződésétől a következő zajlásig. Amikor megsűrűsödnek a jégtáblák a folyó hátán, a révészek tudják legjobban, hogy mikor és főleg miért szabad nekivágni a zajló folyónak. Főlegesen senki sem kockáztathatja az életét. Ha menteni kell, az más! Akkor a révészek tudják a kötelességüket, amit néhányukra ősapjuk, dédapjuk, nagyapjuk és apjuk hagyományozott.

Ilyen ember volt az öreg Márkó is. Minden őse révész volt ezen a tájon. Dédapja, nagyapja szavait hallgatva majdhogynem születésétől fogva gyűlt benne mindaz, amit vajmi nehéz a könyvekből megtanulni. Megtanulta: a Dunát! Ismerte a partok vonulatánál mélyebben húzódó mederfeneket is, ahol szinte óráról órára változik minden kavics helye, de ismervén azokat a nagy törvényszerűségeket és napról napra látva, hogy ezek hogyan hatnak: az ő szeme lelátott a folyó mélyére, bármilyen zavaros volt is a vize. Ismerte a nagy vizet övező erdőket, a fák évszakonként változó illatát, a tavaszi rügyekét és az őszi érésben lassan elhaló levelekét. Tudta, hisz tudnia kellett, hogy melyik széljárás, mikor és hogyan keveredik ezen a tájon, mert a révész felelősségére bízott emberek élete múlhatott azon, ha nem az ősi felelősséggel tartja számon a szél, a víz minden rezdülését; a madarak rajzó repülését, a legyekre, szúnyogokra lecsapó fecskék nyári zuhanását.

Sokan ismerték az öregot, és a fiatal révészek nem röstellték megkérdezni, ha valami „furcsát” észleltek. Mert a látszólagos „furcsaság” mögött legtöbbször valami elfelejtett igazság vagy éppenséggel valami születő új törvény lappangott. Aki elég alázatos és őszinte volt - mindig kapott sokáig elgondolkoztató választ az öreg Márkótól.

Most ezekben a márciusi napokban, amikor ezrek és ezrek töltötték a homokzsákokat, hordták a földet az állandó gátak tetejére - az öreg Márkó csaknem egykedvűen ült a révház tetején. Magára dobta combig érő báránypőr subáját, és látszólag olyan egykedvűséggel szemlélte a közeli-távoli nyüzsgést, mintha egy más bolygón zajlana mindaz a félelmetes erőfeszítés, ami a sokaság megsokszorozott erejével akarta torkon ragadni a tavaszi olvadástól megvadult folyót.

Ha megfogalmazta volna gondolatait, talán azt mondja: lapátolni, földet hordani mindenki tud, de a Dunát - már ne haragudjanak a mérnök urak - én ismerem! És tudom, hogy a Bujdosónál megindult jég újból összefágy Mohácsnál, a Cigánysziget északi sarkánál, és ha onnan sikerül tovább taszítani bombákkal vagy bármilyen módon, akkor megreked a Sirinai-átersznél - közvetlenül a jugoszláv

határon -, ahol nem tizenkét bombázóra lesz szükség! Ha pedig megtorlódik a jég a Sirinai-átersznél, akkor visszaduzzad a víz Dunafálváig, és ott meghágja a gátat, mert tizenöt év mulasztását nem lehet néhány nap alatt pótolni. Akkor pedig víz alá kerül a Sziget! Tanyákban szétszórtan élő emberek ezrei!

Márkót most annak a négy gyereknek a sorsa izgatta, akikről a gátórházbeli telefonon azt a hírt kapta, hogy vagy beleestek a vízbe, vagy - remélhetően, az Isten se tudja hogyan - talán valahogy mégis életben maradtak. Az a négy gyerek kényszerítette az öreget a révház tetejére, akikről csak annyit tudott, hogy a remeteszállási Bacsónak a fiai, meg még ketten, akik közül az egyik régi barátjának, az öreg Bérczinek a „nevelt fia”, meg annak a szegény Bonczosnak az árvája, akit 1944 végén úgy megsiratott.

Az öreg Márkó - miközben dömperek és teherautók robogtak el mellette - minden ízével a Dunát figyelte. Behunyt szemmel is érzékelte, hogy egyenletesen úszik a Bujdosónál megindított jég. Ő sem látott tovább az orránál a sűrű köd miatt. Ám, ahogy őseitől beléivódott: nem a részleteket, hanem az egészet figyelte.

És egyszerre - erre nehezen adhat választ a tudomány - az öreg Márkó ideges lett. Először csak fülelt, aztán beleszippantott a levegőbe, majd úgy gurult le a révház tetejéről, mintha letaszították volna.

- Sztoján! - kiáltotta - Sztoján!

A szólított fiú - alig huszonöt esztendőös legény - széles vállú, araszos csípőjű fiatalember, bávatonon kérdezte:

- Mi van, öregapám?!

- Szükség! Szükség! - üvöltötte az öreg, akinek ritkán hallotta ilyen keményen, parancsolóan a hangját.

Az unoka - bár nem sokat tudott, de azt tudta, ha Márkó nagyapa azt mondja, hogy „szükség”, akkor nem lehet tréfálni sem szóval, sem tettel!

A dunai révések ritkán használt szava ez: a „szükség”. De amikor elhangzik, akkor: aki embernek akar számítani, annak emberként kell helytállnia.

Sztoján is tudta az ősi törvényt. A gát koronájáról együtt lökték jeges vízre a ladikot Márkó apóval.

Az úszó jégtáblák félelmetesen billegtek, de Márkó keményen tartotta a vágóevezőt, a kormánylapátot.

- Húzzad, Sztoján! Húzzad, édes gyerekem! - biztatta az öreg az unokáját. - Vigyázz, édes gyerekem! Gyorsan ki az evezőket a vízből - harsogta az öreg. És Sztoján nem kételkedett nagyapja szavában, mert érezte, hogy ha egy pillanattal tovább lemerítve hagyja a kötélgúzsos áthúzott evezőt, akkor ráúszik egy jégtábla, és menthetetlenül belefördítja őket a vízbe, a csattogva ütköző jégmezők közé.

- Kikért döglünk a vízbe, nagyapám?! - robbant ki Sztojánból a düh, amikor éppen csak átcúsztak két jégtábla között.

A vágóevező vége a legény fején koppant.

- Akarsz még néhányat, te kölyök? - bődült el az öreg Márkó. - Szükség van! Nem tanított meg rá az apád?!

Sztojánnak nem az ütés ereje okozott fájdalmat, hanem az, hogy Márkó nagyapa ilyen gyalázó szavakat mondott rá. De nem ért rá ezen elmerengeni, mert néhány pillanat múlva ismét felcsattant az öreg hangja:

- Csákyát! Hallod, édes gyermekem, a szentségít a méléző pofádnak! Kapaszkodj meg ezen a jéghegyen!!!

Márkó odacsapatta valamihez a ladikot. Most már együtt úsztak a jéghegygel, amelyhez keményen lefeszített evezővel szorította az öreg a ladikot.

- Kapaszkodj már, édes gyermekem! Mert fültövön váglak! - bödült el. - A csákyát! A csákyát, Sztoján!

És Sztoján, Márkó unokája a ladik fenekén lévő csákyát, szinte önkéntelenül beleakasztotta a jéghegyből kiálló zömök, fekete oszlopba. Egy odafagyott hasádba.

- Tartsad, édes gyermekem! Mert úgy elraklak, hogy az anyád sem ismer rád! - dobta a ladik fenekére a vágóevezőt az öreg, és hatvanöt évét meghazudtoló fürgeséggel átugrott a jéghegyre.

A jégbe fagyott hasábok mellett tapogatózott tovább.

- Megvagytok, gazfickók! - kiáltott föl boldogan, amikor belemarkolt a didergő Laci grabancába. - Tudtam, éreztem, hogy itt lehettek!

A négy gyerek az öreg révész ladikjában ért partot. Addigra már kékesszürkén derengett az ég alja. Hármukat csak felébresztette Márkó, és átléptek egyetlen szóra, de Pétert úgy tették át a ladikba, hogy fel sem ébredt.

Az öreg Márkó, amikor Sztoján kikötött a révháztól majdnem két kilométerre délebbre, csak ennyit mondott:

- Nem rossz, ha valaki ismeri ezt az öreg Dunát...

A többi már egyszerű volt. Az öreg Márkó leállított egy teherautót, Pétert és Katit begyömöszölte a vezetőfülkébe, a két Bacsót felparancsolta a rakterületre. Ő is oda kapaszkodott föl, és elindultak az árvízvédelmi bizottság felé.

Így történhetett, hogy amikor Farkas István ezredes felébredt, megpillanthatta a négy gyereket, akiket az öreg Márkó terelgetett, támogatott föl a lépcsőkön Kéri főmérnök szobája felé.

A tavaszi jeges árvizet követő nyáron a történet írója beszélgetett a négy gyerekkel, éppen fákat ültettek a Bujdosón. Amikor megkérdezte, hogy miért, Péter azt mondta:

- Hogy legyenek ott, nőjenek nagyra, és ha száz év múlva netán hozzánk hasonlóan bajba kerülnek emberek, nyújtsanak számukra is menedéket.

.oOo.